

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ &

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ»

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΜΠΟΥΛΙΤΣΑΚΗ ΑΝΤΩΝΙΑ Α.Μ.: 7286

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΑΡΑΜΠΙΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2014

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα εργασία αφιερώνεται στην οικογένεια μου για την στήριξη που μου προσέφερε όλα τα φοιτητικά μου χρόνια τόσο υλικά όσο και ψυχολογικά ώστε να μπορέσω να αποκτήσω το «πολυπόθητο» πτυχίο Λογιστικής και να εξελιχτώ επαγγελματικά. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στον επιβλέποντα καθηγητή κ. Καραμπίνη για την πολύτιμη βοήθεια του, που συνέλαβε τα μέγιστα ώστε να κατανοήσω τον τρόπο διαμόρφωσης της και εν τέλει να φτάσω στην ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗΣελίδα 6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: «ΟΙ ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ»

<u>1.1</u>	Η έννοια του φόρου και της Φορολογίας	<u>Σελίδα 10</u>
<u>1.2</u>	Χαρακτηριστικά των φόρων και Αρχές που τους διέπουν	<u>Σελίδα 11</u>
<u>1.3</u>	Διαχωρισμός Φόρων ανάλογα με το αντικείμενο της Φορολογίας	<u>Σελίδα 13</u>
<u>1.3.1</u>	Άμεσοι & Έμμεσοι Φόροι	
<u>1.3.2</u>	Ταξινόμηση με κριτήριο την Φορολογική τους Βάση	
<u>1.3.3</u>	Ταξινόμηση με βάση την Φορολογούσα Αρχή	
<u>1.3.4</u>	Ταξινόμηση με βάση τον Φορολογικό Συντελεστή	
<u>1.4</u>	Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα άμεσης και έμμεσης φορολογίας	<u>Σελίδα 18</u>
<u>1.5</u>	Αντικείμενο & Υποκείμενο Φόρου	<u>Σελίδα 19</u>
<u>1.6</u>	Η Κατανομή του Φορολογικού Βάρους	<u>Σελίδα 19</u>
<u>1.7</u>	Αίτια Άδικης κατανομής της Φορολογίας.....	<u>Σελίδα 19</u>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: «ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ»

<u>2.1</u>	Η Έννοια του φαινομένου της φοροδιαφυγής-η σχέση της με τη φορολογική Απάτη	<u>Σελίδα 21</u>
<u>2.2</u>	Ιστορική Αναδρομή Φοροδιαφυγής από τα αρχαία χρόνια	<u>Σελίδα 24</u>
<u>2.3</u>	Σχέση Φοροδιαφυγής – Παραοικονομίας	<u>Σελίδα 25</u>
<u>2.4</u>	Αίτια Φοροδιαφυγής	<u>Σελίδα 28</u>
<u>2.5</u>	Επιπτώσεις και επιδράσεις Φοροδιαφυγής	<u>Σελίδα 29</u>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: « ΜΕΘΟΔΟΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ: ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ

ΕΣΤΙΕΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΑΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

<u>3.1</u>	Η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα	<u>Σελίδα 31</u>
<u>3.2</u>	Μισθωτοί μέσα από τον Φόρο Μισθωτών Υπηρεσιών	<u>Σελίδα 34</u>
<u>3.3</u>	Ελεύθεροι Επαγγελματίες	<u>Σελίδα 35</u>
<u>3.4</u>	Εισοδήματα από ενοίκια	<u>Σελίδα 36</u>
<u>3.5</u>	Γεωργικές Επιχειρήσεις	<u>Σελίδα 36</u>
<u>3.6</u>	Τουριστικές Επιχειρήσεις	<u>Σελίδα 37</u>
<u>3.7</u>	Κατασκευαστικές Εταιρείες	<u>Σελίδα 37</u>
<u>3.8</u>	Πολυεθνικές εταιρείες	<u>Σελίδα 37</u>
<u>3.9</u>	OFF SHORE	<u>Σελίδα 38</u>
<u>3.10</u>	Εμπορικές Επιχειρήσεις	<u>Σελίδα 39</u>
<u>3.11</u>	Παραεμπόριο	<u>Σελίδα 40</u>
<u>3.12</u>	Ακίνητης Περιουσίας	<u>Σελίδα 40</u>
<u>3.13</u>	Λαθρεμπόριο	<u>Σελίδα 40</u>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: «ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ & ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ»

- 4.1** Τρόποι αντιμετώπισης Φοροδιαφυγής**Σελίδα 43**
4.2 Ποινικές Κυρώσεις**Σελίδα 46**
4.3 Αδικήματα Φοροδιαφυγής**Σελίδα 48**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: «ΦΟΡΟΑΠΑΛΛΑΓΗ-ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ»

- 5.1** Ορισμός της Φοροαπαλλαγής**Σελίδα 50**
5.2 Ποιοι υπόκεινται στη Φοροαπαλλαγή**Σελίδα 50**
5.3 Τρόποι και Μέθοδοι Φοροαπαλλαγής**Σελίδα 52-56**
5.4 Ορισμός της Φοροαποφυγής, Κριτήρια και Συνέπειες**Σελίδα 56**
5.5 Ποιοι υπόκεινται στη Φοροαποφυγή**Σελίδα 58**
5.6 Ενδεικτικό Παράδειγμα Φοροαποφυγής εξωχώριων εταιρειών**Σελίδα 58**
5.7 Σύγκριση και Σύγχυση Φοροδιαφυγής-Φοροαποφυγής-Φοροαπαλλαγής**Σελίδα 63**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ: «ΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ»

- 6.1** Η Φορολογική Πολιτική που εφαρμόζεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση ...**Σελίδα 68**
6.2 Το επίπεδο συνολικής Φορολόγησης σε Ελλάδα και σε Ευρωπαϊκή Ένωση**Σελίδα 72**
6.3 Σύγκριση Φορολογικών Συστημάτων βάση Ειδών Φορολόγησης σε Ευρωπαϊκή Ένωση**Σελίδα 79**
6.4 Ανασκόπηση εργασίας – Συμπεράσματα – Επίλογος**Σελίδα 85**
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1**Σελίδα 87**
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

<u>Πίνακας 1.3.4.1: «ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ»</u>	<u>Σελίδα 16</u>
<u>Πίνακας 1.3.4.2: «ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ»</u>	<u>Σελίδα 16</u>
<u>Πίνακας 1.3.4.3: «ΚΛΙΜΑΚΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ»</u>	<u>Σελίδα 17</u>
<u>Πίνακας 2.3.1: «ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ»</u>	<u>Σελίδα 27</u>
<u>Πίνακας 3.1.1: «Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»</u>	<u>Σελίδα 31</u>
<u>Πίνακας 3.1.2: «ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ»</u>	<u>Σελίδα 34</u>
<u>Πίνακας 3.14: «Στοιχεία για τις υποθέσεις φοροδιαφυγής που εντοπίστηκαν από τη ΜΧΠ»</u>	<u>Σελίδα 43</u>
<u>Πίνακας 5.6.1 : « ΧΑΡΤΗΣ ΥΠΕΡΑΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ »</u>	<u>Σελίδα 60</u>
<u>Πίνακας 6.1.2.: « ΧΑΡΤΗΣ ΜΕΛΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ »</u>	<u>Σελίδα 67</u>
<u>Πίνακας 6.2.1: « ΑΝΩΤΑΤΟΙ ΦΟΡΟΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ & Φ.Π.Α. Ως %</u>	<u>Σελίδα 75</u>
<u>Πίνακας 6.2.2: «ΟΟΣΑ: Ελληνικός... «πρωταθλητισμός» στα φοροέσοδα»</u>	<u>Σελίδα 77</u>
<u>Πίνακας 6.3.1 : «Σύνθεση των συνολικών εσόδων σε ΕΕ-27 και Ευρωζώνη, το 2011»</u> ..	<u>Σελ. 81</u>
<u>Πίνακας 6.3.2: «ο συνολικός συντελεστής επιβάρυνσης από τη φορολογία, τις ασφαλιστικές εισφορές, το κόστος συναλλαγών, τα δημόσια τέλη, κλπ., με βάση τα στοιχεία του 2011.</u>	<u>Σελ.85</u>

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

<u>Διάγραμμα 1: «ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΣΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΕΠ»</u>	<u>Σελίδα 32</u>
<u>Διάγραμμα 2: «Εξέλιξη Φορολογικών Εσόδων σε Ελλάδα & χώρες ΟΟΣΑ 2009-2012»</u> <u>Σελ.</u>	
<u>Διάγραμμα 3:«Βασικοί Φορολογικοί Συντελεστές σε Ελλάδα, σε ΕΕ και Ευρωζώνη»</u>	<u>Σελίδα 79</u>
<u>Διάγραμμα 4: Κύριες κατηγορίες φόρων και κοινωνικών εισφορών , ΕΕ-27, για τα έτη 2001-2011 ως ποσοστό (%) ΑΕΠ</u>	<u>Σελίδα 82</u>
<u>Διάγραμμα 5: «ΦΠΑ σε ΕΕ-27 κατά το έτος 2011»</u>	<u>Σελίδα 83</u>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένα από τα βασικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές αρχές στο πλαίσιο της προσπάθειάς τους για δημοσιονομική εξυγίανση είναι η φοροδιαφυγή. Μολονότι οι (ταμιακές) επιπτώσεις της φοροδιαφυγής στα δημόσια έσοδα είναι εύκολα αντιληπτές από το κοινωνικό σύνολο, λιγότερο σαφείς παραμένουν οι λοιπές ή συνακόλουθες οικονομικές και κοινωνικές προεκτάσεις του φαινομένου.

Ένας μέσης ηλικίας Έλληνας πρέπει να έχει ακούσει ή και διαβάσει έστω και μία φορά στην ζωή του περί της «φοροδιαφυγής» και περί της «πολιτικής βούλησης» καθώς και για την «πάταξη» αυτής δεκάδες, αν όχι, χιλιάδες φορές.

Η αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής είναι περισσότερο επιτακτική από ποτέ για λόγους δημοσιονομικούς αλλά και στοιχειώδους κοινωνικής δικαιοσύνης. Δεν είναι όμως μόνο ζήτημα «αλλαγής κουλτούρας» και ηθικού αναπροσανατολισμού της ελληνικής κοινωνίας. Οι φοροδιαφεύγοντες συμπεριφέρονται ορθολογικά (...κατά το συμφέρον τους) και ενδεχομένως όσοι δεν φοροδιαφεύγουν (εκτεταμένα), απλώς δεν δύνανται να το κάνουν, ενώ πολύ θα ήθελαν. Ζητούμενο είναι η οικοδόμηση ενός απλού και λειτουργικού συστήματος διασταυρώσεων, ποινών και ανταμοιβών, κάτι που δεν είναι ανέφικτο. Μόνο όταν το προσωπικό κόστος της φοροδιαφυγής καταστεί υψηλότερο του οφέλους θα αρχίσει να αντιμετωπίζεται το φαινόμενο.

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται και αναλύονται οι λόγοι εκείνοι που καθιστούν την φοροδιαφυγή μείζον κοινωνικό πρόβλημα, τα αίτια που αυτή προκαλείται και οι συνέπειες που έχει σε όλη την ελληνική κοινωνία και οικονομία και κατ' επέκταση σε όλη την Ευρώπη καθώς και παγκοσμίως, γενικότερα, αφού οι συνέπειες αυτές προκαλούν αλυσιδωτές αντιδράσεις αναμφίβολα.

Παράλληλα γίνεται σαφή αναφορά στο διαχωρισμό των όρων της Φοροδιαφυγής, της Παραοικονομίας, της Φοροαπαλλαγής όπως και της Φοροαποφυγής που από πολλούς θεωρούνται ταυτόσημες έννοιες και συνέπειες του ίδιου φαινομένου αλλά στην ουσία τους έχουν εμφανής διαφορές.

Οι διάφορες στατιστικές έρευνες που έχουν γίνει κατά καιρούς από διάφορους οικονομικούς αναλυτές και οικονομολόγους καθώς και οι διαθέσιμες εμπειρικές μελέτες και εκτιμήσεις για την φοροδιαφυγή και την παραοικονομία, υποδηλώνουν ότι το πρόβλημα φοροδιαφυγής στην Ελλάδα είναι υπαρκτό, χρόνιο και εκτεταμένο, γεγονός που έχει επισημανθεί επανειλημμένως από εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς. Η πολυπλοκότητα του ελληνικού φορολογικού συστήματος σε συνδυασμό με τη διάρθρωση της ελληνικής οικονομίας —η οποία χαρακτηρίζεται από σχετικά υψηλό αριθμό αυτοαπασχολούμενων— τείνουν να αυξάνουν την πιθανότητα και τους τρόπους φοροδιαφυγής. Παράλληλα, οι οργανωτικές και άλλες αδυναμίες του φοροελεγκτικού και φοροεισπρακτικού μηχανισμού εντείνουν το πρόβλημα.

Εύλογα προκύπτει από τα παραπάνω ότι αποτελεσματική αντιμετώπιση του πολύπλοκου φαινομένου της φοροδιαφυγής προϋποθέτει ευρεία δέσμη παράλληλων πολιτικών, οι οποίες θα μπορούσαν να οργανωθούν γύρω από τρεις βασικές ενότητες: (α) απλοποίηση της νομοθεσίας και εξ' ορθολογισμό του ρυθμιστικού

πλαisiou, (β) αναδιάρθρωση και κινητοποίηση της φορολογικής διοίκησης και (γ) αλλαγή της φορολογικής νοοτροπίας και του συστήματος κινήτρων για φορολογική συνέπεια και συμμόρφωση.

Το τελευταίο διάστημα καταβάλλονται σημαντικές προσπάθειες από τις ελληνικές αρχές για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού φορολογικού πλαισίου, ικανού να παράγει τα αναμενόμενα φορολογικά έσοδα, κατανέμοντας ταυτόχρονα τα φορολογικά βάρη με τρόπο διαφανή και δίκαιο. Εντούτοις, η εφαρμογή του νόμου και η αποτελεσματική είσπραξη των φόρων αποδεικνύονται στην πράξη αρκετά δύσκολες καθώς προσκρούουν σε σημαντικές οργανωτικές δυσλειτουργίες και σε στρεβλώσεις του οικονομικού, πολιτικού και κοινωνικού συστήματος. Η πάταξη της φοροδιαφυγής απαιτεί μεγαλύτερη αποφασιστικότητα, ριζικές τομές σε πολλαπλά επίπεδα και συστηματική προσπάθεια σε όλα τα στάδια της φορολογικής διαδικασίας, από το σχεδιασμό της φορολογικής πολιτικής και τον έλεγχο των φορολογουμένων έως την εκτέλεση των ποινικών κυρώσεων και τη διαμόρφωση υγιούς φορολογικής συνείδησης.

Abstract

One of the main problems faced by the Greek authorities in their efforts for fiscal consolidation is tax evasion. Although the (cash) impact of fraud on government revenues is easily noticed by the community, remain less clear or other associated economic and social implications of the phenomenon.

Tackling tax evasion is more vital than ever for financial reasons but also basic social justice. But it is not only a question of "culture change" and moral reorientation of Greek society. The fraudsters behave rationally (... in their interest) and possibly those who evade taxes (extensively), simply cannot do, although they would like. Aim is to build a simple and functional system intersections, penalties and rewards, which is not impossible. Only when the personal cost of evasion becomes higher benefits will begin to address the phenomenon.

This issue presents and analyzes the reasons what makes evasion a major social problem, the causes that this caused and the effects it has on the whole Greek society and economy, and by extension throughout Europe and the world in general, since consequences they cause chain reactions undoubtedly.

Moreover, a clear reference to the separation of the terms of evasion, informal economy, such as tax exemption and tax evasion, which many considered identical concepts and consequences of the same phenomenon, but in fact the differences are evident.

The various surveys that have been made from time to time by various financial analysts and economists as well as the available empirical studies and assessments on tax evasion and the underground economy, suggest that the problem of tax evasion in Greece is real , chronic and widespread, which has repeatedly been pointed out by national and international organizations. The complexities of the Greek tax system in combination with the structure of the Greek economy - characterized by a relatively high number of the self-employed tend to increase the possibility and ways of evasion. At the same time, the organizational and other weaknesses of the tax assessment and tax collection intensify the problem.

As results, reasonably clear from the above that deal effectively with the complex phenomenon of tax evasion requires a comprehensive set of parallel policies, which could be organized around three main sections: (a) simplification of legislation and on ' rationalization of the regulatory framework, (b) restructuring and mobilization of tax administration and (c) a change in tax mentality and tax incentive system for consistency and compliance.

The last time major efforts of the Greek authorities to create an effective fiscal framework that helps to produce the expected tax revenue, while distributing the tax burden in a transparent and fair. However, law enforcement and the effectiveness of tax collection proved quite difficult in practice impacting on important organizational dysfunctions and distortions of economic, political and social system. The fight against fraud requires greater determination, radical changes at multiple levels and systematic effort at all stages of the tax process, from the design of tax policy and control of taxpayers to the enforcement of criminal sanctions and formulating sound tax consciousness.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: «ΟΙ ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ»

1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Tο Κράτος επιβάλλει υποχρεωτικά σε όλα τα Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα (εταιρικές επιχειρήσεις και οργανισμούς) που υφίστανται μέσα σε αυτό, την καταβολή διάφορων φόρων και τελών ώστε να αποκομίσει κρατικά έσοδα με σκοπό την χρηματοδότηση των ολοένα και αυξανόμενων αναγκών του. Οι υποχρεωτικές αυτές εισφορές αποκαλούνται Φόροι.

Ο πιο σημαντικός και τακτικός μηχανισμός για να εφαρμοστεί ο σκοπός του είναι μέσα από την επιβολή Φορολογίας σε όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες ενός Κράτους. Θα μπορούσε να οριστεί ως Φορολογία, η αναγκαστική μεταβίβαση αγοραστικής δύναμης από τους ιδιώτες στο Δημόσιο, ενώ αποτελεί την πιο σημαντική δραστηριότητα των δημοσίων φορέων παγκοσμίως αφού καταφέρνει να εξασφαλίζει κατά ένα μεγάλο ποσοστό των εσόδων του. Ενδεικτικά από τις συνολικές κρατικές δαπάνες ολόκληρης της Ευρώπης κατά το ήμισυ και παραπάνω αποτελούνται από κοινωνικές δαπάνες (π.χ. παιδεία, υγεία, συντάξεις, επιδόματα ανεργίας κ.α.).

Η επιβολή των Φόρων εξυπηρετεί τη παροχή όλων των δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών σε όλο το κοινωνικό του σύνολο, ενώ ο αντικειμενικός σκοπός του φόρου είναι τριπλός:

- χρηματοδοτεί τις κρατικές δαπάνες, κατά την δημοσιονομική πολιτική,
- ενισχύει ή σταθεροποιεί την οικονομική ανάπτυξη, που αφορά την οικονομία γενικότερα, και τέλος,
- η ανακατανομή του πλούτου που αφορά την κοινωνική οικονομία για άμβλυση των ανισοτήτων.

Ο πρώτος σκοπός με την καταβολή αυτή θεωρείται και ο πιο σημαντικός αφού εξασφαλίζει όλα τα δημόσια έσοδα για την διεκπεραίωση των δημοσίων δαπανών και για τον λόγο αυτό έχει ταμειευτικό χαρακτήρα με την έννοια του χρηματικού ποσού, όπως συνέβαινε από τα αρχαία ακόμη χρόνια.

Στην κοινωνική οικονομία ο σκοπός επιτυγχάνεται με την δικαιότερη κατανομή της επιβάρυνσης των φόρων μεταξύ των πολιτών μέσα από την διάκριση τους ανάλογα τα εισοδήματα που εκλαμβάνουν. Τα υψηλά εισοδήματα φορολογούνται περισσότερο ενώ τα χαμηλά με πολύ μικρό ή μηδενικό συντελεστή και με αυτόν τον τρόπο υποχωρεί η εισοδηματική ανισότητα μεταξύ τους. (ΚΑΟΥΝΗΣ Μ., 2009)

1.2 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των φόρων είναι τα ακόλουθα:

- Αποτελούν αναγκαστικό χαρακτήρα,
- Δεν δημιουργούν υπερβάλλουσα ζήτηση (πληθωρισμός) αφού μειώνουν την κατανάλωση
- Παράλληλα αποτελούν μονομερές μέσο από τους ιδιώτες προς το Δημόσιο χωρίς αντίστοιχη ειδική αντιπαροχή του δεύτερου στους πρώτους.
- Ο επιμερισμός του κόστους των δημοσίων δαπανών πραγματοποιείται οριστικά την περίοδο που επιβάλλεται ο φόρος και δεν μετατίθεται βάρος στο μέλλον.

Αντίστοιχα είναι και τα χαρακτηριστικά της Φορολογίας.

Οι νομικές αρχές που τίθενται από το συνταγματικό νομοθέτη και διέπουν τους Φόρους επιγραμματικά είναι οι παρακάτω:

1.2.1.1 Αρχή της νομιμότητας του Φόρου

Συμφώνα με την αρχή αυτή για την επιβολή και είσπραξη οποιουδήποτε Φόρου προϋποθέτει την ύπαρξη τυπικού νόμου που να ορίζει το υποκείμενο και το αντικείμενο του επιβαλλομένου φόρου (εισόδημα, είδος περιουσίας, δαπάνες, συναλλαγές) τον φορολογικό συντελεστή καθώς και τυχόν εξαιρέσεις ή απαλλαγές ή εκπτώσεις στην επιβαλλόμενη φορολογία. Απόρροια των παραπάνω είναι σαφώς η μη αποδοχή και πληρωμή από τους πολίτες οποιοδήποτε «φόρων», οι οποίοι δεν έχουν εγκριθεί από τους αντιπροσώπους του στην Βουλή.

1.2.1.2 Αρχή ετήσιας συγκατάθεσης της βουλής για την βεβαίωση και είσπραξη του Φόρου (Άρθρο 78 παρ. 1, Άρθρο 79 παρ. 1 & 2, Άρθρο 72 Συντάγματος)

Ορίζει ότι όλα τα έσοδα από προβλεπόμενο φόρο του κράτους πρέπει να αναφέρονται και να ψηφίζεται στο κρατικό προϋπολογισμό της βουλής κατά την τακτική ετήσια σύνοδο της για το επόμενο έτος

1.2.1.3 Αρχή βεβαιότητας του φόρου

επιβάλλει τον καθορισμό του φόρου εκ των προτέρων κατά τρόπο σαφή και δεν αναθέτει στις διοικητικές αρχές τον ρόλο αυτό με αποτέλεσμα να εγγυάται την ασφάλεια δικαίου στο φορολογικό πεδίο.

1.2.1.4 Αρχή ισότητας του φόρου

Όλοι οι πολίτες είναι όσοι απέναντι στον νόμο, ενώ όσο αφορά για τα «δημόσια βάρη» προσδιορίζεται με βάση την φοροδοτική τους ικανότητα η οποία ευρίσκεται κατά τρόπο συγκεκριμένο των οικονομικών δυνατοτήτων του.

1.2.1.5 Αρχή καθολικότητας του φόρου

Η αρχή αυτή συνδέεται άρρηκτα με την αρχή της ισότητας αφού διατυπώνει την καθολικότητα συμμετοχής των πολιτών στους φόρους χωρίς να γίνεται καμία διάκριση σε πρόσωπο, φύλο, χρώμα, φυλή ή τάξη.

1.2.1.6 Αρχή της μη αναδρομικότητας του φόρου

Ορίζει ότι ο φόρος δεν δύναται να ισχύει με καμία αναδρομικότητα οποιουδήποτε νόμου, επιτρέπει όμως η φορολογική ρύθμιση να αποκτά αναδρομικότητα που δε μπορεί να εκτείνεται πέραν από το προηγούμενο της επιβολής φόρου του οικονομικού έτους.

1.2.1.7 Αρχές που πηγάζουν από τις διατάξεις για τα ατομικά δικαιώματα (JOHN MARSAL, Δικαστής, 1819)

Η φορολογική εξουσία οφείλει να:

- σέβεται και προστατεύει τη ιδιοκτησία από το Σύνταγμα
- προστατεύει την προσωπική και επαγγελματική ελευθερία του ατόμου
- μεταχειρίζεται ευνοϊκότερα την οικογένεια
- προστατεύει τον Τύπο από το Σύνταγμα (ελευθεροτυπία)
- εκπίπτει την δαπάνη που αφορά τα ενήλικα άγαμα τέκνα που δεν έχουν υπερβεί το 25^ο έτος της ηλικίας τους.

1.2.2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Οι βασικές αρχές που διέπουν την φορολογία επιγραμματικά είναι:

1.2.2.1 η αρχή του ενιαίου της φορολογίας

Σύμφωνα με την αρχή του ενιαίου της φορολογίας, τα εισοδήματα του φορολογουμένου δεν φορολογούνται αυτοτελώς, αλλά αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο για την επιβολή του φόρου εισοδήματος και υποχρεώνεται η φορολογική αρχή να ενεργήσει μια μόνο εγγραφή για το συνολικό εισόδημα του υπόχρεου. Έτσι, συμψηφίζονται τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία ώστε να φορολογηθεί το τελικό ποσό που προκύπτει μετά τον συμψηφισμό.

1.2.2.2 η αρχή του ετήσιου φορολογίας

Σύμφωνα με την αρχή του ετήσιου της φορολογίας, ο φόρος επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογουμένου το προηγούμενο οικονομικό έτος. Ενώ ως οικονομικό έτος ορίζεται η 1^η Ιανουαρίου έως την 31^η Δεκεμβρίου του εκάστοτε ημερολογιακού έτους.

1.2.2.3 η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων

Σύμφωνα με την αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων, κάθε φορολογική περίοδος είναι ανεξάρτητη των άλλων φορολογικών περιόδων και δεν επιτρέπεται ο συμψηφισμός των προηγούμενων οικονομικών χρήσεων, έκτος αν πρόκειται για εμπορική ή βιομηχανική επιχείρηση. Αυτές οι επιχειρήσεις μπορούν να συμψηφίσουν τις ζημίες τους μέχρι και για τα επόμενα 5 έτη.

1.3 ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Για την αποφυγή πολλών και διαφορετικών τρόπων φορολόγησης του εισοδήματος που αποκτούν οι πολίτες από διάφορες πηγές, έχει καθιερωθεί ένα ενιαίο Φορολογικό Σύστημα για δικαιότερη κατανομή των φόρων εισοδήματος. Έτσι λοιπόν η φορολόγηση γίνεται με τον διαχωρισμό και **φόρων**. Βασικά κριτήρια κατανομής των φόρων είναι: 1) διαχωρισμός τους σε άμεσους και έμμεσους φόρους 2) ταξινόμηση τους με κριτήριο την φοροδοτική τους βάση 3) ταξινόμηση με βάση την φορολογούσα αρχή 4) ταξινόμηση τους με βάση τον χαρακτήρα του φορολογικού συντελεστή και 5) ταξινόμηση τους σε προσωπικούς και απρόσωπους φόρους.

1.3.1 ΆΜΕΣΟΙ ΚΑΙ ΈΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ

Ως **άμεσοι** φόροι καλούνται οι φόροι που καταβάλλονται από τους πολίτες κατευθείαν στο Κράτος ονομαστικά. Η επίπτωση του άμεσου φόρου είναι άμεση, δηλαδή αυτός που βαρύνεται και αυτός που καταβάλει είναι το ίδιο και το αυτό πρόσωπο. Η φορολόγηση αυτή θεωρείται δικαιότερη, γιατί μπορεί να γίνει διάκριση των προσώπων σε εισοδηματικές τάξεις και να καθοριστεί ανάλογα το ύψος του φορολογικού βάρους. Άμεσοι φόροι είναι: ο φόρος επί του εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, ο φόρος κατανάλωσης φόρος επί κατοχής περιουσίας και ο φόρος επί της περιουσίας. **Έμμεσοι** είναι οι φόροι που καταβάλλονται έμμεσα στο Κράτος και που προκύπτουν από τα διάφορα παραγωγικά στάδια και μέσα που ακολουθεί η υλοποίηση οποιουδήποτε προϊόντος ή υπηρεσίας προς τους πολίτες. Στηρίζεται στη λογική της άντλησης εσόδων σε περιπτώσεις που δεν είναι αυτό εφικτό ή εύκολο μέσω των κλιμάκων της άμεσης. Παραδείγματα έμμεσης φορολόγησης αποτελούν ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), ο φόρος κύκλου εργασιών, τέλη χαρτοσήμου, φόρο μεταβίβασης ακινήτων.

1.3.2 ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΜΕ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΗ ΦΟΡΟΔΟΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΒΑΣΗ

Όταν ταξινομείται ένας φόρος με κριτήριο την φοροδοτική του βάση εννοείται το οικονομικό ή όχι μέγεθος του προσδιορισμού του φόρου

1.3.3 ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΒΑΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι φόροι κεντρικής Διοίκησης, οι φόροι υπέρ των οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, και αυτοί υπέρ των οργανισμών τοπικής Αυτοδιοίκησης.

1.3.4. ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΒΑΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ

Αναλυτικότερα φορολογικός συντελεστής είναι ο φόρος που πληρώνει το νοικοκυριό ή το κοινωνικό σύνολο ως ποσοστό του εισοδήματος του και διακρίνεται σε: α) μέσο φορολογικό συντελεστή, β) οριακό φορολογικό συντελεστή. Έτσι υφίσταται τη αναλογική φορολογία, η προοδευτική φορολογία, η αντιστρόφως προοδευτική φορολογία.

Οι φόροι ανάλογα με το **αντικείμενο της φορολογίας** διακρίνονται σε:

1) Φορολογία εισοδήματος

Η φορολογία εισοδήματος επιβάλλεται κατά σταθερή χρονική περίοδο, ετησίως, επί του εισοδήματος που αποκτούν οι πολίτες. Διακρίνεται σε Φόρος Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών προσώπων(εταιρίες, ή οργανισμούς).

2) Φόροι επί των δαπανών

Οι φόροι επί των δαπανών είναι έμμεσοι φόροι και επιβάλλονται με την χρησιμοποίηση του κεφαλαίου ή του εισοδήματος

3) Φόροι περιουσίας

Οι φόροι περιουσίας επιβάλλονται κατά την μεταβολή της κυριότητας από μεταβίβαση ή κληρονομιάς περιουσίας, και σχετίζονται άμεσα με το φορολογούμενο.

➤ 1.3.4.1 ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ο φόρος αυτός επιβάλλεται στο εισόδημα που αποκτούν σε συγκεκριμένη σταθερή περίοδο, ετησίως όλα τα Φυσικά πρόσωπα. Ανάλογα με τις πηγές όπου έχουν προέλθει τα συγκεκριμένα εισοδήματα, τα φορολογικά συστήματα που εφαρμόζονται διεθνώς χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες. Αυτές είναι:

- Σύστημα αναλυτικού φόρου επί του εισοδήματος, όταν φορολογείται το εισόδημα από κάθε πηγή ξεχωριστά(Από ενοίκια, μισθούς κ.α.)
- Σύστημα ενιαίου Φόρου επί του εισοδήματος, το οποίο επιβάλλεται σε στο σύνολο του εισοδήματος από όλες τις πηγές και που καθορίζεται από το νόμο.([v.δ.3323/55 \(άρθρο 1\)](#))
- Μικτό σύστημα Φορολόγησης που είναι ο συνδυασμός των παραπάνω δύο συστημάτων(αναλυτικού και ενιαίου). Έτσι ο φόρος επιβάλλεται καταρχήν χωριστά στο εισόδημα από κάθε πηγή, στη συνέχεια όμως και εφόσον το άθροισμα των επιμέρους εισοδημάτων υπερβαίνει ορισμένο ποσό, επιβάλλεται πρόσθετη φορολογία στο ποσό αυτό.

Σύμφωνα με τον νόμο 1640/1918 προέβλεπε κατηγορίες εισοδημάτων που αντιστοιχούσαν στις πηγές που προβλέπει και η ισχύουσα νομοθεσία, κάθε μια από τις οποίες φορολογούνταν χωριστά, μέχρι όμως ένα συγκεκριμένο ποσό καθορισμένο από τον νόμο. Αν το συνολικό ποσό που προέρχονταν από τις πηγές εισοδήματος υπερέβαινε το συγκεκριμένο αυτό ποσό, το επιπλέον ποσό υπόκειντο σε συμπληρωματικό Φόρο. Το σύστημα αυτό ίσχυε μέχρι το 1955, οπότε και εισήχθη το σύστημα ενιαίου Φόρου το οποίο συμπληρώθηκε με τον v.δ. 3843/58. Τα δύο αυτά νομοθετήματα αποτελούν και τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος(N.2238/1994).

Παρακάτω παρατίθεται η κλίμακα Φορολογίας Εισοδήματος που ισχύει για το 2013 βάση του οποίου υπολογίζεται και καταβάλλεται φόρους:

- 1) Από εισοδήματα μισθών και συντάξεων με έκδοση τιμολογίου ή απόδειξης για παροχή υπηρεσιών υποβάλλεται σε φόρο σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Πίνακας 1.3.4.1: «ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ»

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
25.000	22%	5.500	25.000	5.500
17.000	32%	5.440	42.000	10.940
Υπερβάλλον	42%			

(ΠΗΓΗ: www.taxheaven.gr)

Η φορολογική βάση συμπίπτει με το ετήσιο εισόδημα των φυσικών προσώπων μετά την αφαίρεση των εξόδων πραγματοποίησης του εισοδήματος και ορισμένων απαλλαγών και εξαιρέσεων (πολύτεκνοι, ενοίκια κ.λπ.).

2) Από εισόδημα από ατομική επιχείρηση υποβάλλεται σε φόρο σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Πίνακας 1.3.4.2 «ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ»

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
50.000	26%	13.000	50.000	13.000
Υπερβάλλον	33%			

(ΠΗΓΗ: www.taxheaven.gr)

➤ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Η φορολογική βάση συμπίπτει με το σύνολο των καθαρών κερδών των ανωνύμων εταιριών, παρ' όλο που στην πράξη εμφανίζονται πολλά προβλήματα λόγω κινήτρων, γραφειοκρατίας, έλλειψης χρόνου, κ.λπ.

➤ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΑΤΟΜΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Το δηλωθέν εισόδημα από ατομική γεωργική επιχείρηση υποβάλλεται σε φόρο με συντελεστή δεκατρία τοις εκατό (13%). Ειδικά για το οικονομικό έτος 2014 (χρήση 2013) για το δηλωθέν εισόδημα από ατομική γεωργική επιχείρηση εφαρμόζεται αυτοτελώς η κλίμακα μισθωτών- συνταξιούχων.

➤ ΚΛΙΜΑΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ

Τα εισοδήματα από μισθώσεις ακινήτων υποβάλλονται σε αυτοτελή φορολόγηση βάσει της παρακάτω κλίμακας:

Πίνακας 1.3.4.3 «ΚΛΙΜΑΚΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ»

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
12.000	10%	1.200	12.000	1.200
Υπερβάλλον	33%			

Πηγή: taxheaven.gr

Το ακαθάριστο ποσό από ακίνητα υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή ενάμισι τοις εκατό (1,5%). Ειδικώς, ο συντελεστής του αυξάνεται σε τρία τοις εκατό (3%), εφόσον η επιφάνεια κατοικίας υπερβαίνει τα τριακόσια (300) τετραγωνικά μέτρα ή πρόκειται για επαγγελματική μίσθωση.

➤ 1.3.4.2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

Οι φόροι αυτοί εφαρμόζονται σήμερα ανά μονάδα ή κατά αξία παραγόμενων προϊόντων και επιβαρύνουν στο σύνολο τους, ή μερικώς τους αγοραστές. Βασική διάκριση των φόρων αυτών είναι: 1) εσωτερικοί φόροι, γνωστοί και ως «δασμοί» που επιβάλλονται σε όλα τα εισαγόμενα προϊόντα και 2) εξωτερικοί φόροι όπου είναι οι φόροι που καλύπτουν τα αγαθά που παράγονται και καταναλώνονται στο εσωτερικό.

Ανάλογα τώρα με το αριθμό των προϊόντων που καλύπτουν οι φόροι χωρίζονται σε :γενικούς φόρους δαπάνης και ειδικούς φόρους δαπάνης.

- **Γενικοί φόροι δαπάνης** είναι οι φόροι που μπορεί να επιβάλλονται είτε σε ένα στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας, είτε σε δύο ή περισσότερα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα γενικού φόρου δαπάνης είναι ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, ο φόρος κατανάλωσης, ο φόρος κύκλου εργασιών.

- **Ειδικοί φόροι δαπάνης** είναι οι φόροι αυτοί επιβάλλονται επί της παραγωγής ή πώλησης ορισμένων μόνο αγαθών ή κατηγοριών αγαθών κατά αξία ή κατά μονάδα προϊόντος. Υποκατηγορίες των ειδικών φόρων δαπάνης είναι οι **1)Κανονιστικοί φόροι** (φόροι που επιβάλλονται σε αγαθά των οποίων η κατανάλωση δημιουργεί εξωτερικές κοινωνικές επιβαρύνσεις όπως π.χ. ποτά, τσιγάρα κ.α. ενώ υπολογίζονται σε χρηματικό ποσό ανά μονάδα προϊόντος), **2)Ανταποδοτικοί φόροι**(φόροι που επιβάλλονται και είναι αντικριζόμενοι από ειδική και άμεση παροχή του Δημοσίου στους φορολογούμενους, πχ. Καύσιμα, διόδια.)

➤ 1.3.3 ΦΟΡΟΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Οι φόροι περιουσίας είναι οι φόροι εκείνοι που επιβάλλονται στην περιουσία βάση την αξία η του όγκου η άλλα χαρακτηριστικού της περιουσίας. Χαρακτηριστικός φόρος περιουσίας είναι ο Φόρος Ακίνητης Περιουσίας, όπου επιβάλλεται συνήθως με χαμηλό συντελεστή φορολόγησης.

1.4 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΜΕΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Με βάση όλων των παραπάνω μπορούμε εύκολα να διαπιστώσουμε τα ακόλουθα:

- 1) Από ταμειακή άποψη οι έμμεσοι φορολόγηση είναι περισσότερο αποτελεσματική από ότι η άμεση φορολόγηση αφού κατά την καταβολή του έμμεσου φόρου :
 - Δεν χρειάζεται την διερεύνηση των προσωπικών συνθηκών του φορολογούμενου από τη φορολογούσα αρχή
 - Ο αριθμός των υπόχρεων έμμεσων φορολογούμενων είναι μεγαλύτερος από το αριθμό των άμεσα φορολογούμενων.

Με αποτέλεσμα να γίνεται ταχύτερα η είσπραξη των έμμεσων φόρων απ' ότι των άμεσων γιατί δεν είναι εμφανής η φορολογική επιβάρυνση τους. Παράλληλα στους έμμεσους φόρους δύσκολα κανείς φοροδιαφεύγει.

- 2) Από την άποψη δίκαιης διανομής του εισοδήματος

Για να υφίσταται η δικαιότερα διανομή του εισοδήματος θα πρέπει να ισχύουν τα παρακάτω:

- I) με την επιβολή του φόρου λαμβάνονται υπόψη οι προσωπικές συνθήκες(πλούτος, οικογ. Κατάσταση κλπ)
- II)με την επιβολή του φόρου περιορίζει τις εισοδηματικές διαφορές και καθορίζει υψηλότερη φορολογία στα υψηλότερα εισοδήματα

Από την παραπάνω σκοπιά οι άμεσοι φόροι πληρούν και τις δυο προϋποθέσεις ενώ οι έμμεσοι όχι.

- 3) Από πλευρά σταθερότητας ένα μεγάλο μειονέκτημα των έμμεσων φόρων είναι η άνοδος των τιμών που προκαλούνται από την έμμεση φορολογία και προκαλούν αλυσιδωτές αντιδράσεις σε αυξήσεις μισθούς και σε συντάξεις που συνεπάγεται την επιδείνωση του προβλήματος του πληθωρισμού λόγω της υπερβάλλουσας ζήτησης.

1.5 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΦΟΡΟΥ

Αντικείμενο φόρου εισοδήματος είναι το συνολικό εισόδημα κάθε φυσικού προσώπου που προκύπτει κατά την προηγούμενη έτους φορολόγηση, ενώ Υποκείμενο φόρου εισοδήματος κάθε φυσικού προσώπου είναι η φορολόγηση που προκύπτει στην Ελλάδα ανεξάρτητα από τον τόπο ιθαγένειας και τον τόπο κατοικίας του.

1.6 Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΒΑΡΟΥΣ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί παραπάνω, οι φόροι είναι μονομερείς παροχές των ιδιωτών και ιδιωτικών φορέων προς το Δημόσιο χωρίς την αντιπαροχή του Δημοσίου σε αυτούς, και σαν συνέπεια αυτού να δημιουργείται μια επιβάρυνση στους ιδιωτικούς φορείς γνωστή ως «Φορολογικό Βάρος». Έτσι λοιπόν το Φορολογικό βάρος είναι το κόστος παροχής των δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών καθώς και η χρηματοδότηση άλλων Δημόσιων Φορέων. Ο μαθηματικός τρόπος εύρεσης του φορολογικού βάρους είναι το ποσοστό των συνολικών φορολογητέων εσόδων του Κράτους προς το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν(Α.Ε.Π.) της χώρας.¹

Σημαντικό θέμα που απασχολεί την οικονομία είναι η εξεύρεση ενός σωστού και αξιοκρατικού κριτηρίου ώστε να υπάρξει δικαιότερη κατανομή του φορολογικού βάρους στους πολίτες, με σκοπό την αποφυγή της άδικης κατανομής του, αφού η Κατανομή του Φορολογικού Βάρους επηρεάζει άμεσα την οικονομία μιας χώρας και συγκεκριμένα επηρεάζει τον ρυθμό ανάπτυξης της, την απασχόληση, τις επενδύσεις, την κατανομή των πόρων καθώς και την διανομή του εισοδήματος.

Στην Ελλάδα το φορολογικό βάρος παρά τις αλλαγές της τελευταίας 15ετίας (τροποποίηση των φορολογικών συντελεστών την περίοδο 1990-93, διεύρυνση της φορολογικής βάσης με τα αντικειμενικά κριτήρια μετά το 1994, τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας μετά το 2001) το φορολογικό βάρος θεωρείται αναποτελεσματικό και εξαιρετικά άδικο.

1.7 ΑΙΤΙΑ ΑΔΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΒΑΡΟΥΣ

Το φαινόμενο της άδικης κατανομής του φορολογικού βάρους οφείλεται κυρίως στην εκτεταμένη φοροδιαφυγή που υπάρχει καθώς και ότι υπάρχει έντονα το φαινόμενο των απασχολούμενων που δεν δηλώνουν το πραγματικό εισόδημα που αποκομούν από τις διάφορες πηγές εισοδήματος.

Ειδικότερα, οι κυριότερες αιτίες είναι οι παρακάτω:

- Η μακροχρόνια αύξηση των δημοσίων δαπανών
- Ο τρόπος διαχείρισης του δημόσιου χρέους με λάθος χειρισμό του δημοσίου χρήματος μειώνει την φορολογική συνείδηση των πολιτών.
- Η υψηλή φορολογική επιβάρυνση μέσα από τους φόρους και τις ασφαλιστικές εισφορές.
- Η φοροδιαφυγή με οποιοδήποτε τρόπο.

¹ οικονομικός δείκτης που εκφράζει την συνολική παραγωγή ή το συνολικό εισόδημα μιας χώρας και εκφράζει την οικονομική ανάπτυξη και το βιοτικό επίπεδο της συγκεκριμένης οικονομίας που αναφέρεται.

- Οι συνεχόμενες αλλαγές του κρατικού παρεμβατισμού μέσα από τις αλλαγές των νόμων και των περιορισμών.
- Η ύπαρξη μαύρου χρήματος που ενδεχομένως προέρχεται και από καταχρήσεις δημοσίου χρήματος καθώς και από άλλες πηγές.
- Το ποσοστό των ελεύθερων επαγγελματιών σε μια οικονομία σε σχέση με το ποσοστό των απασχολούμενων με εξαρτημένη εργασία.
- Η ύπαρξη υψηλού ρυθμού πληθωρισμού σε μια οικονομία. Να σημειωθεί εδώ ότι ο πληθωρισμός μειώνει τις φορολογικές ελαφρύνσεις με αποτέλεσμα να επιβαρύνονται αναλογικά οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι αποδυναμώνοντας έτσι το κίνητρο για την εργασία.
- Και τελευταία, η μέση φορολογική επιβάρυνση κάθε πολίτη.

Με βάση όλων των παραπάνω, εξηγείται εύκολα πως με την πολιτική περιορισμού σε εισοδήματα οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι πλήττονται περισσότερο(από την άδικη κατανομή των φορολογικών βαρών με αποτέλεσμα την στρέβλωση της καταναλωτικής συμπεριφοράς των πολιτών)καθώς και οι όροι ανταγωνισμού των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται νόμιμα και εκείνων που παρανομούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: «ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ»

2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΑΤΗ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, για να πραγματοποιηθεί η κάλυψη των δημόσιων δαπανών απαιτείται η φορολόγηση όλων των νομικών και φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων Ιδιωτικού και Δημόσιου Φορέα. Αρκετοί πολίτες όμως προσπίπτουν στην παράνομη στέρηση της Φορολόγησης ή ακόμα και διαστρέβλωση στοιχείων με σκοπό την αποφυγή της, με αποτέλεσμα να οδηγούνται στο φαινόμενο της Φοροδιαφυγής. Με την Φοροδιαφυγή συνεπάγεται ουσιαστικά, η εξαπάτηση της φορολογικής δήλωσης των πολιτών προς το Κράτος σε μια προσπάθεια να αποφύγει την καταβολή της Φορολογικής Υποχρέωσης. Το φαινόμενο αυτό εμφανίζεται σχεδόν σε όλες τις χώρες και αποτελεί μείζονος σημασίας πρόβλημα, που καμία χώρα δεν έχει καταφέρει να εξαλείψει ολοκληρωτικά.

Η έννοια ωστόσο της φοροδιαφυγής θα πρέπει να αναλυθεί από οικονομική αλλά και από κοινωνική άποψη.

Από οικονομικής άποψης, η φοροδιαφυγή μπορεί να οριστεί ως η παράνομη στέρηση της Φορολόγησης με οποιαδήποτε παράνομη πράξη, με την μη αναφορά του πραγματικού εισοδήματος των Φορολογουμένων που οδηγεί κατά συνέπεια στην στέρηση απολαβής του πραγματικού φόρου στο Κράτος από τους Φορολογουμένους και την αποφυγή είσπραξης δημοσίων εσόδων για την επίτευξη των δημοσίων δαπανών.

Αξίζει να σημειωθεί, πως στην αποφυγή πληρωμής πραγματικού φόρου καταφεύγουν οι πολίτες με διάφορα παράνομα μέσα. Εντούτοις, η φοροδιαφυγή εντοπίζεται συχνότερα στους εργοδότες των επιχειρήσεων καθώς αυτοί έχουν την ευχέρεια παραποίησης των οικονομικών τους καταστάσεων απ' ότι οι μικρότερες επιχειρήσεις ή οι υπόλοιποι πολίτες. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα Φοροδιαφυγής των επιχειρήσεων είναι η παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων μιας επιχείρησης με σκοπό την είσοδο της στο Χρηματιστήριο και την παρουσίαση μιας «υγιούς» λειτουργίας αυτής στο οικονομικό κλάδο. Ενώ άλλα παραδείγματα Φοροδιαφυγής θα αναλυθούν σε επόμενη ενότητα της παρούσας εργασίας.

Από κοινωνικής άποψης, η φοροδιαφυγή εκφράζεται μέσα από την άδικη φορολόγηση όλου του κοινωνικού συνόλου, αφού αυτό στο σύνολό του καλείται να εκπληρώσει το τίμημα της φοροδιαφυγής των πολιτών.

Από την άλλη, όλοι οι πολίτες υποχρεούνται να υποβάλλουν τα στοιχεία του εισοδήματος από όλες τις πηγές εισοδήματος, της απασχόλησης καθώς και των ειδικών φόρων κατανάλωσης, που προέρχονται κατά τρόπο ακριβή και σαφή μέσα από την Φορολογική τους Δήλωση. Η παραποίηση αυτών των παραπάνω πληροφοριών με σκοπό την διαφυγή των Φόρων προς τις Φορολογικές Αρχές, είναι

αντίθετη προς το Νόμο, υπόκεινται σε ποινικές κυρώσεις και ορίζεται ως Φορολογική Απάτη.

➤ Η ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Όταν αναφέρεται η φοροδιαφυγή σε επίπεδο μακροοικονομίας, προσδιορίζεται ως η μη απόδοση από την οικονομική μονάδα των άμεσων και των έμμεσων φόρων, δεδομένου ότι η δύο άλλες μορφές φοροδιαφυγής (φοροαποφυγής και φοροαπαλλαγής) είναι αδύνατο να είναι μετρήσιμες.

Ένας αξιόπιστος δείκτης μέτρησης της φοροδιαφυγής είναι και η υστέρηση των φορολογικών εσόδων, έναντι της φορολογικής αύξησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος(Α.Ε.Π.), όπου ορίζεται το σύνολο των αγαθών και των υπηρεσιών που παράγονται σε μία χώρα κατά την διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους. Οι εκάστοτε κυβερνήσεις ορίζουν κάθε χρόνο ως στόχο αύξησης των εσόδων κάποιο ποσοστό επί τοις εκατό % το οποίο όμως είναι μεγαλύτερο από την ονομαστική αξία του ΑΕΠ. Εάν δεν τεθεί από την νομοθεσία συγκεκριμένος λόγος αύξησης των εσόδων, τότε η αύξηση των εσόδων ξεπερνάει σε δέκατα την ονομαστική αξία του ΑΕΠ, και πάντοτε έχοντας υπόψη την σωστή λειτουργία του φοροεισπρακτικού μηχανισμού.

Για την μέτρηση του φαινομένου της φοροδιαφυγής ισχύει η ακόλουθη ανισότητα:

$$p * f > g$$

Όπου p : η πιθανότητα ανακάλυψης της φοροδιαφυγής από τις φορολογικές αρχές

f : η επιβαλλόμενη ποινή για φοροδιαφυγή (π.χ. χρωματικό ποσό, προσαύξηση ή ποινική και διοικητική κύρωση

g : το οικονομικό ή οποιοδήποτε όφελος από την φοροδιαφυγή

γίνεται αντιληπτό από την παραπάνω σχέση ότι όσο μικρότερες είναι οι τιμές των p και f τόσο μεγαλύτερη θα είναι και η τάση για φοροδιαφυγή αφού λειτουργούν ως αντίθετα ποσά πράγμα που σημαίνει πως οποιαδήποτε στόχος αύξησης των φορολογικών εσόδων από την κυβέρνηση θα λειτουργήσει αντίθετα από την πιθανότητα εξέρευσης της φοροδιαφυγής.

Σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος, ο Προϋπολογισμός για το 2012 είχε ως αρχικό στόχο την αύξηση των εσόδων κατά 3,4 %. Συγκεκριμένα τα έσοδα του τακτικού Προϋπολογισμού(προ επιστροφών φόρου)μειώθηκαν κατά 7,1 % έναντι του 2011 και περιορίστηκαν σε 51.497 εκατ. Ευρώ έναντι εσόδων ύψους 55.442 εκατ. Ευρώ το 2011. Η εξέλιξη αυτή είναι ευνοϊκότερη κατά 102 εκατ. Ευρώ σε σχέση με τον αναθεωρημένο στόχο που περιλαμβανόταν στην Εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού του 2013. Η μείωση των φορολογικών εσόδων σε σχέση με το 2011 οφείλεται στην περαιτέρω κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας, στην φοροδιαφυγή η οποία έχει ενταθεί της αύξησης των φορολογικών συντελεστών και της έλλειψης ρευστότητας, και στη καθυστέρηση αποστολής εκκαθαριστικών σημειωμάτων του Φόρου Ακίνητης Περιουσίας(ΦΑΠ)

Συμπερασματικά βάσει των παραπάνω εύλογα είναι κατανοητό πως η θέσπιση των κυβερνήσεων για αύξηση των εσόδων λειτουργεί αποτρεπτικά δεδομένου του ότι είναι αδύνατον η υλοποίηση τους αφενός, αφετέρου δρουν απαξιωτικά ως προς τον ελεγκτικό μηχανισμό, ο οποίος εγκαταλείπει οποιαδήποτε προσπάθεια βελτίωσης του λόγω της πιθανότητας μη εύρεσης της φοροδιαφυγής. Επιπλέον η χρηματική ποινή από μόνη της δρα αποτρεπτικά κατά της φοροδιαφυγής επειδή οι προσπάθειες αποκάλυψης της μειώνονται δραματικά.

2.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

Το φαινόμενο της φοροδιαφυγής υπολογίζεται πως έχει πρωτοεμφανιστεί από τα πρώτα κίολας αρχαία χρόνια εφαρμογής της φορολογίας. Το ύψος των φόρων καθώς και η είσπραξη τους απασχολούσαν ανέκαθεν τους κυβερνώντες, ιδιαίτερα δε σε περιόδους έντονης οικονομικής κρίσεις, όπως αυτή που βιώνει σήμερα η Ελλάδα καθώς και άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Από τον 4^ο π.χ. αιώνα δεινές οικονομικές κρίσεις ξέσπασαν και στην Αθήνα, συνοδευόμενες από τα αντίστοιχα φαινόμενα διαφθοράς και στην προσπάθεια του τότε ελληνικό κράτος να εξαλείψει την φοροδιαφυγή και την διαφθορά προέβει σε μεταρρυθμίσεις του φορολογικού συστήματος ώστε να αποκτηθούν οι οικονομικοί πόροι για την κάλυψη των δημόσιων δαπανών. Σύμφωνα με αυτό και επί ηγεσίας του Ανδροτίων Ανδρωνος πρότεινε στους Αθηναίους τρεις τρόπους ώστε να γεμίσει το κρατικό ταμείο. Ο ένας τρόπος ήταν να λιώσουν τα χρυσά αφιερώματα που υπήρχαν στα ιερά και να τα μετατρέψουν σε χρυσά νομίσματα, ο άλλος ήταν να επιβάλλουν φόρους και ο τρίτος να κυνηγήσουν τους φοροφυγάδες, φυσικά και υπερίσχυσε ο τρίτος τρόπος. Τότε ψηφίστηκε μάλιστα και ένας νόμος με βαρύτατες κυρώσεις στους φοροφυγάδες. Αξίζει να σημειωθεί πως βασικός πόρος για την είσπραξη των φόρων εκείνη την εποχή ήταν η φορολόγηση από την εισαγωγή και την εξαγωγή των προϊόντων. Και αν υπήρχε έντονη ανάγκη για χρήματα τότε η αρχαία Αθήνα είχε την λύση μέσω της προεισφοράς, ενός φόρου ειδικού για έκτακτες περιπτώσεις όπως η ναυπήγηση πλοίων ή η κατασκευή λιμανιών. Συμφώνα με αυτό η πόλη ζητούσε από τους πλούσιους να τους δανείσουν τα χρήματα στην πολιτεία και κατόπιν να εισπράξουν οι ίδιοι το ίδιο ποσό από άλλους εύπορους. Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα, του δίνονταν το δικαίωμα να διοικούν το πλοίο του οποίου τα έξοδα κάλυψαν.(Εντουάρτ Κοέν, ειδικός καθηγητής της ελληνικής οικονομίας στην αρχαία Ελλάδα).

Ανάλογη με την σημερινή κατάσταση της Ελλάδας ήταν και η οικονομική κατάσταση της μέχρι και την περίοδο του Ιωάννη Καποδίστρια με την σύναψη δανείων από το εξωτερικό για την κάλυψη των αναγκών με αποτέλεσμα το πολύ υψηλό τοκισμό και την μην αποπληρωμή τους για πολλά ακόμα χρόνια.

Ειδικότερα την κύρια πηγή κρατικού εσόδου κατά το ήμισυ του 19^{ου} αιώνα και επί εποχής Καποδίστρια αποτελούταν από τον έγγειο πλούτο, ενώ άλλες πηγές κρατικών εσόδων είναι ο φόρος επιτηδεύματος αλλά και ο φόρος των οικοδομών.

Πρώτη μορφή φόρου εισοδήματος που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα ήταν ο φόρος που εφαρμόστηκε με τον νόμο Χ'Κ του 1877, όπου έπληττε κυρίως τα εισοδήματα των διανεμομένων κερδών των ανωνύμων εταιριών καθώς και τα εισοδήματα των ανωνύμων αλλοδαπών εταιριών που αποκτιόνταν στην Ελλάδα.

Κατά το έτος 1919 και επί κυβερνήσεως του Ελευθέριου Βενιζέλου πραγματοποιήθηκε μια πολύ σημαντική μεταρρύθμιση στο φορολογικό σύστημα η οποία αποτέλεσε σταθμό στην εξέλιξη του συστήματος της φορολογίας στην χώρα μας, αφού ενοποιήθηκαν οι κατά τόπους φόροι εισοδήματος σε διάφορα σημεία της

Ελλάδος σε ενιαία φορολόγηση ολόκληρης της χώρας. Σύμφωνα με αυτή, υιοθετήθηκε το μεικτό τύπο της φορολογίας εισοδήματος γνωστό ως σύστημα Caillaux, από το όνομα του εμπνευστή του, Γάλλου υπουργού οικονομικών, που ίσχυσε στη Γαλλία κατά τα έτη 1914-1917. (έχει αναλυθεί στην παρούσα εργασία στο 1.3.4.1 «μεικτό σύστημα φορολόγησης»)

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι καθοριστικό ιστορικό γεγονός που επηρέασε την εξέλιξη του νομικού καθεστώτος της φορολογίας του εισοδήματος της χώρας μας αποτέλεσε η Προσχώρηση αυτής από την 1.1.1981 στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και ήδη Ευρωπαϊκή Ένωση.

2.3 ΣΧΕΣΗ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Όπως είναι ήδη γνωστό, Ακαθάριστο Εγχώριο ή Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) είναι ο οικονομικός εκείνος δείκτης που εκφράζει την συνολική παραγωγή ή το συνολικό εισόδημα αλλά και την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Στο επίσημο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της χώρας όμως, δεν καταγράφεται και δε συνυπολογίζεται πάντοτε η οικονομική δραστηριότητα, για διάφορους λόγους που θα αναλυθούν στην συνέχεια, με αποτέλεσμα να δημιουργείται έτσι το **φαινόμενο της παραοικονομίας**.

Το φαινόμενο αυτό απασχόλησε ιδιαίτερα τους οικονομικούς ερευνητές από τις αρχές κιόλας της δεκαετίας του '80, αφού δημιουργεί αρνητικές επιπτώσεις τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, αφού ενισχύει το εισόδημα, την απασχόληση και φυσικά την απόδοση των έμμεσων φόρων.

Τα μέσα δε, καταγραφής αυτού του φαινομένου είναι οι εθνικές στατιστικές υπηρεσίες και η Eurostat κυρίως. Επισημαίνεται ,όμως, ότι δεν είναι δυνατή η καταγραφή της από επίσημες στατιστικές υπηρεσίες και το μέγεθός της αποκαλύπτεται όταν οι δαπάνες των καταναλωτών είναι μεγαλύτερες από τα εισοδήματά τους.

Στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι κατά την δεκαετία του 1980 υπήρξαν ίχνη παραοικονομίας, μόλις το 1990 ξεκίνησε η προσπάθεια εκτιμήσεως της και αυτό διότι προσπάθησαν οι ερευνητές και οι οικονομολόγοι προσπάθησαν να δημιουργήσουν διαρθρωτικές αλλαγές ώστε να εκπληρώνονται τα κριτήρια της συνθήκης του MAASTRICHT.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ακριβέστερος ορισμός για την παραοικονομία κατά του ερευνητές αλλά και οικονομολόγους, δεν μπορεί να υπάρξει αφού πολλές είναι οι φορές όπου η παραοικονομία συνδέεται με την φοροδιαφυγή, με αποτέλεσμα ο κάθε ερευνητής να δίνει και δικό του ορισμό. Μπορεί ωστόσο να υπάρξει παραοικονομία χωρίς την ύπαρξη φοροδιαφυγής(φορολογία στις μεταβιβαστικές πληρωμές ή φορολογία των κληρονομιών)αλλά και φοροδιαφυγή χωρίς την ύπαρξη παραοικονομίας όπως συμβαίνει στην αγροτική παραγωγή.

Από την αρχή όμως θα πρέπει να γίνει σωστή διάκριση μεταξύ αυτών των δύο όρων, κάτι που με τρόπο σαφή τονίστηκε από τους: Tanzi (1982) και Feige (1985,1987,1989).

Κατά το Feige(1979, σελ.6) παραοικονομία είναι οι οικονομικές δραστηριότητες που δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθούν και να καταμετρηθούν από τις ήδη τεχνικές μετρήσεις της οικονομικής δραστηριότητας, ενώ κατά τον Tanzi(1980) παραοικονομία είναι το τμήμα εκείνο του ΑΕΠ όπου δεν δηλώνεται καθόλου ή δηλώνεται μερικώς και δεν μπορεί να προσμετρηθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Κατά τον καθηγητή Παυλόπουλο (1987) παραοικονομία είναι το τμήμα εκείνο της παραγωγικής δραστηριότητας όπου δεν συμπεριλαμβάνεται στο εθνικό προϊόν παρόλο που δημιουργεί προστιθέμενη αξία και δεν προσδιορίζεται από της αρμόδιες υπηρεσίες μέτρησης.

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω πολλοί είναι εκείνοι που ταυτίζουν την παραοικονομία με την φοροδιαφυγή ενώ στην πραγματικότητα δεν θα πρέπει, παρόλο που και τα δύο φαινόμενα ισχύουν αλλά και συνυπάρχουν σε μια οικονομία. Συγκεκριμένα είναι δυνατόν:

- **Να συνυπάρχουν Φοροδιαφυγή – Παραοικονομία**

Στην κατηγορία αυτή αναφέρονται όλα τα εισοδήματα που προκύπτουν από παραοικονομικές δραστηριότητες, τα οποία είναι αδήλωτα στις φορολογικές αρχές, όπως π.χ. η απόκρυψη του εισοδήματος από την απασχόληση ενός εργαζομένου σε δεύτερη εργασία, το οποίο δεν αναγράφεται στην Φορολογική του Δήλωση και δεν καταγράφεται στις στατιστικές υπηρεσίες. Επίσης η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει το εισόδημα ατόμων που παίρνουν επιδόματα ανεργίας, ενώ στην πραγματικότητα κάπου εργάζονται παράνομα και το εξ εργασίας εισόδημα δε δηλώνεται.

- **Να υπάρχει Φοροδιαφυγή, χωρίς την ύπαρξη Παραοικονομίας;**

Στην κατηγορία αυτή συγκαταλέγονται οι περιπτώσεις αναφοράς και καταγραφής της προστιθέμενης αξίας της παραγωγικής δραστηριότητας, αλλά τα εισοδήματα που δημιουργεί είναι αδήλωτα ή δηλώνονται μερικώς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού, είναι η παραγωγή του αγροτικού τομέα στην χώρα μας, όπου η παραγωγή καταγράφεται στο Υπουργείο Γεωργίας και στην στατιστική υπηρεσία (ΕΣΥΕ), οπότε και δεν υπάρχει φαινόμενο παραοικονομίας, τα εισοδήματα που αποκτούνται όμως δεν δηλώνονται ή δηλώνονται χαμηλότερα από τα πραγματικά στις φορολογικές αρχές, όπου και δημιουργείται το φαινόμενο της Φοροδιαφυγής.

- **Να μην υπάρχει Φοροδιαφυγή, αλλά να υπάρχει Παραοικονομία**

Η κατηγορία αυτή αφορά όλες εκείνες τις περιπτώσεις όπου η προστιθέμενη αξία των εισοδημάτων από παραγωγικές δραστηριότητες καταγράφονται στις φορολογικές αρχές επακριβώς και οι φορείς τους να ανταποκρίνονται στις φορολογικές τους υποχρεώσεις, έτσι ώστε εξαλείφεται το φαινόμενο της Φοροδιαφυγής, αλλά δεν μπορούν να προσμετρηθούν από τις στατιστικές υπηρεσίες, για διάφορους λόγους, με αποτέλεσμα να παρουσιάζεται το φαινόμενο της Παραοικονομίας.

Λαμβάνοντας τα παραπάνω καθώς και δύο πολύ σημαντικά και αξιοποιήσιμα άρθρα του κ. Βασιλείου Μανεισιώτη (Διευθυντής Κατάρτισης Κρατικού

Προϋπολογισμού της Τράπεζας της Ελλάδος) (1990 και 1994), μπορεί να γίνει σωστός διαχωρισμός ανάμεσα στην έννοια της Φοροδιαφυγής και στην έννοια της Παραοικονομίας.

Αξίζει να σημειωθεί πως η Φοροδιαφυγή διακρίνεται σε δύο κατηγορίες:

- 1) στην φοροδιαφυγή που σχετίζεται με την τρέχουσα συνολική οικονομική δραστηριότητα (εισόδημα συντελεστών παραγωγής του τρέχοντος οικονομικού έτους κλπ)
- 2) στην φοροδιαφυγή που δεν σχετίζεται με την τρέχουσα συνολική οικονομική δραστηριότητα (φορολογία μεταβιβάσεως κληρονομιών κλπ)

ενώ η παραοικονομία αναφέρεται μόνο στην τρέχουσα συνολική οικονομική δραστηριότητα με αποτέλεσμα η έννοια της Φοροδιαφυγής και η έννοια της παραοικονομίας ουσιαστικά να μην είναι ταυτόσημες. Ωστόσο, οι διαφορές μεταξύ των δύο πιο πάνω εννοιών δεν αναφέρονται μόνο στην περίπτωση της συνολικής τρέχουσας οικονομικής δραστηριότητας, αλλά και στην περίπτωση της μη-τρέχουσας.

Συμπερασματικά και με βάση τα παραπάνω προκύπτει ο ακόλουθος πίνακας, όπου γίνεται πιο εύκολα κατανοητός ο διαχωρισμός της Φοροδιαφυγής και της Παραοικονομίας:

Πίνακας 2.3.1: «ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ»

Συνολικά εισοδήματα συντελεστών παραγωγής που πρέπει να καταγραφούν και να αποδοθούν στις οικονομικές υπηρεσίες (δραστηριότητες φοροδιαφυγής ή μη φοροδιαφυγής)	Συνολική τρέχουσα οικονομική δραστηριότητα που πρέπει να καταγραφεί στους Εθνικούς Λογαριασμούς. (Κρυμμένη και παρατηρήσιμη οικονομία)		
		Καταγραφόμενη	μη καταγραφόμενη
	Δηλωμένες δραστηριότητες	1) όχι φοροδιαφυγή όχι παραοικονομία	2) όχι φοροδιαφυγή και παραοικονομία
	μη δηλωμένες δραστηριότητες	3) ναι φοροδιαφυγή όχι παραοικονομία	4) φοροδιαφυγή και Παραοικονομία

Πηγή: Μανεσιώτης, 1990

Η οριζόντια γραμμή αφορά την συνολική τρέχουσα οικονομική δραστηριότητα όπου πρέπει να καταγραφεί στους Εθνικούς λογαριασμούς, και που για κάποιους λόγους δεν καταγράφεται με αποτέλεσμα να έχουμε την καταγραφόμενη και την μη καταγραφόμενη Παραοικονομία. Η κάθετη στήλη υποδεικνύει τα εισοδήματα που προέρχονται από την συνολική οικονομική δραστηριότητα που φορολογούνται άμεσα και τις τρέχουσες συναλλαγές που φορολογούνται έμμεσα.

Σύμφωνα με τον πίνακα διακρίνονται τέσσερις κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία είναι εκείνη όπου δηλώνονται όλα τα πραγματικά εισοδήματα που αποκτούνται με

αποτέλεσμα οι φορολογικές αρχές να διαπιστώνουν με ακρίβεια όλη την συνολική τρέχουσα οικονομική δραστηριότητα. Στην δεύτερη κατηγορία παρατηρείται η ακριβέστερη καταγραφή όλων των πραγματικών εισοδημάτων που αποκτούνται στους εθνικούς λογαριασμούς και πληρώνονται κανονικά οι φόροι που προκύπτουν από την φορολόγηση των εισοδημάτων αυτών από τους υπόχρεους, ενώ αποκρύπτεται και συνεπώς δεν καταγράφεται η προστιθέμενη αξία ορισμένων δραστηριοτήτων. Στην Τρίτη κατηγορία συναντάται η περίπτωση της φοροδιαφυγής χωρίς την ύπαρξη όμως της παραοικονομίας, στην περίπτωση αυτή καταγράφεται η προστιθέμενη αξία των δραστηριοτήτων ακριβέστερα, χωρίς όμως να δηλώνονται στους εθνικούς λογαριασμούς τα πραγματικά εισοδήματα και οι συναλλαγές από αυτές τις δραστηριότητες. Στην τελευταία κατηγορία παρουσιάζονται το φαινόμενο της φοροδιαφυγής και το φαινόμενο της παραοικονομίας πράγμα που συνεπάγεται ότι τα εισοδήματα που αποκομίζουν από τις διάφορες οικονομικές δραστηριότητες παράνομα, όχι μόνο δεν δηλώνονται στις στατιστικές αρχές αλλά και οι δραστηριότητες αυτές δεν φορολογούνται με αποτέλεσμα να μην εισπράττονται και οι αντίστοιχοι φόροι. Έτσι λοιπόν, μόνο σ' αυτήν την κατηγορία συνυπάρχουν και τα δύο φαινόμενα χωρίς όμως να ταυτίζονται άμεσα μεταξύ τους, επιφέρουν παρόλα αυτά τις ίδιες συνέπειες στο οικονομικό σύστημα.

2.4 ΒΑΣΙΚΑ ΑΙΤΙΑ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Όπως είναι εύκολα κατανοητό, η φοροδιαφυγή ακμάζει περισσότερο στις οικονομίες εκείνες όπου συναντάται υψηλό ποσοστό αυτοαπασχολούμενων αλλά και σε οικονομίες που παρουσιάζουν έντονα το φαινόμενο της παραοικονομίας.

Οι κυριότερες αιτίες που συντελούν στην ύπαρξη του φαινομένου της φοροδιαφυγής είναι οι ακόλουθοι:

- 1) πρωτίστως, η δυσπιστία του των πολιτών απέναντι στο κράτος και τους κρατικούς φορείς σχετικά με την σωστή και ορθή χρήση του δημοσίου χρήματος καθώς και το επίπεδο προσφερόμενων διαφόρων αγαθών και υπηρεσιών
- 2) η τάσου του ανθρώπου για αποφυγή οποιασδήποτε επιβάρυνσης ακόμα και φορολογικής και η στάση ανοχής και ατιμωρησίας προς τους φοροφυγάδες και παραοικονομούντες
- 3) το ύψος των φορολογικών συντελεστών
- 4) η ανεπάρκεια των δημοσίων υπηρεσιών καταγραφής του συνόλου της οικονομικής δραστηριότητας καθώς και η ανεπάρκεια των φορολογικών αρχών ώστε να βεβαιώσουν, να εισπράξουν τους φόρους που επιβάλλονται και να καταγράψουν τα φορολογικά στοιχεία κατά τρόπο σαφή σωστό και διασταυρωμένο
- 5) η άδικη και άνιση μεταχείριση των φορολογουμένων από το κράτος(υψηλά επιτόκια επιβάρυνσης όταν οφείλουν στο κράτος, αλλά όχι όταν τους οφείλει το κράτος)
- 6) ο βαθμός του κρατικού παρεμβατισμού και οι επιβαρύνσεις του (περιορισμοί και συχνές αλλαγές των νόμων)
- 7) η υψηλή φορολογία και οι υψηλές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης σε συνδυασμό με την κακή οργάνωση των φοροτεχνικών-διοικητικών αρχών

- 8) η οργάνωση και το μέγεθος των επιχειρήσεων (μικρές, μεσαίες και πολυεθνικές επιχειρήσεις)
- 9) και τελευταία, η μη ορθή και διασταυρωμένη μέτρηση του μέγεθος του πληθυσμού μιας χώρας με μετανάστες (λαθραίοι και νόμιμοι) και μετακινούμενους πληθυσμούς από αγροτικό στον αστικό τομέα.

2.5 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, η φοροδιαφυγή επηρεάζει άμεσα και αρνητικά την αποτελεσματικότητα στην δομή του χρήματος μιας οικονομίας. Σε αυτό στηρίζεται και συνεπάγεται το γεγονός του φαινομένου της φοροδιαφυγής, αφού επηρεάζει το διαθέσιμο εισόδημα των πολιτών ενός κράτους και στην συνέχεια με την πάροδο του χρόνου την δομή της οικονομίας, την προσφορά και την ζήτηση απασχόλησης ανά κλάδο ή ανά επάγγελμα, το ύψος των τιμών, την κατανομή του χρήματος μέσα από την αποταμίευση και την κατανάλωση καθώς και το επίπεδο του ρυθμού εισαγωγών και εξαγωγών της οικονομίας. *(Τράπεζα της Ελλάδος, 2011)*

Έτσι, η κοινωνική ανισότητα μεταξύ των φορολογούμενων δημιουργεί το φαινόμενο της άδικης κατανομής του φορολογικού βάρους ανάμεσα τους, αφού ορισμένα επαγγέλματα έχουν την δυνατότητα να φοροδιαφεύγουν σε σύγκριση με κάποια άλλα και σαν συνέπεια αυτού να οδηγείται στην μερική είσπραξη, μέσα από τους φόρους, των δημόσιων εσόδων. Με αποτέλεσμα οι συνεπείς φορολογούμενοι να φορολογούνται κατά τρόπο διπλάσιο απ ότι θα έπρεπε, σε σχέση με αυτούς που φοροδιαφεύγουν.

Με αυτόν τον τρόπο, η φοροδιαφυγή περιορίζει την λειτουργία της προοδευτικής φορολόγησης από τον πλουσιότερο στον φτωχότερο άτομο, αυξάνει τα φορολογικά βάρη των νομοταγών πολιτών και προκαλεί την άδικη και άνιση μεταχείριση μεταξύ των πολιτών.

Αξίζει να τονιστεί εδώ όμως, ότι ορισμένες επιχειρήσεις χρησιμοποιούν την φοροδιαφυγή σαν στρατηγική για την κερδοφορία τους όπου είναι δύσκολο να εντοπιστεί από τις αρμόδιες αρχές και αποτέλεσμα αυτού είναι, να πλήττεται δυσμενώς και ο τομέας του ανταγωνισμού αφού απορρίπτεται η ιδέα νέων επενδύσεων για την αύξηση των κερδών τους.

Σαν συνέπεια όλων των παραπάνω το κράτος να αδυνατεί να εισπράξει τους απαραίτητους φόρους για την εξασφάλιση της χρηματοδότησης των κρατικών δαπανών με αποτέλεσμα να οδηγείται:

- στην σύναψη δανείων με υψηλό τοκισμό,
- στην περιορισμένη δυνατότητα δημοσίων επενδύσεων και
- στην χαμηλότερη ποιότητα και ποσότητα παρεχόμενων δημόσιων αγαθών.

Ακόμη με την ύπαρξη της φοροδιαφυγής παρουσιάζονται υψηλά κόστη μεταξύ των συναλλαγών, αφού το κράτος πρέπει να διατηρήσει αποτελεσματικό όλο αυτόν τον κρατικό παρεμβατισμό που είναι απαραίτητος για να εντοπιστεί η φοροδιαφυγή. *(τράπεζα της Ελλάδος, 2011 Γκουμπανιτσάς γ.,)*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: « ΜΕΘΟΔΟΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ: ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΕΣΤΙΕΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΑΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

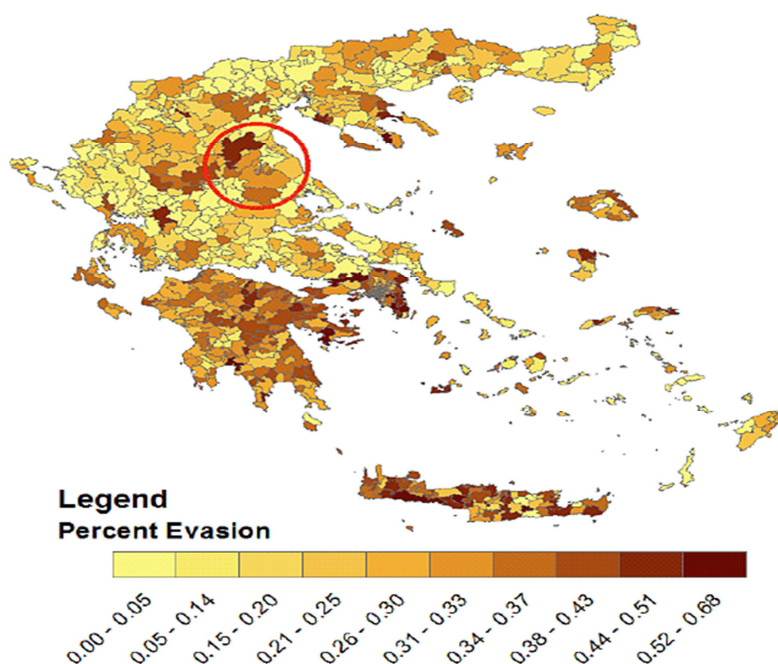
3.1 Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σ

ε συνέντευξη που παραχώρησε ο διευθυντής του Σώμα Δίωξης Οικονομικών Ελέγχων(ΣΔΟΕ), κ. Λέκκας, στην ηλεκτρονική έκδοση της γερμανικής εφημερίδας «DIE WELT», στις 08/06/2012, τόνισε πως «η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα φτάνει το 12 – 15 % του ΑΕΠ.», αυτό πρακτικά σημαίνει ότι η φοροδιαφυγή της Ελλάδας ανέρχεται σε 40- 45 δις. ευρώ, βάσει του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, ενώ αν οι φορολογικές αρχές προχωρούσαν στην είσπραξη έστω και των μισών από αυτά τα 45 δις, η Ελλάδα θα έλυσε το πρόβλημα των χαμηλών φορολογικών εσόδων της.

Παρακάτω παρατίθεται πίνακας με τα ποσοστά κατανομής της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα, όπως προκύπτει από την έρευνα του Ν. Αρταβάνη από το Virginia Polytechnic Institute and State University και των Adair Morse και Μαργ. Τσούτσουρα από το University of Chicago.

Πίνακας 3.1.1: «Ο χάρτης της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα»

Πηγή: Αρταβάνης, Ν., Morse, Α. & Τσούτσουρα, Μ., 2012
(<http://www.euro2day.gr/news/economy/124/articles/723273/Article.aspx>)

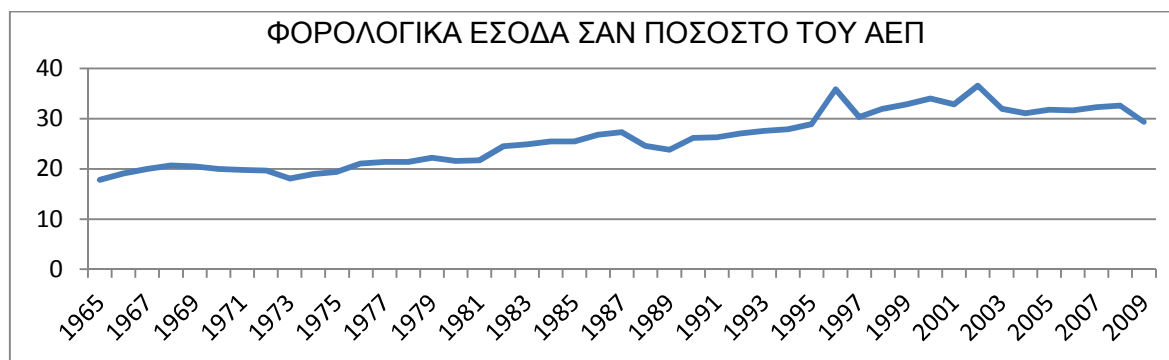
Η μελέτη, την οποία είχε παρουσιάσει στις 22 Αυγούστου το euro2day.gr, υπολογίζει το μέγεθος της φοροδιαφυγής βασιζόμενη στην υπόθεση **ότι οι τράπεζες καθορίζουν τα επίπεδα δανεισμού με βάση το πραγματικό εισόδημα των νοικοκυριών και όχι το δηλωθέν**. Επιπλέον, οι μελετητές έλεγξαν τις χορηγήσεις δανείων σε ελεύθερους επαγγελματίες και κατέληξαν στο γεγονός ότι λάμβαναν δάνεια όπου η δόση έφτανε ως το 82% του εισοδήματός τους. Πράγμα που σημαίνει για το ένα ευρώ που εισέπρατταν οι δανειολήπτες από τα δάνεια θα έπρεπε να επιστρέψουν 82 ευρώ λεπτά στην τράπεζα ανά μήνα και αυτό τη στιγμή όπου οι τράπεζες, κατά μέσο όρο, χορηγούν δάνεια έτσι ώστε η δόση να αντιστοιχεί **μόλις στο 30% του εισοδήματος**.

Με βάση την συγκεκριμένη μελέτη και στην παραδοχή ότι οι τράπεζες δεν χορηγούν δάνεια έτσι ώστε η δόση δεν ξεπερνά το 30% του εισοδήματος κατέληξαν στο **ύψος της φοροδιαφυγής για το 2009 να ανέρχεται στα 28 δις. ευρώ.!**

Στον **πίνακα 1** παρουσιάζονται οι περιοχές με τα υψηλότερα ποσοστά φοροδιαφυγής στην Ελλάδα και αναπαριστά το ποσοστό της φοροδιαφυγής σε κάθε περιοχή - τα σκούρα χρώματα δείχνουν υψηλότερα ποσοστά και τα ανοιχτά χαμηλότερα. Αξίζει να σημειωθεί εδώ, πως η περιοχή με την υψηλότερη φοροδιαφυγή στην Ελλάδα είναι η περιοχή της Λάρισας όπου από την έρευνα αυτή παρατηρήθηκε πως έχει τα περισσότερα jeep PORSCHE CAYENNE ανά κάτοικο περιοχής ως προς ποσοστό του εισοδήματος, πανευρωπαϊκά.

Στο επόμενο διάγραμμα παρατηρείται η εξέλιξη των φορολογητέων εσόδων της Ελλάδας από το 1965 έως το 2009:

Διάγραμμα 1: «ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΣΑ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ»

Πηγή:<http://eparistera.blogspot.gr/>,<http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=RE>

Στο παραπάνω **Διάγραμμα 1** παρατηρούνται δύο περιόδοι κάμψης των φορολογικών εσόδων στην Ελλάδα. Η πρώτη περίοδος κάμψης είναι η περίοδος της χούντας (1974) και η δεύτερη από το 1997 και έπειτα. Ενώ για να διαπιστωθεί η υστέρηση των φορολογικών εσόδων ακολουθεί ο επόμενος πίνακας όπου παρουσιάζει τα

φορολογικά έσοδα ανά κατηγορία κατά το 2009 και την ποσοστιαία συμμετοχή τους στα φορολογικά έσοδα.

Πίνακας 3.1.2: «ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ»

ΕΙΔΟΣ ΦΟΡΟΥ	ΕΤΟΣ 2009		Μ.Ο. ΕΤΩΝ 2000-2009	
	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ
	(ποσά σε εκατ. ευρώ)			
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	21.433	43,1%	17.188	41,7%
Φόρος εισοδήματος	16.590	33,4%	13.754	33,3%
Φυσικών προσώπων	10.841	21,8%	8.123	19,7%
Νομικών προσώπων	3.790	7,6%	4.488	10,9%
Ειδικών κατηγοριών	1.959	3,9%	1.143	2,8%
Φόροι στην περιουσία	526	1,1%	481	1,2%
Άμεσοι φόροι Π.Ο.Ε	2.446	4,9%	1.685	4,1%
Λοιποί άμεσοι φόροι	1.870	3,8%	1.268	3,1%
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	28.292	56,9%	24.075	58,3%
Φόροι συναλλαγών	17.873	35,9%	15.828	38,4%
Φ.Π.Α.	16.582	33,3%	14.159	34,3%
Πετρελαιοειδών	1.907	3,8%	1.387	3,4%
Καπνού	681	1,4%	570	1,4%
Λοιπών	13.994	28,1%	12.202	29,6%
Λοιποί φόροι συναλλαγών	1.291	2,6%	1.669	4,0%
(μεταβίβαση κεφαλαίων)	(831)	(1,7%)	(962)	(2,3%)
(χαρτόσημο)	(459)	(0,9%)	(667)	(1,6%)
Φόροι κατανάλωσης	9.569	19,2%	7.382	17,9%
Φόρος ασφαλιστρών	358	0,7%	270	0,7%
Τέλος ταξινόμησης οχημάτων	473	1,0%	790	1,9%
Ε.Φ.Κ. καυσίμων	4.374	8,8%	2.731	6,6%
Λοιποί Ε.Φ.Κ. (καπνού κ.λ.π.)	2.924	5,9%	2.586	6,3%
Τέλη κυκλοφορίας οχημάτων	1.046	2,1%	715	1,7%
Λοιποί φόροι κατανάλωσης	394	0,8%	290	0,7%
Έμμεσοι φόροι ΠΟΕ	434	0,9%	418	1,0%
Λοιποί έμμεσοι	416	0,8%	448	1,1%
(για Ε.Ε.)	(245)	(0,5%)	(249)	(0,6%)
ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	49.725	100,0%	41.263	100,0%

Πηγή: http://www.icap.gr/Documents/e_book_2010/2010_01_11_13_22_49/document.pdf

Στον **Πίνακα 3.1.2** παρατηρείται πως το σύνολο των έμμεσων φόρων είναι 58 % στο σύνολο των φορολογικών εσόδων κατά την περίοδο 2000 με 2009, πράγμα που σημαίνει πως τα φορολογικά έσοδα της έμμεσης φορολογίας είναι υψηλότερα στο ποσοστό τους, από ότι τα φορολογικά έσοδα της άμεσης φορολογίας. Ακόμα ένα συμπέρασμα από τα δεδομένα του **πίνακα 3.1.2** είναι πως τα έσοδα που προκύπτουν είναι χαμηλότερα στην άμεση φορολογία από ότι στην έμμεση. Πλήττουν δε, τα χαμηλά κοινωνικά στρώματα, όπως εργαζόμενους, συνταξιούχους και μικρούς ελεύθερους επαγγελματίες, περισσότερο με αποτέλεσμα να δημιουργείται η φορολογική ανισότητα ανάμεσα στα πλούσια κοινωνικά στρώματα και τα φτωχότερα. Ενώ απόρροια της φορολογικής αυτής ανισότητας είναι η φοροδιαφυγή με

οποιαδήποτε τεχνάσματα σε όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και σε όλους τους επαγγελματικούς κλάδους, με σκοπό την αποφυγή της άδικης, είτε άμεσης είτε έμμεσης φορολογίας. Παρακάτω παρατίθενται οι κυριότερες εστίες της φοροδιαφυγής ανά κλάδο εξαιτίας της εκτεταμένης παραοικονομίας, όπως αυτή καταγράφεται στο Υπουργείο Οικονομικών.

• **Φοροδιαφυγή στην φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων:**

3.2 ΜΙΣΘΩΤΟΙ, ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΡΟ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Ο φόρος όπου παρουσιάζει τα μεγαλύτερα ποσοστά φοροδιαφυγής, σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών και την Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων της Ελλάδος, είναι ο φόρος εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων. Για τον λόγο αυτό το Υπουργείο Οικονομικών μέσα από το Σώμα Δίωξης Οικονομικών Εγκλημάτων (Σ.Δ.Ο.Ε.) εντείνει τους ελέγχους και προχωρά στις διασταυρώσεις προκειμένου να εντοπισθούν οι διάφορες πηγές εισοδημάτων όπου δεν δηλώνονται από τους Μισθωτούς.

Η πιο συνηθισμένη μορφή φοροδιαφυγής όπου επιλέγουν οι μισθωτοί για την απόκρυψη του πραγματικού εισοδήματος τους, είναι οποιαδήποτε μορφής αδήλωτη εργασία. Η απόκρυψη του πραγματικού εισοδήματος επιτυγχάνεται μέσα από την μη δήλωση πρώτης και ενδεχόμενης δεύτερης εργασίας τους. Στόχος τους είναι η αποφυγή πληρωμής σημαντικού φόρου που τους αναλογεί, καθώς η παρακράτηση φόρου εισοδήματος από κάθε δουλειά υπολογίζεται βάση του αφορολογήτου ορίου. Πρακτικά σημαίνει ότι ο φόρος που τους παρακρατείται από τη μια δουλειά είναι πολύ χαμηλότερος από αυτόν που αναλογεί στο εισόδημα που αποκτούν από αυτήν την εργασία. Ο επιπλέον αυτός φόρος βεβαιώνεται με την εκκαθάριση της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος και έτσι πολλοί επιλέγουν να αποκρύψουν το σχετικό εισόδημα.

Για τον λόγο αυτό το Υπουργείο Οικονομικών υποχρεώνει τον εργοδότη να αναγράφει το Α.Φ.Μ. του στην βεβαίωση αποδοχών που παρέχει στους εργαζομένους για να προσκομίσουν αυτή στην φορολογική τους δήλωση καθώς και το ποσό που εισέπραξαν οι μισθωτοί από την συγκεκριμένη απασχόληση, ούτως ώστε να ελέγχονται και εργοδότης και εργαζόμενος και να βεβαιώνεται ο παρακρατούμενος φόρος που τους αναλογεί.

Ένας ακόμη τρόπος φοροδιαφυγής Μισθωτών είναι να μην δηλώνουν το εισόδημα που εισέπραξαν από εμπορικές επιχειρήσεις, παρέχοντας υπηρεσίες ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Πρόκειται για τις αμοιβές που εισπράττουν με τη λεγόμενη απόδειξη δαπάνης των επιχειρήσεων (αυτές εκδίδουν το σχετικό φορολογικό στοιχείο). Στις συγκεκριμένες αμοιβές επιβάλλεται παρακράτηση φόρου 20% και στους περισσότερους μισθωτούς προκύπτει επιπλέον φόρος όταν δηλώνουν το σχετικό εισόδημα στη φορολογική τους δήλωση.

Και τελευταίο τέχνασμα φοροδιαφυγής των μισθωτών είναι να δηλώνουν υψηλότερες δαπάνες από αυτές που έχουν πραγματικά πραγματοποιήσει προκειμένου να μειωθεί ο οφειλόμενος φόρος ή να εισπράξουν αυξημένη επιστροφή φόρου. Ειδικά στις περιπτώσεις υποβολής των φορολογικών δηλώσεων μέσω ίντερνετ που τα σχετικά δικαιολογητικά κρατούνται από τους φορολογούμενους, δεν είναι λίγοι αυτοί που δηλώνουν ανύπαρκτες δαπάνες, όπως ασφάλιστρα, τόκους στεγαστικών δανείων ακόμη και πραγματοποίηση δωρεών προς το δημόσιο. Και στις δυο παραπάνω περιπτώσεις προωθείται η υποβολή στη ΓΓΠΣ των σχετικών στοιχείων από τις επιχειρήσεις (τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες κλπ) και το δημόσιο προκειμένου να γίνονται οι κατάλληλες διασταυρώσεις.

Αναφορικά όλων των παραπάνω το ΥΠ.ΟΙΚ. υποχρεώνει με σχετικό διάταγμα να εξοφλούνται οι Μισθωτοί από την εργασία που παρέχουν στις επιχειρήσεις με κατάθεση της μισθοδοσίας των υπαλλήλων τους αυτόματα στα Τραπεζικά Ιδρύματα και ταυτόχρονα να αποδίδεται το Φ.Μ.Υ των εργοδοτών στα αντίστοιχα Τραπεζικά Ιδρύματα με σκοπό της διασταύρωση όλων των παραπάνω και την αποφυγή της φοροδιαφυγής. Έτσι, μια επιχείρηση που καταβάλει τη μισθοδοσία στους υπαλλήλους της μέσω τραπεζικού λογαριασμού, θα είναι υποχρεωμένη να καταβάλει στην τράπεζα και τον ΦΜΥ που αντιστοιχεί στις αμοιβές. Ο ΦΜΥ θα αποδίδεται στη συνέχεια από την τράπεζα σε τραπεζικό λογαριασμό του ελληνικού δημοσίου.

3.3 ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ

Ελεύθερος επαγγελματίας νοείται ο επιτηδευματίας ο οποίος προσφέρει ανεξάρτητες υπηρεσίες και έχει ελευθερία ενεργείας κατά την παροχή των υπηρεσιών του, καθορίζει δηλαδή ο ίδιος τα μέσα εκτέλεσης της εργασίας και τον χρονικό διάστημα για τις υπηρεσίες που προσφέρει. . Οι υπηρεσίες που παρέχει χαρακτηρίζονται κυρίως από το πνευματικό και καλλιτεχνικό στοιχείο τους. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 8, του Ν.2589/2000 (κώδικας Φ.Π.Α) οι πράξεις του δεν συνιστούν παράδοση αγαθού. Ενώ όσοι ασκούν ελεύθερο επάγγελμα είναι υποχρεωμένοι να τηρούν τουλάχιστον Β' κατηγορίας βιβλία (εσόδων - εξόδων) μέχρι το ύψος των ακαθάριστων εσόδων τους να φτάσει στο 1.500.000 ευρώ. Αν ξεπεράσουν το όριο αυτό τότε πρέπει να τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας

Έτσι λοιπόν, η φοροδιαφυγή του φόρου εισοδήματος εντοπίζεται κυρίως και στους ελεύθερους επαγγελματίες με την μορφή μη έκδοσης απαραίτητου φορολογικού στοιχείου ή ακόμα και παραποίησης του (τιμολόγιο- δελτίο αποστολής, απόδειξη ή έκδοση δελτίου παροχής υπηρεσιών) κατά την πραγματοποίηση οποιαδήποτε συναλλαγής με σκοπό την πώληση ή την αγορά αγαθών καθώς και παροχή υπηρεσιών. Ενώ και μια ακόμα μορφή φοροδιαφυγής των ελεύθερων επαγγελματιών είναι η έκδοση των πιο πάνω φορολογικών στοιχείων με αναγραφόμενο τίμημα μικρότερο του πραγματικού.

Αξίζει να σημειωθεί, πως η έννοια του φορολογικού στοιχείου σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Β.Σ. όπως καθορίζονται από την παράγραφο 4 του άρθρου 19 του Ν. 2523/1997 παραποιείται όταν :

- Εκδίδεται για συναλλαγή που δεν υφίσταται ολικώς ή μερικώς αυτής ή για συναλλαγή που εκτελέστηκε από πρόσωπα διαφορετικά από αυτά που αναγράφονται στο στοιχείο ή κάποιο από αυτά είναι άγνωστο φορολογικό πρόσωπο (δηλαδή δεν έχει δηλώσει έναρξη του επιτηδεύματος ούτε έχει θεωρήσει στοιχεία στην αρμόδια υπηρεσία που ανήκει).
- Εκδίδεται ή έχει ληφθεί από εικονική εταιρία, κοινοπραξία ή οποιασδήποτε άλλης μορφής επιχείρησης ή ακόμα και από φυσικό πρόσωπο το οποίο βέβαια αποδεικνύεται ότι είναι άσχετο με τη συγκεκριμένη συναλλαγή.
- Στα φορολογικά στοιχεία αναγράφεται αξία κατώτερης της πραγματικής θεωρούνται ως ανακριβή, ενώ τα στοιχεία στα οποία αναφέρεται αξία μεγαλύτερη της κανονικής θεωρούνται εικονικά για το μέρος της μεγαλύτερης αξίας.

3.4 ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΕΝΟΙΚΙΑ

Εισόδημα από ακίνητα είναι τα έσοδα που προκύπτουν κάθε χρόνο από την εκμετάλλευση ακινήτων, είτε αυτά έχουν κτίσματα είτε όχι. Τα ακίνητα μπορεί να είναι κατοικίες, καταστήματα, γραφεία, αποθήκες, γήπεδα, χώροι τοποθέτησης επιγραφών, βιομηχανοστάσια, γαίες (χωράφια) κ.τ.λ.

Η φοροδιαφυγή εδώ πραγματοποιείται κατά την περίπτωση όπου δεν κατατίθεται το μισθωτήριο συμβόλαιο, δεν εκδίδονται καθόλου αποδείξεις κατά την ενοικίαση των ακινήτων ή ακόμα και σε περίπτωση που εκδοθούν δεν αναγράφουν τα πραγματικά ποσά της ενοικίασης αλλά μικρότερα αυτής με σκοπό τη ολική ή μερική απόκρυψη εισοδήματος ενοικίασης ακινήτου.

3.5 ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Σύμφωνα με το νόμο αγρότες είναι τα φυσικά πρόσωπα τα ασχολούμενα κατά κύρια απασχόληση με κάθε είδους αγροτική εργασία, η οποία τους αποφέρει τουλάχιστον το 50% του συνολικού καθαρού εισοδήματος τους και τα οποία αφιερώνουν το μισό τουλάχιστον του χρόνου τους σε αγροτική δραστηριότητα. Αυτοί λοιπόν μπορεί να ασχολούνται με τη γεωργία, κτηνοτροφία, πτηνοτροφία, μελισσοκομία σηροτροφία, αλιεία και δασοπονία ή συμπληρωματικά με τον αγροτουρισμό, την αγροτοβιομηχανία, τη παραδοσιακή βιοτεχνία και τη προστασία του φυσικού χώρου, εφόσον οι δραστηριότητες αυτές ασκούνται στα όρια της αγροτικής εκμετάλλευσης και στα πλαίσια συγκεκριμένου προγράμματος του Υπουργείου Γεωργίας. (νόμος 2520/97, 2538/97 και 2601/98. Αυτά ορίζονται από τη ΠΟΛ. 1205/1998 διαταγή του υπουργείου Οικονομικών.)

Η φοροδιαφυγή εδώ πραγματοποιείται με την πώληση αγροτικών προϊόντων χωρίς παραστατικά ή αναγράφοντας ποσότητες μικρότερες από τις πραγματικές. Τέλος, με την λήψη εικονικών τιμολογίων δαπανών ζητούν αυξημένη επιστροφή ΦΠΑ.

- **Φοροδιαφυγή στην φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων:**

3.6 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η φοροδιαφυγή στο τομέα των τουριστικών επιχειρήσεων εμφανίζεται με την μέθοδο διπλών συμβολαίων μεταξύ ξενοδοχειακών και τουριστικών επιχειρήσεων, εξωτερικού και εσωτερικού, με σκοπό να παρουσιάσουν μικρότερα έσοδα από τις υπηρεσίες που παρέχουν και μέρος των εσόδων που αποκρύπτουν να παραμένουν σε λογαριασμούς στο εξωτερικό. Ενώ ακόμα μία μέθοδος φοροδιαφυγής είναι η μη ή ανακριβείς έκδοση φορολογικών στοιχείων από την παροχή υπηρεσιών όπου εμφανίζονται σαν παροχές μέσα σε «τουριστικά πακέτα», ενώ στην πραγματικότητα εισπράττεται ειδικό τίμημα το οποίο και δεν εμφανίζεται πουθενά.

3.7 ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Στον τομέα των κατασκευαστικών εταιρειών παρατηρείται το μεγαλύτερο ποσοστό φοροδιαφυγής ανά επαγγελματικό κλάδο και αυτό διότι:

- 1) Οι τεχνικές εταιρείες λαμβάνουν εικονικά και πλαστά τιμολόγια για να διογκώσουν τις δαπάνες τους.
- 2) Επιχειρήσεις ανέγερσης και πώλησης διαμερισμάτων δεν εμφανίζουν την πραγματική αξία των ακινήτων, αλλά την αντικειμενική, με συνέπεια οι οικοδομικές επιχειρήσεις να φορολογούνται με χαμηλότερα κέρδη, ενώ οι αγοραστές να αποδίδουν αντίστοιχα μικρότερο τεκμήριο αγοράς και φόρο μεταβίβασης ακινήτου (Φ.Μ.Α.) .
- 3) Γίνονται μετακινήσεις υλικών και υπηρεσιών ανά ανεγερθεισών οικοδομών με σκοπό να μην πληρωθεί ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας που τους αναλογεί από τις εν λόγω δραστηριότητες, και τέλος
- 4) Οι μηχανικοί δηλώνουν ως κόστος εργασίας αυτό που προβλέπεται από το ελάχιστο κόστος οικοδομής, ενώ η αμοιβή τους είναι πολλαπλάσια τις περισσότερες φορές.

3.8 ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Οι πολυεθνικές εταιρείες είναι εκείνες όπου βασίζονται σε πάνω από μια χώρες. Έχουν την έδρα τους, συνήθως, σε κάποια χώρα και παράλληλα ασκούν σημαντική συμμετοχή σε επιχειρήσεις που βρίσκονται στο εξωτερικό. Καθίστανται δε, ως πολυεθνικές μέσω των άμεσων επενδύσεων στο εξωτερικό χρησιμοποιώντας τις με σκοπό την συγχώνευση, την εξαγορά ή την δημιουργία θυγατρικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό.

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις περιλαμβάνουν τη μεταφορά -πέρα από τα εθνικά σύνορα- ενός πακέτου παραγωγικών πόρων/εισορών. Οι εισροές αυτές είναι είτε υλικές (π.χ. μετοχικό κεφάλαιο, εξοπλισμός, ενδιάμεσες και πρώτες ύλες), είτε άυλες (π.χ. τεχνογνωσία οργάνωσης της παραγωγής, ποιοτικού ελέγχου, marketing). Η

μεταφορά αυτήν των πόρων/εισροών πραγματοποιείται χωρίς την παρεμβολή της αγοράς αλλά με την μορφή της σχέσης ιδιοκτησίας μεταξύ των δύο επιχειρήσεων.

Οι πολυεθνικές εταιρίες χωρίζονται σε δυο κατηγορίες, τις «πολυεθνικές με κάθετη ολοκλήρωση» και τις «πολυεθνικές με οριζόντια ολοκλήρωση». Στην πρώτη κατηγορία ανήκει εκείνη που διαχειρίζεται όλα τα στάδια της παραγωγής ενός προϊόντος μέχρι και την τελική διανομή του, ενώ μια πολυεθνική επιχείρηση χαρακτηρίζεται από «οριζόντια ολοκλήρωση», όταν οι θυγατρικές της αναλαμβάνουν περιφερείς δραστηριότητες σε διαφορετικές χώρες.

Οι τρόποι που φοροδιαφεύγουν οι πολυεθνικές εταιρίες είναι οι εξής:

- 1) Οι μητρικές εταιρίες χρεώνουν υψηλά κόστη στα «δικαιώματα χρήσης σημάτων» τους στις θυγατρικές με αποτέλεσμα οι δεύτερες να παρουσιάζουν υψηλά κόστη και να αποφεύγουν την φορολογία στην Ελλάδα.
- 2) Οι θυγατρικές να αγοράζουν από τις μητρικές τους σε υψηλές τιμές προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, τα οποία είναι και υπερτιμολογημένα, ώστε να παρουσιάσουν μεγάλο κόστος και να απαλλάσσονται από την φορολόγηση των κερδών στην Ελλάδα.
- 3) Οι μητρικές δανείζουν τις θυγατρικές τους με υψηλό κόστος ούτως ώστε να δικαιολογούν και τις υψηλές τιμές των προϊόντων τους αλλά και τα αρνητικά οικονομικά αποτελέσματα που παρουσιάζουν.
- 4) Και τέλος, εταιρίες παρουσιάζουν επί σειρά ετών ζημιές και προβλήματα ρευστότητας και με τον τρόπο αυτό τα κέρδη τους να μεταφέρονται σε άλλες χώρες όπου δραστηριοποιούνται και να φορολογούνται εκεί με χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές από τους αντίστοιχους της Ελλάδας.

3.9 OFF SHORE ΕΤΑΙΡΙΕΣ

Ως «εξωχώρια εταιρία» βάση του (**N.3091/2002 και ΠΟΛ.1041/5.3.2003**), λογίζεται η εταιρία αυτή που έχει την έδρα της σε αλλοδαπή χώρα και με βάση τη νομοθεσία της οποίας δραστηριοποιείται αποκλειστικά σε άλλες χώρες απολαμβάνει ιδιαίτερα ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης. Ενώ κατά κανόνα διαμεσολαβούν σε τριγωνικές συναλλαγές, όπου από άλλη χώρα αποστέλλονται τα εμπορεύματα και από άλλη τιμολογούνται. Παράλληλα για την ανεύρεση μιας "OFF SHORE", δηλώνεται ως έδρα της το λεγόμενο "BOX OFFICE", δηλαδή ένα γραμματοκιβώτιο στο Ταχυδρομείο.

Οι offshore εταιρείες ιδρύονται σε περίπτωση που αγοράζει ή οικοδομεί κάποιος ένα ακίνητο. Με την ίδρυση της εταιρείας αυτής, ο ιδιοκτήτης του ακινήτου έχει τα παρακάτω πλεονεκτήματα:

- 1) **Ανωνυμία**, όπου χρειάζεται στις περιπτώσεις που ο ιδιοκτήτης του ακινήτου δεν θέλει να πιαστεί στην τσιμπίδα του πόθεν έσχες γιατί τότε η αξία του ακινήτου θα φορολογηθεί ως εισόδημα. Καθώς και στις περιπτώσεις όπου πάρει διαζύγιο να διαφυλάξει το εν λόγω ακίνητο κατά την διανομή της οικογενειακής περιουσίας
- 2) **Αποφυγή του πόθεν έσχες**, που διευκολύνει όσους έχουν λάβει εισοδήματα που είναι αφορολόγητα ή έχουν προέλθει από παράνομες δραστηριότητες

- 3) **Αποφυγή πληρωμής φόρου κληρονομιάς και μεταβίβαση ακινήτου**, και για να πραγματοποιηθεί αυτό αρκεί να αλλάξουν χέρια οι μετοχές της, χωρίς φορολόγηση, στο εξωτερικό στην έδρα της. Οι διαδικασίες για την μεταβίβαση των μετοχών είναι απλές π.χ. τηλεφωνικώς, πράγμα που σημαίνει ότι η παράδοση στο νέο ιδιοκτήτη είναι απλή χωρίς διατυπώσεις.
- 4) **Αποφυγή κατασέσεων για χρέη**, και αυτό γιατί δεν μπορεί να εντοπιστεί εύκολα ο ιδιοκτήτης μιας OFF SHORE εταιρίας.
- 5) **Μη τήρηση βιβλίων και στοιχείων του ΚΒΣ**, αφού δεν έχουν υποχρέωση να τηρούν βιβλία και στοιχεία στην Ελλάδα (**δες Ν. 3522/2006 άρθρο 27**). **Άρθρα Η offshore εταιρεία και τα μυστικά της, Επιμέλεια: Ορέστης Εμ. Σειμμένης**
Οικονομολόγος – Καθηγητής, Συγγραφέας.

Η εξωχωριες εταιρίες έχουν τις ακόλουθες υποχρεώσεις για τα ακίνητα που κατέχουν στην Ελλάδα και φορολογούνται ως εξής:

- 1) **Καταβολή φόρου μεταβίβασης ακινήτου** κατά την αγορά του (Φ.Μ.Α.). Για τα παλιά ακίνητα ο φόρος (ΦΜΑ) ανέρχεται σε 8-10%. Για τα νεόδμητα ακίνητα που έχουν ανεγερθεί με άδεια μετά την 1/1/2006 καταβάλλεται ΦΠΑ 23%.
- 2) **Καταβολή υπεραξίας ακινήτου στους πωλητές**. Από την 1η Ιανουαρίου 2013 η φορολόγηση επεκτάθηκε και στους πωλητές ακινήτων επί της υπεραξίας που προκύπτει κατά την πώληση (20%)
- 3) **Ετήσιος φόρος 15 % επί την αξίας των ακινήτων** όπου βρίσκονται στην Ελλάδα και που ανήκουν σε αλλοδαπές χώρες, και καταβάλλεται μία φορά στην εφορία στις 20 κάθε Μαΐου.
(άρθρο 16 Ν. 3091/2002 και ΠΟΛ.1041/5.3.2003)

Εύκολα γίνεται αντιληπτό βάση των παραπάνω πως ο τρόπος φοροδιαφυγής των «εξωχώριων εταιριών» είναι η οποιαδήποτε απόκρυψη φορολόγησης των κερδών τους από παράνομες δραστηριότητες με όσο το δυνατόν μικρότερη φορολόγηση.

3.10 ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Το εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που προκύπτει από την επιχειρηματική δραστηριότητα που πραγματοποιεί κάποιος είτε μόνος του, μέσα από την ατομική του επιχείρηση, ή μαζί με άλλους μέσα από τον συνασπισμό τους σε μια επιχείρηση με οποιαδήποτε νομική μορφή (Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε., Α.Ε.). Ακόμη, θεωρείται το κέρδος που προέρχεται από παρεπόμενες εργασίες (π.χ. επιχορηγήσεις, ποσά συναλλαγματικών διαφορών, προμήθειες, μεσιτείες κ.λπ.), οι οποίες γίνονται παράλληλα με τον κύριο σκοπό της επιχείρησης.

Ο φόρος επιβάλλεται στο εισόδημα που προέρχεται από κάθε πηγή ύστερα από την αφαίρεση των δαπανών που έγιναν για την απόκτησή του. Δεν αναγνωρίζονται για έκπτωση από το ακαθάριστο εισόδημα ο φόρος εισοδήματος, τα πρόστιμα και οι πρόσθετοι φόροι.

Στην περίπτωση των εμπορικών επιχειρήσεων οι κυριότερες μορφές φοροδιαφυγής που συναντώνται είναι η υπερτιμολόγηση των εισαγωγών και η υποτιμολόγηση των εξαγωγών καθώς και η διόγκωση διαφημιστικών ή άλλων δαπανών με σκοπό την

ολοένα και μικρότερη φορολόγηση των κερδών τους. Ενώ ακόμα ένα τέχνασμα που χρησιμοποιούν είναι η υποτίμηση της αξίας των απογραφέντων αγαθών της εταιρείας.

3.11 ΠΑΡΑΕΜΠΟΡΙΟ

Μορφή φοροδιαφυγής στις περιπτώσεις παραεμπορίου είναι η διάθεση αγαθών τα οποία προέρχονται από τρίτες χώρες ή επιχειρήσεις και δεν έχουν εκδοθεί τα σχετικά νόμιμα φορολογικά παραστατικά. Σκοπός της φοροδιαφυγής αυτή είναι να μην φορολογούνται τα κέρδη από τις παράνομες αυτές δραστηριότητες, ενώ χαρακτηριστικά παραδείγματα παραεμπορίου είναι η διακίνηση ναρκωτικών, εμπόριο λευκής σαρκός κ.α.

3.12 ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Είναι η πιο απλή μορφή φοροδιαφυγής, αφού είτε δεν υποβάλλεται φορολογική δήλωση, ή ακόμα και όταν υποβληθούν με την φορολογική δήλωση λογίζονται με μειωμένη αξία και όχι με την πραγματική.

3.13 ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ

Παρουσιάζονται μορφές φοροδιαφυγής με την μέθοδο νοθιών και λαθρεμπορίων ειδικούς φόρους κατανάλωσης υγρών καυσίμων, οιοπνεύματος, καπνοβιομηχανικών προϊόντων.

Η κυριότερη μορφή λαθρεμπορίου των υγρών καυσίμων εντοπίζεται κυρίως στο πετρέλαιο, αφού παρατηρείται χρησιμοποίηση πετρελαίου θέρμανσης για κίνηση και πετρέλαιο που προοριζόταν για καράβια να κινείται στην αγορά.

Στην περίπτωση του οιοπνεύματος και των ποτών η μορφή φοροδιαφυγής είναι η νοθεία των ποτών, όπου συντελείται με την παράνομη εισαγωγή και διάθεση των ποτών και εκτός από τον ειδικό φόρο, δεν καταβάλλεται και ο φόρος πολυτελείας.

Και τέλος, στα καπνικά προϊόντα η φοροδιαφυγή συντελείται κυρίως μέσω της λαθραίας εισαγωγής και διάθεσης τους.

Σε ότι αφορά τον ΦΠΑ, δεν εκδίδονται καθόλου παραστατικά αγοράς, πώλησης ή διακίνησης ή εκδίδονται με ανακρίβειες και εικονικά φορολογικά στοιχεία, ενώ δηλώνονται και υψηλότερες δαπάνες με σκοπό την επιστροφή ή τον συμψηφισμό του ΦΠΑ.

➤ Έλεγχοι για φοροδιαφυγή το 2012.

Οι φορολογικές αρχές, καθώς και το ΣΔΟΕ, υποχρεούνται σύμφωνα με τον νόμο να αποστέλλουν τις αναφορές για ύποπτες συναλλαγές και στη Μονάδα Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών εφόσον βεβαιωθεί φοροδιαφυγή. Μόλις ληφθούν οι εν λόγω αναφορές για ύποπτες συναλλαγές, η Μονάδα

Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών διερευνά και εντοπίζει τα κινητά (μετρητά, μετοχές, κ.λπ.) και τα ακίνητα (γη, ιδιοκτησίες) περιουσιακά στοιχεία. Αμέσως μετά, η Μονάδα Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών εκδίδει εντολή δέσμευσης έως του ποσού της φοροδιαφυγής και ταυτόχρονα η υπόθεση διαβιβάζεται στις αρμόδιες εισαγγελικές αρχές προκειμένου να απαγγελθούν κατηγορίες για το έγκλημα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Κατόπιν αυτής της εντολής, ξεκινά η ποινική διαδικασία.

Ενδεικτικά, από τις αρχές του 2012 , η Ελληνική Μονάδα Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών(Μ.Χ.Π.) έχει αναφέρει **418 περιπτώσεις** εικαζόμενης φοροδιαφυγής στις φορολογικές αρχές και στο ΣΔΟΕ με βάση τις αναφορές για ύποπτες συναλλαγές κυρίως από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Από τις αρχές 2012 έχουν σταλεί από αυτές οι **267 περιπτώσεις** βεβαιωμένης φοροδιαφυγής στον Εισαγγελέα και έχουν δεσμευτεί περιουσιακά στοιχεία αξίας **94.5 εκ. €**.

Πίνακας 3.14: « Στοιχεία για τις υποθέσεις φοροδιαφυγής που εντοπίστηκαν από τη ΜΧΠ»

	01/01/2012 - 30/04/2012	01/05/2012 - 31/08/2012	01/09/2012 - 31/12/2012	Σύνολο
Υποθέσεις φερόμενης φοροδιαφυγής που εστάλησαν από Μ.Χ.Π στο ΣΔΟΕ και σε φορ. Αρχές	65	159	194	418
Υποθέσεις βεβαιωμένης φοροδιαφυγής που ελήφθησαν από ΜΧΠ και διαβιβάστηκαν στο Εισαγγελέα	84	56	127	267
Παράνομα περιουσιακά στοιχεία που δεσμεύτηκαν	36.6 εκ. €	15.8 εκ. €	42.2 εκ. €	94.5 εκ. €

ΠΗΓΗ: Ευρωπαϊκή επιτροπή, Τριμηνιαία Έκθεση ομάδα δράσης για τη Ελλάδα Δεκέμβριος 2012

Προκειμένου να ενισχυθεί η σύνταξη αναφορών προς τη Μονάδα Χρηματοπιστωτικών Πληροφοριών (ΜΧΠ) από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εκδόθηκαν από την Τράπεζα της Ελλάδας κατευθυντήριες γραμμές για την αναφορά ύποπτων συναλλαγών που σχετίζονται με φοροδιαφυγή, με την παροχή συμβουλών από το ΔΝΤ , ενώ παράλληλα εκδόθηκαν από τη Γενική Γραμματεία Φορολογικών και Τελωνειακών Θεμάτων επιπρόσθετες κατευθυντήριες γραμμές για την αναφορά ύποπτων συναλλαγών για φοροτεχνικούς και λογιστές ώστε να καταπολεμηθεί η φοροδιαφυγή όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: «ΤΡΟΠΟΙ

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ &

ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ»

4.1 ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Στην Ελλάδα λόγω των εκτεταμένων φαινομένων τόσο της φοροδιαφυγής όσο και της παραοικονομίας που επικρατούν, το κράτος αδυνατεί να ανταπεξέλθει στις ανάγκες αλλά και στις υποχρεώσεις του με αποτέλεσμα ολοένα και να αυξάνεται η ύφεση της οικονομίας καθώς και η πολυπλοκότητα του φορολογικού συστήματος. Ένα από τα βασικά αίτια της πολυπλοκότητας του ελληνικού φορολογικού συστήματος είναι η προσπάθεια πάταξης της φοροδιαφυγής η οποία είναι αρκετά εκτεταμένη στην χώρα μας. Για τον περιορισμό αυτής έχουν προσδιοριστεί πολλές υποχρεώσεις για τους φορολογούμενους, που οδηγούν σε αυτήν την πολυπλοκότητα. Αυτή όμως οδηγεί και σε λάθη από άγνοια που αποτελούν έναν από τους προσδιοριστικούς παράγοντες της φοροδιαφυγής. Παράλληλα στην Ελλάδα τα τελευταία τρία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές φορολογικές μεταρρυθμίσεις με αποτέλεσμα να το κάνουν όσο το δυνατόν πιο απλοϊκό γίνεται. Προς την κατεύθυνση αυτή, κατά τους προηγούμενους μήνες, μεταξύ άλλων, έχει καταργηθεί ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων και έχει αντικατασταθεί από τον απλούστερο Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών, ενώ κάνουν ένα ακόμα βήμα στην δημιουργία νέου φορολογικού κώδικα, τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος που θα ισχύει από 01/01/2014.

Για την αντιμετώπιση του ανωτέρω προβλήματος και για την ουσιαστική διεύρυνση της φορολογικής βάσης της χώρας η κυβέρνηση ανακοίνωσε το νέο σχέδιο νόμου για την φορολογία, το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο και έγινε νόμος του κράτους στο τέλος του Φεβρουαρίου 2011.

Συγκριμένα σύμφωνα με το **«ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ:«ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ, ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΜΕΤΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ Ν. 4046/2012, ΤΟΥ Ν. 4093/2012 ΚΑΙ ΤΟΥ Ν.4127/2013 ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»** η Ελλάδα προχωρά με σταθερούς ρυθμούς στην εξυγίανση των δημόσιων οικονομιών και ήδη έχει κατορθώσει να κατέχει την μεγαλύτερη μείωση του ελλείμματος που έχει επιτύχει οποιαδήποτε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσα σε τρία μόλις χρόνια.

Η προσπάθεια αυτή γίνεται όχι μόνο για την αποκατάσταση του κύρους, του γοήτρου της Ελλάδας, αλλά και ως προς τον σεβασμό στον Έλληνα φορολογούμενο έτσι ώστε να επιδιώκεται η δημιουργία μιας δίκαιης βάσης αναδιανομής του εισοδήματος, μιας σταθερής πηγής χρηματοδότησης των δημόσιων υπηρεσιών και αγαθών και παράλληλα, η δημιουργία ενός κώδικα εύληπτου, κατανοητού και προσιτού στον κάθε πολίτη προκειμένου να επαναθεμελιωθούν οι συνθήκες εμπιστοσύνης και σταθερότητας στο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον και να θέσουν τις

προϋποθέσεις ώστε η φορολογική διοίκηση να μπορεί να αντιμετωπίσει τη μεγαλύτερη πηγή οικονομικής αδικίας που είναι η φοροδιαφυγή.

Ειδικότερα, με το πρώτο μέρος (άρ.1-9) του νέου Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος θεσπίζονται οι γενικές διατάξεις, με το δεύτερο μέρος (άρ.10-43) θεσπίζονται διατάξεις σχετικά με τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων, με τις διατάξεις του τρίτου μέρους (άρ.44-58) ρυθμίζεται η φορολογία νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, με το τέταρτο μέρος (άρ.59-64) ρυθμίζονται ζητήματα παρακράτησης φόρου, με το πέμπτο μέρος (άρ.65-66), προβλέπονται διατάξεις για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής, με το έκτο μέρος (άρ.67-71) ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την υποβολή δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος και την προκαταβολή του φόρου και με το άρθρο 72 προβλέπονται οι μεταβατικές διατάξεις και η έναρξη ισχύος του νομοθετήματος.

Αξίζει να αναφερθούν εδώ οι τακτικές και οι μέθοδοι πάταξης της φοροδιαφυγής, όπως παρουσιάστηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών με το Εθνικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής που εκπονήθηκε το 2011, (εκπονείται κάθε τρία χρόνια και περιλαμβάνει σχέδιο δράσεων για την αντιμετώπιση και την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, εισηγήσεις για θεσμικές αλλαγές και μέτρα για την αποτελεσματική και συντονισμένη λειτουργία των φορολογικών, δικαστικών και διωκτικών αρχών) και οι προτάσεις που διατυπώθηκαν για την αντιμετώπιση του φαινομένου, είναι οι εξής:

1. Η σύλληψη της φορολογητέας ύλης να πραγματοποιείται με εντατικότερους τακτικούς και έκτακτους ελέγχους από τις αρμόδιες υπηρεσίες, τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στους επιτηδευματίες.
2. Η σύλληψη της φορολογητέας ύλης να πραγματοποιείται μέσω προγραμμάτων τεκμηρίων και «πόθεν έσχες» και εντοπισμού των περιουσιών που υποκρύπτουν από αδήλωτα εισοδήματα.
3. Η βελτίωση και επιτάχυνση της εισπραξιμότητας των βεβαιωθέντων εσόδων και ληξιπρόθεσμων οφειλών.
4. Ενισχύεται η φορολογική συμμόρφωση των φορολογούμενων μέσα από την δημιουργία υπηρεσιών που παρέχουν στους φορολογούμενους συνεχείς φορολογικές ενημερώσεις ούτως ώστε το φορολογικό σύστημα να γίνεται πιο απλοϊκό και κατανοητό στους πολίτες, ενώ παρουσιάζονται και εφαρμόζονται οι ποινικές κυρώσεις των πολιτών, όταν υποπέσουν σε οποιαδήποτε μορφής φοροδιαφυγή.
5. Η ισχυροποίηση της φορολογικής διοίκησης με την εφαρμογή δράσεων για την καταπολέμηση της διαφθοράς.
6. Η αναγνώριση, ταξινόμηση, κατάταξη, μεταχείριση και αντιμετώπιση των κινδύνων στα θέματα: α) του Φ.Π.Α. και λοιπών έμμεσων φόρων β) της άμεσης φορολογίας γ) της φορολογίας κεφαλαίου.
7. Η δημιουργία κριτηρίων και η ανάπτυξη τεχνικών ελέγχου για τους φορολογούμενους υψηλού κινδύνου καθώς και για τις μεγάλες επιχειρήσεις, ιδιαίτερα στο πεδίο των ενδοομιλικών συναλλαγών.
8. Η συλλογή, ανάλυση, αξιολόγηση και αξιοποίηση όλων των πληροφοριών και στοιχείων που λαμβάνονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες για την αμοιβαία διοικητική και δικαστική συνδρομή, των κρατών μελών της Ε.Ε., τρίτων χωρών,

χωρών με τις οποίες έχουν συναφθεί Συμβάσεις για την Αποφυγή της Διπλής Φορολογίας σχετικά με τους φόρους εισοδήματος και κεφαλαίου ή Συμβάσεις Ανταλλαγής Πληροφοριών καθώς και από διεθνείς υπηρεσίες και οργανισμούς.

4.2 ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Σύμφωνα με το **ΝΟΜΟ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4174«Φορολογικές διαδικασίες και άλλες διατάξεις. (ΦΕΚ Α' 170/26-07-2013)»**, ορίζονται οι ακόλουθες ποινικές κυρώσεις σε περιπτώσεις καταγραφής και εντοπισμού οποιαδήποτε μορφής παραβατικότητας και προσπάθεια φοροδιαφυγής, ύστερα από την τελευταία αναθεώρηση τους σύμφωνα με τον νόμο:

Ο Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας (εφεξής «ο Κώδικας») καθορίζει τη διαδικασία προσδιορισμού, βεβαίωσης και είσπραξης των εσόδων του Δημοσίου. Οι διατάξεις του Κώδικα ισχύουν για τα εξής δημόσια έσοδα:

- α. Φόρο Εισοδήματος.
- β. Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.).
- γ. Φόρο κατοχής ακίνητης περιουσίας.
- δ. Κάθε άλλο φόρο, τέλος, εισφορά ή χρηματική κύρωση για τη βεβαίωση ή είσπραξη των οποίων, κατά την έναρξη ισχύος του Κώδικα, εφαρμόζονται ανάλογα οι αντίστοιχες διατάξεις των φορολογιών των περιπτώσεων α' και β'.
- ε. Χρηματικές κυρώσεις, οι οποίες προβλέπονται από τον Κώδικα.

Ενώ η κοινοποίηση των πράξεων γίνεται εγγράφως ή ηλεκτρονικώς. Εάν η εκπνοή προθεσμίας για την άσκηση δικαιώματος ή εκπλήρωση υποχρέωσης, συμπίπτει με επίσημη αργία, Σάββατο ή Κυριακή, η προθεσμία παρατείνεται μέχρι την αμέσως επόμενη ημέρα, κατά την οποία η Φορολογική Διοίκηση λειτουργεί για το κοινό.

Ο υπόχρεος σε υποβολή φορολογικών δηλώσεων υποβάλλει τις φορολογικές δηλώσεις στη Φορολογική Διοίκηση κατά το χρόνο που προβλέπεται από την οικεία φορολογική νομοθεσία.

Σε περιπτώσεις όπου ο φορολογούμενος δεν υποβάλλει ή υποβάλλει εκπρόθεσμα Φορολογική Δήλωση από την οποία προκύπτει υποχρέωση καταβολής φόρου επιβαρύνεται με το πρόστιμο των εκατό ευρώ (100 €).

Αν το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση φορολογική δήλωση είναι διαφορετικό με αυτό που προσδιορίζεται από την φορολογική διοίκηση ο φορολογούμενος υπόκειται σε πρόστιμο επί της διαφοράς ως εξής:

- α) δέκα τοις εκατό (10%) του ποσού της διαφοράς, εάν το εν λόγω ποσό ανέρχεται σε ποσοστό από πέντε (5%) έως είκοσι (20%) τοις εκατό του φόρου που προκύπτει με βάση τη φορολογική του δήλωση.
- β) τριάντα τοις εκατό (30%) του ποσού της διαφοράς, αν το εν λόγω ποσό υπερβαίνει σε ποσοστό το είκοσι τοις εκατό (20%) του φόρου που προκύπτει από τη δήλωση,
- γ) εκατό τοις εκατό (100%) του ποσού της διαφοράς, αν το εν λόγω ποσό υπερβαίνει σε ποσοστό το πενήντα τοις εκατό (50%) του φόρου που προκύπτει με βάση τη φορολογική δήλωση και αποδεικνύεται ότι η ανακρίβεια οφείλεται σε πρόθεση του φορολογουμένου.

Αν οποιοδήποτε ποσό φόρου δεν καταβληθεί το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας καταβολής, επιβάλλεται πρόστιμο ίσο με ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του φόρου που δεν καταβλήθηκε εμπρόθεσμα. Αν το ποσό του φόρου καταβληθεί μετά την πάροδο ενός έτους από την εκπνοή της νόμιμης προθεσμίας καταβολής το παραπάνω πρόστιμο ανέρχεται σε είκοσι τοις εκατό (20%)

του φόρου. Αν το ποσό του φόρου καταβληθεί μετά την πάροδο δύο (2) ετών από την εκπνοή της νόμιμης προθεσμίας καταβολής το παραπάνω πρόστιμο ανέρχεται σε τριάντα τοις εκατό (30%) του φόρου.

➤ **ΑΡΘΡΟ 13 Νόμου 4174/2013: «Βιβλία και στοιχεία»**

Σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο 13 του Νόμου 4174/201, κάθε πρόσωπο με εισόδημα από οποιαδήποτε εμπορική δραστηριότητα υποχρεούται να τηρεί βιβλία και στοιχεία που απεικονίζουν πλήρως τις συναλλαγές της επιχείρησης, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία και τα λογιστικά πρότυπα που προβλέπονται στην ελληνική νομοθεσία. Τα βιβλία και στοιχεία πρέπει να διαφυλάσσονται κατ' ελάχιστον: α) για διάστημα πέντε (5) ετών ή β) έως ότου τελεσιδικήσει η απαίτηση της Φορολογικής Διοίκησης σε συνέχεια διενέργειας φορολογικού ελέγχου ή έως ότου αποσβεστεί ολοσχερώς η απαίτηση λόγω εξόφλησης.

Σε περίπτωση παράβασης των παραπάνω τα πρόστιμα που αναλογούν είναι τα εξής:

α) χίλια (1.000) ευρώ για κάθε άλλη παράβαση, σε περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι υπόχρεος τήρησης βιβλίων και στοιχείων με βάση απλοποιημένα λογιστικά πρότυπα και β) δύο χιλιάδες πεντακόσια (2.500) ευρώ για κάθε άλλη παράβαση, σε περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι υπόχρεος τήρησης βιβλίων και στοιχείων με βάση πλήρη λογιστικά πρότυπα.

Αν καθυστερήσει η εξόφληση της ίδιας παράβασης των ανωτέρω προστίμων εντός πέντε (5) ετών το ποσό του προστίμου ανέρχεται στο διπλάσιο του αρχικού.

Αξίζει να σημειωθεί πως κάθε πρόσωπο που παρεμποδίζει την εκτέλεση της λειτουργίας της φορολογικής διοίκησης ή υποθάλλει ή υποκινεί άλλο πρόσωπο για παράβαση του κώδικα, υπόκεινται στα ίδια πρόστιμα με τον φορολογούμενο.

4.3 ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΔΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

«Το αδίκημα της φοροδιαφυγής υπό τις ειδικότερες εκφάνσεις του, όπως τυποποιείται στο Νόμο 4174/2013 Ποινικών Κυρώσεων στη φορολογική νομοθεσία.»

Το νομοθετικό πλαίσιο του νόμου 2523/1997 είναι σαφές(παρά τις επιφυλάξεις που έχουν κατά καιρούς διατυπωθεί όσο αφορά την αντισυνταγματικότητα επιμέρους διατάξεων του). Ειδικά κατόπιν των πολυάριθμων τροποποιήσεων που επέφεραν οι Νόμοι 4174/2013, 3943/2011, 3842/2010, 3888/2010, 3220/2004, 2957/2001 και 2873/2000. Το δεύτερο μέρος του ανωτέρου νόμου απαριθμεί τα αδικήματα που αφορούν την φορολογική νομοθεσία.

➤ ΑΡΘΡΟ 55 Νόμου 4174/2013 : «Παραβάσεις φοροδιαφυγής»

Σύμφωνα με το άρθρο 55 του Νόμου 4174/2013 ορίζονται και νομοθετούνται τα παρακάτω:

α) Όταν η παράβαση αναφέρεται σε μη έκδοση ή σε ανακριβή έκδοση παραστατικού στοιχείου και έχει ως αποτέλεσμα την απόκρυψη της συναλλαγής ή μέρους αυτής, η δε αποκρυβείσα αξία είναι μεγαλύτερη των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) της αξίας της συναλλαγής ή του μέρους αυτής που αποκρύφτηκε με ελάχιστο ύψος προστίμου στην περίπτωση αυτή το ποσό των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ.
β) Σε περίπτωση έκδοσης πλαστών φορολογικών στοιχείων επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) της αξίας του στοιχείου.
γ) Σε περίπτωση έκδοσης εικονικών φορολογικών στοιχείων ή λήψης εικονικών στοιχείων επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας του στοιχείου. Αν η αξία του στοιχείου είναι μερικώς εικονική, το ως άνω πρόστιμο επιβάλλεται για το μέρος της εικονικής αξίας.
Εξαιρητικά:

αα) Όταν δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός της μερικώς εικονικής αξίας επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της αξίας του στοιχείου.

ββ) Όταν η εικονικότητα ανάγεται αποκλειστικά στο πρόσωπο του εκδότη, στο λήπτη του εικονικού στοιχείου επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της αξίας του στοιχείου. Στην περίπτωση αυτή, εάν ο λήπτης του στοιχείου έχει εξοφλήσει μέσω πιστωτικού ιδρύματος ή αξιόγραφων πλήρως την αξία του τιμολογίου και τον αναλογούντα φόρο προστιθέμενης αξίας στον εκδότη του στοιχείου και καταθέσει στη Φορολογική Διοίκηση τα σχετικά παραστατικά με αναφορά στο εικονικό στοιχείο τεκμαίρεται ότι τελούσε σε καλή πίστη και δεν επιβάλλεται πρόστιμο στον λήπτη. Σε αυτή την περίπτωση το πρόστιμο που επιβάλλεται στον εκδότη διπλασιάζεται.

γγ) Στον λήπτη εικονικού στοιχείου επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας του στοιχείου, εφόσον η λήψη του στοιχείου δεν είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του φόρου εισοδήματος του οικείου φορολογικού έτους.

δδ) Όταν η εικονικότητα του στοιχείου αφορά το χαρακτηρισμό της αναγραφείσας συναλλαγής, η οποία αποδεικνύεται ότι αφορά άλλη υποκρυπτόμενη πραγματική συναλλαγή και κατά συνέπεια η έκδοση του εικονικού στοιχείου δεν επιφέρει καμία απώλεια εσόδων σχετικά με φόρους, επιβάλλεται πρόστιμο για την έκδοση μη προσήκοντος στοιχείου, ύψους πεντακοσίων ευρώ ανά στοιχείο και με ανώτατο ύψος προστίμου πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ ανά ελεγχόμενο φορολογικό έτος.

δ) Στο Φ.Π.Α., όταν μετά από έλεγχο αποδειχθεί ότι ο υποκείμενος στο φόρο, ως λήπτης εικονικού φορολογικού στοιχείου ή στοιχείου το οποίο νόθευσε αυτός ή άλλοι για λογαριασμό του, διενήργησε έκπτωση φόρου εισροών ή έλαβε επιστροφή φόρου, σύμφωνα με τις διατάξεις περί Φ.Π.Α., ή ως εκδότης δεν απέδωσε φόρο, με βάση πλαστά, εικονικά ή νοθευμένα φορολογικά στοιχεία, επιβάλλεται πρόστιμο ισόποσο με το πενήντα τοις εκατό (50 %) του φόρου που εξέπεσε ή που επιστράφηκε ή δεν απέδωσε, ανεξάρτητα αν δεν προκύπτει τελικά ποσό φόρου για καταβολή. Το πρόστιμο αυτό επιβάλλεται και στα πρόσωπα που έλαβαν επιστροφή φόρου με βάση πλαστά, εικονικά ή νοθευμένα φορολογικά στοιχεία που εξέδωσαν οι ίδιοι.

- Στο παράρτημα 1 στο τέλος της παρούσας εργασίας παρατίθενται : Άρθρα Προσαυξήσεις – πρόστιμα Τελευταία ενημέρωση 1-5-2013 Προσαυξήσεις Φόρων από 1/1/2005, όπως αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα www.taxheaven.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: «ΦΟΡΟΑΠΑΛΛΑΓΗ»

5.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΑΠΑΛΛΑΓΗΣ

Σύμφωνα με τον νόμο φοροαπαλλαγή είναι το ποσό που μπορεί ο φορολογούμενος να αφαιρέσει από το φορολογητέο εισόδημα του, εκπληρώνοντας πάντοτε ορισμένες προϋποθέσεις για να πραγματοποιηθεί η αφαίρεση αυτή. Άλλες συνώνυμες έννοιες της φοροαπαλλαγής είναι η έκπτωση φόρου, ή φορολογικές ελαφρύνσεις.

Οι απαλλαγές γενικά από την Φορολογία Εισοδήματος είναι περιορισμένης έκτασης και δεν εναντιώνονται σχετικά με την αρχή της καθολικότητας της φορολογίας. Θεσπίζονται για λόγους κοινωνικού συμφέροντος και απαριθμούνται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην υπάρχει πληθώρα απαλλαγών πέρα μόνο αυτών που αναφέρονται και υπάγονται στον Νόμο. Παράλληλα διακρίνονται σε προσωπικές απαλλαγές που στοχεύουν σε κρατικά συμφέροντα και σε πραγματικές απαλλαγές, όπου επιδιώκουν κοινωνικούς και οικονομικούς σκοπούς.

5.2 ΠΟΙΟΙ ΥΠΟΚΕΙΝΤΑΙ ΣΕ ΦΟΡΟΑΠΑΛΛΑΓΕΣ, ΝΟΜΟΣ 2238/1994 Κύρωση του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. (Ενημερωμένος μέχρι και τον Ν.4141/2013)

- **ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ**

- **ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**

Από την Φορολογία Εισοδήματος απαλλάσσονται γενικά:

- 1) Οι αλλοδαποί πρεσβευτές και οι διπλωματικοί αντιπρόσωποι και πράκτορες για το εισόδημα τους από μισθωτές υπηρεσίες, καθώς και για τα λοιπά εισοδήματα που αποκτούνται στην αλλοδαπή. Επιπλέον οι πρόξενοι και το κατώτερο προσωπικό των ξένων πρεσβειών, εφόσον έχουν την ιθαγένεια του αντιπροσωπευόμενου κράτους και αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα μόνο από μισθωτές υπηρεσίες. Απαραίτητη προϋπόθεση για να ισχύουν οι φοροαπαλλαγές στα ανωτέρω πρόσωπα είναι η κατοχή διπλωματικής ιδιότητας, ενώ η χορήγηση της φοροαπαλλαγής έχει απεριόριστη διάρκεια αφού τα πρόσωπα αυτά ασχολούνται με τις διεθνείς σχέσεις. [\(Κ.Φ.Ε. άρθρο 6, παρ. 1\)](#)
- 2) Οι συντάξεις καθώς και οποιαδήποτε μορφής περίθαλψης, οι οποίες παρέχονται σε θύματα πολέμου ή σε στρατιωτικούς που έπαθαν ατύχημα κατά την διάρκεια εκτέλεσης της υπηρεσίας τους. Απαραίτητη είναι η προϋπόθεση αυτή ώστε να του χορηγηθούν οι φοροαπαλλαγές στο εισόδημα

τους. Η διάρκεια της απαλλαγής αυτής είναι απεριόριστη αφού υπάγεται σε κοινωνική πολιτική. **(Κ.Φ.Ε. άρθρο 6, παρ. 5 περ. α)**

- 3) Απαλλάσσεται του φόρου απεριόριστα, η σύνταξη που καταβάλλεται σε ανάπηρους πολέμου ή σε οικογένειες θυμάτων πολέμου με βάση τα έτη υπηρεσίας τους στο Δημόσιο, κατά το ποσό της αναπηρικής σύνταξης την οποία θα ελάμβανε ο δικαιούχος αν δεν είχε παραιτηθεί από το δικαίωμα λήψης της με προϋπόθεση να συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο και να έχουν παραιτηθεί από την αναπηρική σύνταξη. **(Κ.Φ.Ε. άρθρο 6, παρ. 5 περ. δ)**
- 4) Τυφλοί και γενικά πρόσωπα που βρίσκονται διαρκώς σε κατάσταση που απαιτεί συνεχή επίβλεψη, περιποίηση και συμπαράσταση άλλων προσώπων (απόλυτος αναπηρία), απαραίτητη προϋπόθεση να του χορηγείται επίδομα ή προσαύξηση σύνταξης, ενώ έχει απεριόριστη διάρκεια φοροαπαλλαγής **(Κ.Φ.Ε. άρθρο 6, παρ. 5 περ. ε)**
- 5) Στις πολύτεκνες μητέρες με την ύπαρξη τουλάχιστον τριών παιδιών, απαλλάσσονται του φόρου, η ισόβια σύνταξη που καταβάλλεται σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 63 του ν. 1892/90 (ΦΕΚ Α' 101) με απεριόριστη διάρκεια φοροαπαλλαγής. **(Κ.Φ.Ε. άρθρο 6, παρ. 5, περ. ζ) Ν. 3918/11 άρθρο 42 παρ. 1)**
- 6) Απαλλάσσονται του φόρου οι μισθοί, συντάξεις που χορηγούνται σε πρόσωπα με αναπηρίες. Με προϋπόθεση να είναι ολικώς τυφλοί ή να έχουν βαριές κινητικές αναπηρίες άνω του 80%, ενώ η διάρκεια της φοροαπαλλαγής είναι απεριόριστη. **(Κ.Φ.Ε. άρθρο 6 παρ. 5 περ. θ)**
- 7) Αξιωματικοί, υπαξιωματικοί και οπλίτες των Ενόπλων Δυνάμεων, των σωμάτων ασφαλείας, της πυροσβεστικής υπηρεσίας και του λιμενικού σώματος κ.λπ. Ιατροί, πληρώματα ασθενοφόρων και νοσηλευτικό προσωπικό του ΕΚΑΒ, που εκτελούν διατεταγμένη υπηρεσία με αεροπορικά μέσα. Απαλλάσσονται του φόρου από 1/1/2010 και κατά ποσοστό 65% τα ειδικά επιδόματα επικίνδυνης εργασίας με απεριόριστη διάρκεια φοροαπαλλαγής. **(Κ.Φ.Ε. άρθρο 6, παρ. 5 περ. ιδ)**
- 8) Απαλλάσσεται από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων, με απεριόριστη διάρκεια, το επίδομα ανεργίας που καταβάλλει ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) στους δικαιούχους ανέργους, με προϋπόθεση το άθροισμα των λοιπών εισοδημάτων του φορολογούμενου που φορολογούνται με τις γενικές διατάξεις να μην υπερβαίνει τα τριάντα χιλιάδες (30.000 €) ευρώ ετησίως. **(Ν. 1545/85 άρθρο 14, Ν. 3842/2010 άρθρο 4 παρ.5)**
- 9) Απαλλάσσονται απεριόριστα από το φόρο εισοδήματος, οι αποζημιώσεις των φοιτητών και σπουδαστών εφόσον πραγματοποιούν την πρακτική τους άσκηση ενώ δεν υπόκεινται σε κρατήσεις ή εισφορές υπέρ του Δημοσίου ή φόρους. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο καθορισμός της αποζημίωσης με Κοινή Υπουργική Διάταξη. **(Ν. 1566/85 (άρθρο 71, παρ. 4, περ. α) και Ν. 2327/95 (άρθρο 11 παρ. 4)**

➤ ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ

Από το εισόδημα από ακίνητα απαλλάσσονται:

- 1) Το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από παραχώρηση της χρήσης στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, χωρίς αντάλλαγμα
- 2) Το ετήσιο ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από την ιδιοκατοίκηση
- 3) Το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από τη δωρεάν παραχώρηση της χρήσης κατοικίας εμβαδού μέχρι εκατό (200) τετραγωνικά μέτρα, από το γονέα που έχει την κυριότητα ή την επικαρπία αυτής προς τα τέκνα του ή από τα τέκνα που έχουν την κυριότητα ή την επικαρπία αυτής προς τους γονείς τους, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κύρια κατοικία. [\(Κ.Φ.Ε. άρθρο 6, παρ. 2\)](#)

➤ ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ

ΑΞΙΕΣ

Από το εισόδημα από κινητές αξίες, απαλλάσσονται:

- 1) Οι τόκοι οποιασδήποτε μορφής κατάθεσης σε τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα ή το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, εφόσον η κατάθεση δεν είναι σε ευρώ και ο δικαιούχος είναι μόνιμος κάτοικος εξωτερικού.
- 2) Οι τόκοι εκούσιων καταθέσεων όψεως ή ταμιευτηρίου στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, εφόσον οι καταθέσεις αυτές δεν είναι σε ευρώ και ο δικαιούχος είναι μόνιμος κάτοικος εξωτερικού.
- 3) Οι τόκοι εθνικών δανείων που εκδίδονται με έντοκα γραμμάτια ή ομολογίες, εφόσον προβλέπεται η απαλλαγή από τον οικείο νόμο.
- 4) Οι τόκοι ενυπόθηκων δανείων αλλοδαπής, τα οποία παρέχονται από αλλοδαπούς με εγγραφή υποθήκης σε πλοία ελληνικής ιθαγένειας.
- 5) Οι τόκοι των ομολογιακών δανείων της Δημοσίας Επιχειρήσεως Ηλεκτρισμού και του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος, εφόσον προβλέπεται η απαλλαγή από τον οικείο νόμο.
- 6) Οι τόκοι των ομολογιακών δανείων που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων σε ευρώ ή συνάλλαγμα στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 8 του άρθρου 12.
- 7) Οι τόκοι των εκδιδόμενων ομολογιακών δανείων και η υπεραξία που τυχόν προκύπτει κατά την εξόφληση των ομολόγων με ρήτρα εξωτερικού συναλλάγματος ή ευρωπαϊκής νομισματικής μονάδας (ECU).
- 8) Τα μερίσματα από ιδρυτικούς τίτλους και μετοχές ημεδαπών ανώνυμων εταιριών που ασχολούνται με την εκμετάλλευση πλοίων των οποίων τα κέρδη υπόκεινται στον ειδικό φόρο πλοίων, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά. Αν η ανώνυμη εταιρία παράλληλα με την εκμετάλλευση των πλοίων ασκεί και άλλες επιχειρήσεις τότε απαλλάσσεται από το φόρο ποσό μερίσματος ίσο με τη σχέση μεταξύ των ακαθάριστων εσόδων από την εκμετάλλευση των πλοίων και του συνόλου των ακαθάριστων εσόδων της εταιρίας.
- 9) Τα κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων του Ν. 3283/2004 (ΦΕΚ 210 Α΄) και του Ν. 2778/1999 (ΦΕΚ 295 Α΄), καθώς και η πρόσθετη αξία που αποκτούν οι μεριδιούχοι

αυτών των αμοιβαίων κεφαλαίων από την εξαγορά των μεριδίων τους σε τιμή ανώτερη της τιμής κτήσης, επιφυλασσομένων των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 33 του Ν. 3283/2004 και της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του Ν. 2778/1999. Η πιο πάνω απαλλαγή ισχύει και για τα αμοιβαία κεφάλαια που είναι εγκατεστημένα σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε κράτος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου / Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΟΧ/ΕΖΕΣ).

10) Τα κεφαλαιακά κέρδη που προκύπτουν από την ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου ή εταιρικών ομολόγων με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου με άλλους τίτλους κατ εφαρμογή προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους. ([Κ.Φ.Ε. άρθρο 6, παρ. 3](#))

➤ **ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

Από το καθαρό γεωργικό εισόδημα των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών, απαλλάσσεται του φόρου ποσό χιλίων πεντακοσίων ευρώ (1.500 €) ή τριών χιλιάδων ευρώ (3.000 €) εφόσον τα πρόσωπα αυτά πήραν εξισωτικές αποζημιώσεις.

(Η εξισωτική αποζημίωση αφορά στην παροχή ενίσχυσης προς τους αγρότες των μειονεκτικών, ορεινών περιοχών και τους μετακινούμενους κτηνοτρόφους, ως αντιστάθμιση για τα προβλήματα που τους δημιουργούν τα μόνιμα φυσικά μειονεκτήματα των περιοχών τους.)

Προκειμένου για τους νέους αγρότες τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται κατά 50 % τα πρώτα πέντε (5) χρόνια και κατά 25 % για τα επόμενα πέντε (5) χρόνια. Η απαλλαγή αυτή ισχύει με την προϋπόθεση ότι τα πρόσωπα αυτά θα εξακολουθήσουν να είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες για μια ακόμα δεκαετία. ([Κ.Φ.Ε άρθρο 44 παρ. 1](#))

➤ **ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

Από το εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις απαλλάσσονται:

1) Τα κέρδη από την εκμετάλλευση πλοίων, επειδή υποβάλλονται σε ειδική φορολογική νομοθεσία

2) Τα κέρδη φυσικών προσώπων και πολύ μικρών επιχειρήσεων, που εμπίπτουν στη Σύσταση 2003/361 /ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, από τη διάθεση παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας προς την εταιρεία «Δ.Ε.Η. Α.Ε». ή άλλο προμηθευτή, μετά από την ένταξη τους στο «Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων μέχρι δέκα (10) kw», κατόπιν αποφάσεως των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 14 του ν. 3468/2006 (ΦΕΚ 8 Α').

3) Από 1ης Ιανουαρίου 2003 το ποσό της επιχορήγησης που καταβάλλεται στους νέους επαγγελματίες οι οποίοι υπάγονται στα προγράμματα απασχόλησης του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) τα της παραγράφου 9 του (άρθρου 29) του ν. 1262/1982(ΦΕΚ 70Α'). Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου

ισχύουν και για τα ποσά των επιχορηγήσεων που καταβάλλονται στους νέους ελεύθερους επαγγελματίες. [\(Κ.Φ.Ε. άρθρο 6, παρ. 4\)](#)

➤ **ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΛΛΕΣ ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ**

Επίσης απαλλάσσονται από το φόρο:

α) Οι αμοιβές που καταβάλλει η Παγκόσμια Ένωση Αναπήρων Καλλιτεχνών (V.D.M.F.K.), στα μέλη της ζωγράφους με το πόδι και το στόμα, που είναι μόνιμοι κάτοικοι Ελλάδας, για την εργασία της ζωγραφικής που κάνουν, αμειβόμενοι αποκλειστικά από την Ένωση αυτή σε συνάλλαγμα.

β) Τα χρηματικά βραβεία που καταβάλλονται από το Δημόσιο ή την Ακαδημία Αθηνών ή τον Οργανισμό Μεγάλου Μουσικής Αθηνών, για τη βράβευση επιστημονικών, καλλιτεχνικών και πνευματικών γενικά επιδόσεων, καθώς και αυτά που απονέμονται από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αφού προκηρυχθεί νόμιμα σχετικός δημόσιος διαγωνισμός.

γ) Τα ποσά των υποτροφιών που καταβάλλονται σε όσους νόμιμα έλαβαν την υποτροφία από το Δημόσιο ή από τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή από τα ιδρύματα και από περιουσίες του Α.Ν. 2039/1939 (ΦΕΚ 455 Α'), εφόσον από αυτά αποδεδειγμένα επιδιώκονται σκοποί εθνοφελείς ή θρησκευτικοί ή φιλανθρωπικοί ή εκπαιδευτικοί ή καλλιτεχνικοί ή κοινωφελείς, ως και τα ποσά των υποτροφιών που παρέχονται σε Έλληνες υποτρόφους από ξένα κράτη ή αλλοδαπά ιδρύματα και οργανισμούς.

δ) Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται στους αναγνωρισμένους πολιτικούς πρόσφυγες, σε αυτούς που διαμένουν προσωρινά στην Ελλάδα για ανθρωπιστικούς λόγους και σε όσους έχουν υποβάλει αίτηση για αναγνώριση προσφυγικής ιδιότητας, η οποία βρίσκεται στο στάδιο εξέτασης από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, από φορείς που υλοποιούν προγράμματα παροχής οικονομικής ενίσχυσης προσφύγων, τα οποία χρηματοδοτούνται από την Ύπατη Αρμοστεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.), την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ελληνικό Δημόσιο. [\(Κ.Φ.Ε. άρθρο 6, παρ. 6\)](#)

• **ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ**

(Ν. 2238/1994 (ΦΕΚ 151/Α'16.9.1994)

**ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΩΣ ΚΑΙ Ν.4152/2013 Φ.Ε.Κ. 107/Α'9.5.2013**

Όπως έχει ήδη αναφερθεί παραπάνω, επιβάλλεται φόρος στο συνολικό καθαρό εισόδημα από κάθε πηγή, που αποκτάται από κάθε νομικό πρόσωπο, όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο 101 του Ν.2238/1994. Πιο συγκεκριμένα, στο φόρο υπόκεινται:

- 1) οι ημεδαπές Ανώνυμες Εταιρίες, και Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης
- 2) οι Δημόσιες και οι Δημοτικές επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα
- 3) οι Συνεταιρισμοί που έχουν συσταθεί νομίμως καθώς και οι Ενώσεις τους

- 4) οι αλλοδαπές επιχειρήσεις που λειτουργούν με οποιοδήποτε τύπο εταιρίας, όπως και κάθε είδους αλλοδαποί οργανισμοί που στοχεύουν στην απόκτηση οικονομικών ωφελημάτων
- 5) οι ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρίες
- 6) και τέλος, όλα τα ημεδαπά ή αλλοδαπά νομικά πρόσωπα δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου που διατηρούν οργανισμούς και ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Για τις πέντε πιο πάνω κατηγορίες, δηλαδή για Α.Ε, Ε.Π.Ε., Συνεταιρισμούς, Ενώσεις και Ι.Κ.Ε., ο χρόνος επιβολής του φόρου είναι κατά την διαχειριστική περίοδο η οποία λήγει μέσα στο χρονικό διάστημα από 1^η Αυγούστου του προηγούμενου ημερολογιακού έτους μέχρι και την 31^η Ιουλίου του οικείου οικονομικού έτους, ενώ για τα νομικά πρόσωπα δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου που διατηρούν οργανισμούς και ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ο χρόνος επιβολής του φόρου ορίζεται κατά το αμέσως προηγούμενο ημερολογιακό έτος.

Σύμφωνα με το άρθρο 103 του ανωτέρου νόμου (Ν.2238/1994 ως και το Ν.4152/13) απαλλάσσονται των φόρων τα νομικά πρόσωπα τα οποία ανήκουν:

- 1)** στο Ελληνικό Δημόσιο συμπεριλαμβανομένου και των δημόσιων υπηρεσιών και λειτουργούν ως ειδικά ταμεία, οι δήμοι και οι κοινότητες, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα και τα λοιπά δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης, αποχέτευσης, διαχείρισης απορριμμάτων, οι τοπικές ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος, οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις καθώς και η Ένωση αυτών, καθώς και τα νοσοκομεία, βρεφοκομεία, κέντρα παιδικής μέριμνας και γηροκομεία που συνιστώνται από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, καθώς και τα Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα που λειτουργούν με την μορφή νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου, με εξαίρεση τα εισοδήματα από κινητές αξίες, τα οποία φορολογούνται με τις γενικές διατάξεις εκτός από αυτά που προέρχονται από τόκους καταθέσεων και δανείων του Ελληνικού Δημοσίου.
- 2)** Τα τεκμαρτά εισοδήματα από οικοδομές που ανήκουν σε δημόσιες, δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με ή χωρίς νομική προσωπικότητα
- 3)** Τα τεκμαρτά εισοδήματα από ακίνητα που ανήκουν σε αναγνωρισμένα ξένα θρησκευόμενα ή δόγματα με προϋπόθεση να χρησιμοποιούνται ως τόποι λατρείας.
- 4)** Τα ακίνητα της χερσονήσου του Άθω, από τη Μεγάλη Βίγλα και πέρα, η οποία αποτελεί την περιοχή του Αγίου Όρους, απαλλάσσονται λόγω και της συνταγματικής κατοχύρωσης του ειδικού καθεστώτος του (άρθρο 105 Συντάγματος της Ελλάδος).
- 5)** Τα τεκμαρτά εισοδήματα από ακίνητα που ανήκουν σε ξένα κράτη και χρησιμοποιούνται ως προξενεία ή πρεσβείες τους
- 6)** Τα κέρδη από την εκμετάλλευση πλοίων υπό ελληνική σημαία που αποκτώνται από ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες, εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρίες, συνεταιρισμούς ή ενώσεις συνεταιρισμών, όπου υπόκεινται στο ειδικό φόρο για τα πλοία.

- Ζ)** Τα κέρδη από την εκμετάλλευση πλοίων υπό ξένη σημαία και αεροσκαφών που πραγματοποιούν στην Ελλάδα αλλοδαπές επιχειρήσεις.
- θ)** Τα εισοδήματα που προέρχονται από κινητές αξίες, απαλλάσσονται των φόρων όπως έχουν αναφερθεί και παρατεθεί ανωτέρως.

5.4 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗΣ

Μια κατηγορία φοροδιαφυγής είναι η περίπτωση της φοροαποφυγής, (αγγλικά: tax avoidance ή tax mitigation) όπου σύμφωνα με τον Νόμο ορίζεται ως η αποφυγή από τους φόρους που επιβάλλονται κατά καιρούς κατά νόμιμο τρόπο, εκμεταλλευόμενοι τα διάφορα κενά της Φορολογικής Νομοθεσίας. Είναι τα λεγόμενα «παραθυράκια» των Φορολογικών Νόμων. Στόχος της είναι η μείωση της φορολογητέας ύλης ενός φυσικού ή νομικού προσώπου και αποσκοπεί στις μη καταβολές των οφειλόμενων φόρων. Διαφέρει από την έννοια της Φοροδιαφυγής αφού ισορροπεί ανάμεσα στα πλαίσια ηθικού και νόμιμου. Επιπλέον, πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός καλά μελετημένου φορολογικού σχεδιασμού, κατά τον οποίο δημιουργούνται διάφορα σενάρια και εναλλακτικές, μέχρι να προσδιοριστεί ο ελάχιστος δυνατός φόρος, συνήθως στα πλαίσια του νόμου. Περιλαμβάνει ενέργειες όπου σκοπό έχουν να μειώσουν την φορολογική επιβάρυνση πάντα μέσα στα πλαίσια κανονικής λειτουργίας της Φορολογικής Νομοθεσίας και του φορολογικού συστήματος, εκμεταλλευόμενοι τις διάφορες φορολογικές ελαφρύνσεις και φορολογικών κινήτρων, της μείωσης της προσφοράς εργασίας λόγω ύπαρξης φόρων καθώς και την αποφυγή κατανάλωσης αγαθών-προϊόντων που υπόκεινται σε φορολογία, σε επίπεδο μικρότερο από αυτό που είχε προβλέψει, ορίσει και επιβάλλει ο νομοθέτης κατά τον φορολογικό μηχανισμό.

➤ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΙΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΩΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗΣ

Για να θεωρηθεί και να χαρακτηριστεί περίπτωση φοροαποφυγής, θα πρέπει να ισχύει ένα από τα ακόλουθα κριτήρια:

- 1)** Να παρουσιάζει στοιχεία ανειλικρίνειας, εικονικότητας και πλαστότητας με σκοπό την αποφυγή του φόρου.
- 2)** Να αναγνωρίζονται στοιχεία εκμετάλλευσης ασάφειας, κακής διατύπωσης και κενών της φορολογικής νομοθεσίας, όπου τέτοια πρόθεση δεν είχε ο νομοθέτης κατά την σύνταξη των φορολογικών νόμων.
- 3)** Να χαρακτηρίζεται από μυστικότητα ώστε να αργήσουν οι φορολογικές αρχές να τηρήσουν φορολογικούς ελέγχους και να πάρουν σχετικά μέτρα πάταξης της.

➤ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗΣ

Με την ύπαρξη του φαινομένου της φοροαποφυγής παρουσιάζονται μια σειρά από προβλήματα που έχουν ως αποτέλεσμα την στρέβλωση του φορολογικού μηχανισμού και κατ' επέκταση την αναποτελεσματικότητα εφαρμογής του στο

κοινωνικό σύνολο για την είσπραξη των φόρων που αναλογούν σε κάθε πολίτη αντικειμενικά και δίκαια.

Προβλήματα όπως είναι:

- Η δημιουργία της παραοικονομίας,
- Η δημιουργία συνθηκών στρέβλωσης του ανταγωνισμού στην αγορά,
- Δημιουργία αισθημάτων αδικίας ανάμεσα στα μέλη του κοινωνικού συνόλου που απολαμβάνουν κάποιο δημόσιο αγαθό ή υπηρεσία και πληρώνουν για αυτό, έναντι εκείνων που απολαμβάνουν και ή δε πληρώνουν ή πληρώνουν ελάχιστα προκαλώντας την αντίδραση αυτών που πληρώνουν έναντι αυτών που δεν πληρώνουν τίποτα,
- Δημιουργεί συνθήκες ανισοκατανομής του εισοδήματος. Κατά τους Collins J. And Plumlee D. (1991), η φοροαποφυγή παρατηρείται από ομάδες με υψηλά εισοδήματα στερώντας έτσι την οικονομία από πόρους που θα αναδιένεμε το κράτος υπό την μορφή αναπτυξιακών και κοινωνικών πολιτικών.
- Να οδηγείται στην χρήση πόρων σε δραστηριότητες μη παραγωγικές από πλευράς αυτού που φοροαποφεύγει ώστε να μην γίνεται αντιληπτή η παρανομία με αποτέλεσμα το κράτος να αναγκάζεται να διαθέσει επιπλέον πόρους για την αναδιοργάνωση ενός αποτελεσματικότερου ελεγκτικού μηχανισμού.
- Και το πιο σημαντικό όλων είναι η στροφή του κράτους σε εσωτερικό ή εξωτερικό δανεισμό για να καλύψει τα τεράστια δημοσιονομικά ελλείμματα που προκαλούνται από την ύπαρξη δημοσιονομικής επιβάρυνσης με την χρήση της φοροαποφυγής.

5.5 ΠΟΙΟΙ ΥΠΟΚΕΙΝΤΑΙ ΣΕ ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί ανωτέρω, ο ακριβής σκοπός της φοροαποφυγής των φυσικών και των νομικών προσώπων –όπου είναι και ο βασικός διαχωρισμός της με τον ορισμό της φοροδιαφυγής- είναι η αποφυγή της φορολογικής επιβάρυνσης φόρων κατά τρόπο νόμιμο και ευέλικτο ως προς την φορολογική νομοθεσία και τους κρατικούς φορείς. Το φαινόμενο της φοροαποφυγής δε συναντάται μόνο μέσα στα στενά όρια των κρατικών οντοτήτων αλλά εμφανίζεται και σε διεθνές επίπεδο (tax avoidance).

Η διεθνής φοροαποφυγή αποτέλεσε και αποτελεί θέμα μείζονος σημασίας τόσο στις εθνικές κυβερνήσεις όσο και σε διεθνείς οργανισμούς, ενώ παράλληλα με δεδομένη την παγκόσμια πλέον οικονομική κρίση, είναι αντικείμενο συζήτησης σε πολλά νομοθετικά σώματα με απώτερο σκοπό τη διασφάλιση της φορολογικής βάσης και την πρόληψη μεταφοράς φορολογικών εσόδων εκτός των εθνικών συνόρων.^{♦19}

Οι κυριότεροι μηχανισμοί που χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίηση της διεθνούς φοροαποφυγής είναι η εξωχώριες εταιρίες εγκατεστημένες σε «φορολογικούς παραδείσους» (σημ. σύμφωνα με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) ορίζονται ως χώρες όπου έχουν χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές και ευνοϊκότερη φορολογική νομοθεσία, προσφέροντας το κατάλληλο νομικό έδαφος για πρόσωπα που δεν κατοικούν σε αυτό, προκειμένου να αποφύγουν τις φορολογικές υποχρεώσεις, έναντι του κράτους κατοικίας τους^{♦20}), η τεχνική μεταφοράς ζημιών στους κόλπους πολυεθνικών ομίλων, η έμμεση μεταφορά κερδών από χώρες με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές σε χώρες με χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές με την αντίστοιχη διαμόρφωση των τιμών των συναλλαγών, η υπερτιμολογήσεις και οι υποτιμολογήσεις.

Τα μέτρα πάταξης της φοροαποφυγής που λαμβάνονται ποικίλλουν τόσο σε εθνικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο.

5.6 ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗΣ

➤ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΡΟΠΟΥ ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗΣ ΕΞΩΧΩΡΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο «εξωχώρια» ή «υπεράκτια» ή «offshore» εταιρία ονομάζεται η εταιρία που εδρεύει σε αλλοδαπή χώρα και χρησιμοποιεί την νομοθεσία της χώρας αυτής ώστε να απολαμβάνει ευνοϊκότερη φορολογική μεταχείριση. Μία υπεράκτια εταιρεία μπορεί να αναφέρεται είτε ως «εταιρείες ειδικού σκοπού», είτε ως «θυγατρική εταιρεία», ή «εταιρεία ενός ομίλου επιχειρήσεων», ή ακόμη και ως «συγγενής επιχείρηση», έχει συνήθως μορφή Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης, και είναι εγκατεστημένη σε κάποια γεωγραφική περιοχή, που έχει χαρακτηριστεί ως υπεράκτιο κέντρο.

Οι δραστηριότητες τους περιλαμβάνουν δραστηριότητες που ήταν ή έχουν γίνει παράνομες και σε αυτές περιλαμβάνονται: 1) η νομιμοποίηση των εσόδων 2) η

φοροαποφυγή και η φοροδιαφυγή 3) προστασία από τις τρέχουσες ή μελλοντικές απαιτήσεις πιστωτών. Ενώ τα κριτήρια για την ίδρυση των «εξωχώριων» εταιριών ποικίλλουν και έχουν αναφερθεί σε προηγούμενη ενότητα ανωτέρω.

Το μετοχικό κεφάλαιο των εταιριών αυτών είναι διηρημένο σε μετοχές ανώνυμες, ή ονομαστικές. Στις περισσότερες περιπτώσεις δεν καθορίζεται κατώτατο όριο της ονομαστικής αξίας της μετοχής. Η έκδοση των μετοχών δεν είναι απαραίτητη, ούτε επιδρά επί του κύρους και της νομιμότητας της εταιρείας. Στο καταστατικό μπορεί να προβλέπεται επίσης η δυνατότητα να εκδοθούν διαφορετικά είδη μετοχών (κοινές, προνομιούχες με ή χωρίς δικαίωμα ψήφου κλπ.). Διοικούνται από το Διοικητικό συμβούλιο που σε κάποιες περιπτώσεις υποχρεώνονται να είναι τρία ενήλικα μέλη, οπότε μπορούν να είναι και αλλοδαποί μέτοχοι η μη της εταιρίας, τα οποία εκλέγονται και ανακαλούνται οποτεδήποτε από την Γενική Συνέλευση που είναι και το ανώτατο όργανο της Εταιρίας.

Οι περισσότερες χώρες που χαρακτηρίζονται «φορολογικοί παράδεισοι» ή επισήμως «κράτη μη συνεργαζόμενα με τον Οργανισμό για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ)» ισχυρίζονται ότι παρέχουν νόμιμα ένα επιχειρηματικό, νομικό, φορολογικό και τραπεζικό νομοθετικό πλαίσιο. Το βασικό χαρακτηριστικό των χωρών αυτών είναι η ελαχιστοποίηση της φορολογικής υποχρέωσης ή ακόμα και μηδενική ενώ τα κράτη αυτά είναι «φιλικά προς το ξένο επενδυτικό κεφάλαιο», όπως αναγράφουν τα φυλλάδια τοπικών ιδιωτικών επιχειρήσεων τραπεζικών και επιχειρηματικών υπηρεσιών για αλλοδαπούς ιδιώτες και εταιρείες.

Τα κέντρα offshore εταιριών έχουν πετύχει συνθήκες αποφυγής διπλής φορολογίας με διάφορες χώρες, προκειμένου οι εταιρείες που ιδρύονται στους φορολογικούς παραδείσους να φορολογούνται εκεί και ουσιαστικά να μην πληρώνουν φόρους λόγω των φορολογικών απαλλαγών που προσφέρουν.

Παρακάτω παρατίθενται οι περισσότερο γνωστές υπεράκτιες εταιρείες.

Πίνακας 5.6.1 : « ΧΑΡΤΗΣ ΥΠΕΡΑΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ »

<u>Χάρτης Υπεράκτιων Εταιριών²</u>	<u>ΧΩΡΕΣ</u>
<u>1</u>	<u>Ανγκουίλα</u>
<u>2</u>	<u>Ανδόρα</u>
<u>3</u>	<u>Αρούμπα</u>
<u>4</u>	<u>Βανουάτου</u>
<u>5</u>	<u>Βερμούδες</u>
<u>6</u>	<u>Βρετ. Παρθένοι Νήσοι</u>
<u>7</u>	<u>Γιβραλτάρ</u>

² ΠΗΓΗ: Offshore» δραστηριότητες, Παν. Δουβής, Pressline, Αθήνα 2003

<u>8</u>	<u>Γρενάδα</u>
<u>9</u>	<u>Ελβετία</u>
<u>10</u>	<u>Ην. Βασίλειο</u>
<u>11</u>	<u>Ιορδανία</u>
<u>12</u>	<u>Κόστα Ρίκα</u>
<u>13</u>	<u>Κύπρος</u>
<u>14</u>	<u>Λαμπουάν</u>
<u>15</u>	<u>Λίβανος</u>
<u>16</u>	<u>Λιβερία</u>
<u>17</u>	<u>Μαυρίκιος</u>
<u>18</u>	<u>Μονακό</u>
<u>19</u>	<u>Μπαρμπάντος</u>
<u>20</u>	<u>Μπαχάμες</u>
<u>21</u>	<u>Ν. Ζηλανδία</u>
<u>22</u>	<u>Νεβάδα</u>
<u>23</u>	<u>νησιά Καϋμάν</u>
<u>24</u>	<u>νήσοι Κουκ</u>
<u>25</u>	<u>νήσοι Μάρσαλ</u>
<u>26</u>	<u>Ντουμπάι</u>
<u>27</u>	<u>Σεϋχέλλες</u>
<u>28</u>	<u>Χονγκ Κονγκ</u>
<u>29</u>	<u>Σιγκαπούρη</u>

Η κατανόηση της λειτουργίας των υπεράκτιων εταιριών στα διεθνή εξωχώρια χρηματοοικονομικά κέντρα είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της φοροαποφυγής που επιχειρείται μέσω αυτών. Μέχρι την εμφάνιση και ανάπτυξή τους, οι συναλλαγές μεταξύ μητρικής και θυγατρικής εταιρίας που δραστηριοποιούνταν σε διαφορετικές χώρες, επέκειντο στο φορολογικό καθεστώς του κράτους όπου είχε την έδρα της είτε η μητρική είτε η θυγατρική εταιρία. Οι διαφορές, ωστόσο, που υπήρχαν μεταξύ των δύο διακριτών φορολογικών συστημάτων οδηγούσαν αναπόφευκτα στην επιπρόσθετη επιβάρυνση των συνδεδεμένων επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα τη μείωση των κερδών που θα επιτυγχάνονταν κανονικά σε εθνικό επίπεδο. Το φαινόμενο δε αυτό γινόταν ιδιαίτερα αισθητό κατά τη μεταφορά κερδών από τη θυγατρική στη μητρική εταιρία.

Η προβληματική αυτή κατάσταση - και ζημιογόνα για τις επιχειρήσεις - αντιμετωπίστηκε με την υπογραφή διμερών φορολογικών συμφωνιών για την αποφυγή της διπλής φορολογίας. Με τον τρόπο αυτό, περιορίστηκε το κόστος λειτουργίας και συναλλαγών μεταξύ των εταιριών των δύο συμβαλλομένων κρατών,

δε λύθηκε όμως το πρόβλημα σε διεθνές επίπεδο. Ενόψει της εμπορικής και επενδυτικής δραστηριότητας πολυεθνικών ομίλων επιχειρήσεων, σε παγκόσμιο επίπεδο, καταδεικνύονται οι δυσκολίες που προκύπτουν στα πλαίσια ενός διεθνούς φορολογικού σχεδιασμού, ο οποίος πρέπει να εξετάζει τη σύναψη διμερών φορολογικών συμβάσεων, προκειμένου να δώσει το πράσινο φως για την επέκταση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του ομίλου. Επιπλέον, οι διμερείς συμφωνίες λειτουργούν στα πλαίσια ενός «σχήματος αναπροσαρμογής», με την έννοια ότι η καταβολή φόρου για ένα μέρος της φορολογητέας ύλης στο κράτος της θυγατρικής εταιρίας συνοδεύεται από την αντίστοιχη αφαίρεση του φόρου αυτού στο κράτος της μητρικής εταιρίας. Ως εκ τούτου, ο σχετικός φορολογικός σχεδιασμός δεν μπορεί να εξασφαλίσει για την επιχείρηση περαιτέρω μείωση των φορολογικών εξόδων της. Η φορολογητέα ύλη θα καταλαμβάνεται πάντοτε από κάποιο συμβαλλόμενο κράτος – ανάλογα με τη συμφωνία - και θα φορολογείται.

Στον αντίποδα όλων αυτών, η παρεμβολή ενός ή περισσότερων διεθνών offshore χρηματοοικονομικών κέντρων, στις συναλλαγές μεταξύ μητρικής και θυγατρικής εταιρίας, επιτρέπει την ευελιξία και πολλαπλασιάζει τις εναλλακτικές λύσεις που μπορούν να εφαρμοστούν σε φορολογικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, επιλέγεται συνήθως η μεταφορά κερδών από τη θυγατρική εταιρία, που έχει έδρα σε μια τρίτη χώρα, σε συγκεκριμένο IOFC(Διεθνή Υπεράκτια Οικονομικά Κέντρα), σε τέτοια μορφή η οποία να επιτρέπει την έκπτωση των κερδών αυτών από τη φορολόγηση της ξένης θυγατρικής. Με τον τρόπο αυτό, η φορολογική υποχρέωση της τελευταίας μειώνεται κατά το μέρος των μεταφερόμενων εκπιπτόμενων κερδών, χωρίς ταυτόχρονα να αυξάνεται η φορολογική επιβάρυνση της μητρικής εταιρίας – γεγονός που θα συνέβαινε αναπόφευκτα στο πλαίσιο διμερών φορολογικών συμβάσεων, όπως περιγράφηκε ανωτέρω. Περαιτέρω, το κέρδος που μεταφέρθηκε μπορεί να διατηρηθεί στο IOFC ή να επαναπατριστεί στο κράτος της μητρικής, χωρίς να υπαχθεί σε φορολογία από τις αρμόδιες αρχές του.

Στις αρχές του Απριλίου 2013 ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης κ. Λέανδρος Ρακιντζής ζήτησε και έλαβε από τη Γενική Γραμματεία Πληροφορικών Συστημάτων τη λίστα όλων των offshore εταιριών και στη συνέχεια έκανε γραπτή παρέμβαση σε κάθε ΔΟΥ, ζητώντας να μάθει γιατί η δημόσια διοίκηση δεν κινήθηκε ταχύτατα σε αυτό το θέμα και επιπροσθέτως αναλυτική κατάσταση των ελέγχων που μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί. Ελάχιστες οικονομικές υπηρεσίες απάντησαν και από αυτές οι περισσότερες ανέφεραν ότι αδυνατούν λόγω φόρτου εργασίας να αντεπεξέλθουν και σ' αυτό το κομμάτι, επισημαίνοντας ότι πλέον την αρμοδιότητα φορολογικού ελέγχου των εξωχώριων εταιριών δεν την έχουν οι ίδιες, καθώς οι έλεγχοι ανατέθηκαν στη νεοσύστατη υπηρεσία ΚΕΦΟΜΕΠ (Κέντρο Ελέγχου Φορολογούμενων Μεγάλου Πλούτου).

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΘΕΝΤΩΝ/ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΙΔΙΚΟ ΦΟΡΟ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ (Ν. 3091/02) OFF SHORE ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

A/A	AΦΜ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ/ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ	ΕΞΕΤΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΡΟΦ.70 Ν.2238/94	ΒΕΒΑΙΩΣΗ 50% ΛΟΓΩ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ	ΕΠΟΠΤΕΙΑ
1	998534910	GOSHAWK HOLDINGS SA	123.696,64 €	123.696,64 €			Γ
2	098117635	FENNIA PROPERTIES LIMITED	396.025,11 €	372.156,85 €			Β
3	099353365	HAVERFORD DEVELOPMENT LTD	1.323.975,11 €		1.323.975,11 €		Β
4	997930080	EVERGREEN PROPERTIES LTD	31.743,68			17.830,34 €	Β
5	099351095	BARLINGTON SECURITIES LTD	68.756,64 €			35.858,05 €	Β
6	099351206	FOREST WORLD S.A.	158.887,29 €		158.887,29 €		Β
7	998534817*	TRANSPOLAR MARINE LTD	198.328,81 €			102.017,46 €	Β
8	998534798	STARWAYS MARITIME LTD	206.268,03 €			106.109,01 €	Β
9	998923718	INFINITY MARINE AND TRADE SA	258.760,53 €		258.760,53 €		Β
10	998923720	NOUVELLE MARINE LTD	190.133,95 €			97.810,78 €	Β
11	099789855	TALIMA VENTURE INC	5.535.306,98 €		5.535.306,98 €		Β
12	997931040	ΑΙΠΥΤΟΣ ΑΤΔ	40.842,99 €	37.054,65 €			Β
13	999860264	ΙΤΗΛΥΙ ΕΝΤΕΡΠΡΑΙΣΕΣ INC	28.107,51 €	21.974,96 €			Β
14	098118841	ISOLINA INTERNATIONAL INC	187.650,68 €				Β
15	098059640	WASHBURN SHIPPING AND TRADING CORP	174.362,96 €	174.362,96 €			Α
16	099350770	HOGARTH INVESTMENTS CORP	121.257,71 €		121.257,71 €		Α
17	999993767	IVORY ENTERPRISES SA	21.529,90 €	21.529,90 €			Α
18	098118564	ΤΥΟΚΟΜΟ LTD	11.085,32 €	11.085,32 €			Α
19	998181823	FAVELA ENTERPRISES CO	4.287,88 €	4.287,88 €			Α
20	998182254	GEVA INVESTMENT SA	5.635,54 €	5.635,54 €			Α
21	099880374	FOREST INVESTMENT CORP	72.758,37 €	72.758,37 €			Α
22	099355592	BENWORTH MANAGEMENT SA	302.586,82 €	302.586,82 €			Α
23	999991621	ANGELSON INVESTMENT AND DEVELOPMENT INC	1.182.477,50 €	248.462,25 €			Α
24	998925331	ΑΓΓΕΜΑΡ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Α.Ε.	6.620.723,92 €	4.975.068,40 €			Β
25	098089933	CINDER INVESTMENTS LTD	410.989,39 €	364.019,08 €			Β
ΣΥΝΟΛΟ			17.676.179,26 €	6.734.679,62 €	7.398.187,62 €	359.625,64 €	

Παρατηρήσεις: 1. Στα εισπραχθέντα ποσά από τις εταιρείες GOSHAWK HOLDINGS SA, IVORY ENTERPRISES SA, EVERGREEN PROPERTIES LTD, HAVERFORD DEVELOPMENT LTD, BARLINGTON SECURITIES LTD και FOREST WORLD S.A. συμπεριλαμβάνονται και φόροι εισοδήματος και ακίνητης περιουσίας.

Πηγή: [Φοροαποφυγή εκατομμυρίων από offshore με ακίνητα | newmoney.gr http://www.newmoney.gr/article/26727/foroapofygi-ekatommyrion-apo-offshore-me-akinita#ixzz2lwiNbpWl](http://www.newmoney.gr/article/26727/foroapofygi-ekatommyrion-apo-offshore-me-akinita#ixzz2lwiNbpWl)

Χαρακτηριστική περίπτωση φοροαποφυγής είναι η περίπτωση της “offshore” εταιρίας « **TALIMA VENTURE INC** » σύμφωνα με τα έγγραφα που εστάλησαν από τη ΦΑΕ Πειραιά στον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, καταλογίστηκε πρόστιμο 5.535.306,98 ευρώ. Η συγκεκριμένη εταιρεία είναι συμφερόντων του ομογενή από τη Βενεζουέλα επιχειρηματία κ. Παναγιώτη Κωνσταντίνου και ιδιοκτήτρια του «Athens Metro Mall» στη λεωφόρο Βουλιαγμένης. Το συγκεκριμένο εμπορικό κέντρο με τα 90 καταστήματα, τους 18 χώρους εστίασης, τις 5 κινηματογραφικές αίθουσες, σούπερ μάρκετ, παιδότοπο, τράπεζα και 1.200 θέσεις παρκινγκ στήθηκε με τις ευνοϊκές διατάξεις του αναπτυξιακού νόμου περί ιδιοχρησίας που προβλέπουν **ότι αν το κτίριο που κατασκευάζεται χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά από την κατασκευάστρια εταιρεία, τότε επιστρέφεται όλος ο ΦΠΑ.** Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι πληροφορίες λένε πως το ποσό που έπρεπε να επιστραφεί αγγίζει τα 5,5 εκατ. ευρώ. Μέχρι στιγμής, το ποσό αυτό δεν έχει επιστραφεί στην εταιρεία, καθώς ο έλεγχος της Εφορίας **διαπίστωσε ότι οι χώροι έχουν ενοικιαστεί σε 90 καταστήματα και συνεπώς δεν ιδιοχρησιμοποιείται.** Στην εταιρεία «**TALIMA VENTURE INC**» καταλογίστηκε πρόστιμο 5.535.306,98 ευρώ, όμως οι διαχειριστές δεν το πλήρωσαν και προσέφυγαν στη επιτροπή του άρθρου 70Α για την επανεξέταση της υπόθεσης.

Παράλληλα, το Ελληνικό Δημόσιο μέσω της ΦΑΕ Πειραιά που διενήργησε τον έλεγχο δέσμευσε το ποσό του ΦΠΑ μέχρι να τελεσιδικήσει το θέμα. Αξίζει να τονιστεί ότι η συγκεκριμένη offshore συμφερόντων Κωνσταντίνου είναι ιδιοκτήτρια 75 πολυκαταστημάτων στη Βενεζουέλα, 5 πολυκαταστημάτων στην Κόστα Ρίκα και ενός εμπορικού κέντρου στον Παναμά. Επίσης κατέχει στο Μαϊάμι αποθήκες συνολικού εμβαδού 100.000 τ.μ. και ένα μικρό εμπορικό κέντρο.

5.7 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΥΣΗ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ - ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗΣ - ΦΟΡΟΑΠΑΛΛΑΓΗΣ

Η **Φοροδιαφυγή** (αγγλικά: *tax evasion*) αποτελεί σοβαρό έγκλημα - απάτη σε βάρος του κράτους. Γενικά ορίζεται ως φοροδιαφυγή η καθ' οποιονδήποτε τρόπο απόκρυψη φορολογητέας ύλης ενός φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου από τις φορολογικές Αρχές. Η φοροδιαφυγή εκτός από ποινικό αδίκημα που μπορεί να σημειωθεί κατά παράβαση ή καταστράτηγηση του φορολογικού νόμου, θεωρείται και έντονα αντικοινωνική συμπεριφορά δεδομένου ότι το συνολικό ποσό αυτής θα κληθεί τελικά να επωμισθεί, με πρόσθετα κυβερνητικά μέτρα, το σύνολο των φορολογουμένων.

Η **Φοροαποφυγή** (αγγλικά: *tax avoidance* ή *tax mitigation*) αποκαλείται η εφαρμογή καλά σχεδιασμένων λογιστικών πρακτικών που αποτελούν απόρροια προσεκτικής μελέτης της εμπορικής νομοθεσίας, της φορολογικής πρακτικής, των διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, δικαστικών και υπουργικών αποφάσεων με μοναδικό στόχο τη μείωση της φορολογητέας ύλης ενός φυσικού ή νομικού προσώπου. Πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός καλά μελετημένου φορολογικού σχεδιασμού, κατά τον οποίο δημιουργούνται διάφορα σενάρια και εναλλακτικές, μέχρι να προσδιοριστεί ο ελάχιστος δυνατός φόρος, συνήθως στα πλαίσια του νόμου. Χαρακτηριστική είναι η έκφραση του Maurice Duverger για την φοροαποφυγή, σύμφωνα με την οποία ο νομοθέτης «φυλακίζει» τον φορολογούμενο (με το νομοθετικό πλαίσιο), δίνοντάς του όμως και τα κλειδιά της φυλακής του.

Ουσιαστικά η φοροαποφυγή προϋποθέτει πολύ καλή γνώση του εκάστοτε φορολογικού συστήματος έτσι ώστε ο υπόχρεος σε φόρο να μπορεί να εκμεταλλευτεί τις αδυναμίες του. Είναι φανερό λοιπόν πως στις περιπτώσεις που πραγματοποιείται φοροαποφυγή δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί από μια πλατιά μάζα φορολογούμενων, αλλά συνήθως θα πρέπει να υπάρχει ιδιαίτερα μεγάλο οικονομικό όφελος ώστε ο «ηθικά» φερόμενος φορολογούμενος να αποταθεί σε εξειδικευμένα πρόσωπα καταβάλλοντας τους σημαντικά χρηματικά ανταλλάγματα, ώστε να έχει το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Όσο αφορά την **φοροαπαλλαγή** νοείται το σύνολο απαλλαγής των φόρων πάντα υπό ορισμένα κριτήρια και ορισμένες προϋποθέσεις τα οποία αναφέρθηκαν πιο πάνω.

Συμπερασματικά, υπάρχει διαφορά στους ορισμούς της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος («Φοροαποφυγή-Φοροδιαφυγή», Τεύχος 13-14 Ιούλιος-Αύγουστος 2011) αφού η φοροαποφυγή ορίζεται ως η οποιαδήποτε νόμιμη διαδικασία ή τρόπος για την αποφυγή πληρωμής φόρων. Εντούτοις, αποτελούν και οι δύο δραστηριότητες διαφορετικές όψεις ενός

κοινού νομίσματος με μόνη τους διαφορά την νόμιμη παράνομη και την νόμιμη οδό για την πραγματοποίηση τους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τόσο η φοροδιαφυγή, η φοροαποφυγή όσο και η φοροαπαλλαγή(όταν δεν είναι νόμιμη) όταν πραγματοποιούνται αποτελούν όλες δείγματα παραοικονομίας μιας χώρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ: « ΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Προκειμένου να υπάρξει μια ενιαία εναρμόνιση στην έμμεση φορολογία των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.), ιδρύεται το 1957 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κομισιόν) μια ειδική επιτροπή φορολογικής εναρμόνισης με πρόεδρο τον Neumarck. Η επιτροπή αυτή εξετάζοντας τις μέχρι τότε πρακτικές ανά τον κόσμο, πρότεινε την κατάργηση όλων των συσσωρευτικών φόρων κύκλου των εργασιών που εφαρμοζόταν τότε με ένα μόνο φόρο, τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) σε κάθε στάδιο συναλλαγής πάνω στην προστιθέμενη αξία, όπου και έγινε αποδεκτό και άρχισε να υλοποιείται το 1967 κιόλας και καθιερώθηκε ως κοινό σύστημα φόρου κύκλου εργασιών στα κράτη μέλη της Ε.Ε.

➤ ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

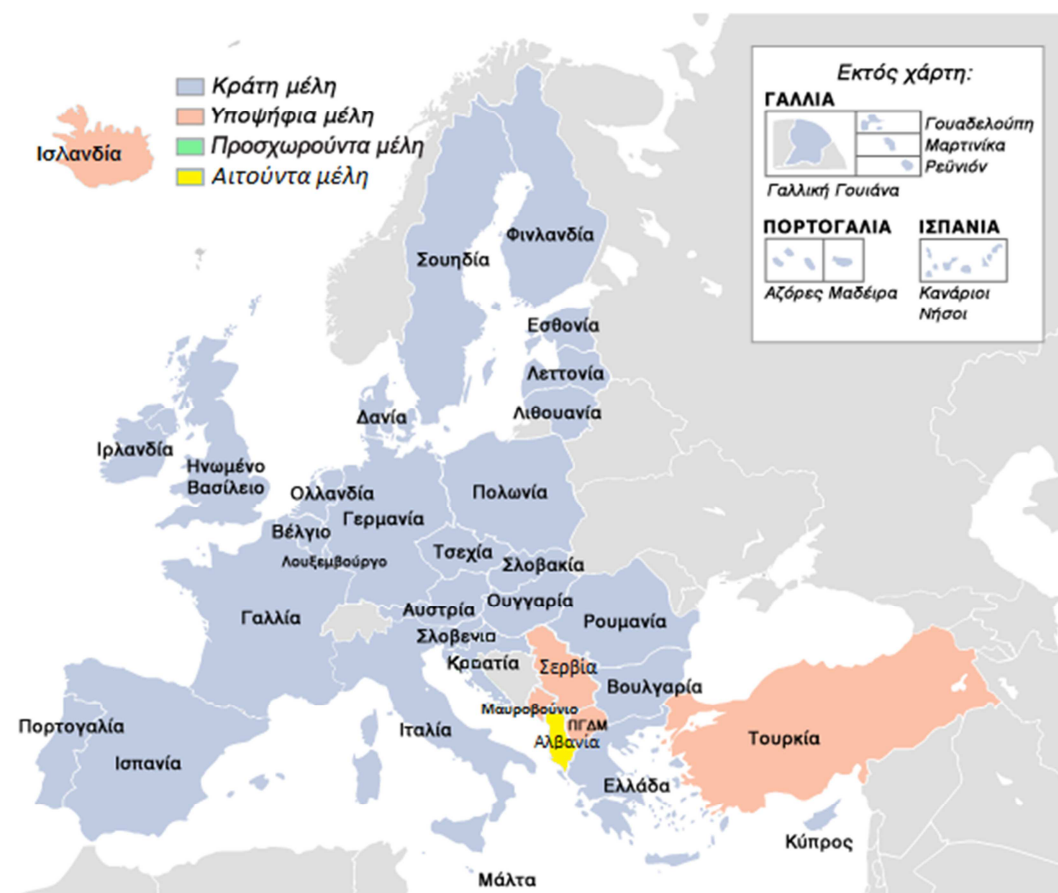
Η Ευρωπαϊκή Ένωση ή ΕΕ είναι μια υπερεθνική και διακυβερνητική ένωση. Καθιερώθηκε το 1992 από την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη του Μάαστριχτ), και είναι ο εκ των πραγμάτων διάδοχος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, ΕΥΡΑΤΟΜ) των έξι κρατών-μελών που ιδρύθηκαν το 1951, το 1957 και το 1965. Από τότε νέες διευρύνσεις έχουν αυξήσει τον αριθμό των κρατών μελών της και οι αρμοδιότητές της έχουν επεκταθεί. Θεωρείται ως ο ισχυρότερος σύνδεσμος των κρατών παγκοσμίως μέχρι σήμερα και αποτελείται από 28 ευρωπαϊκά κράτη μέλη με επιδιώξεις οικονομικού, πολιτικού, κοινωνικού και πολιτιστικού περιεχομένου. Τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και η χρονολογία ένταξης τους σε αυτή παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και μετέπειτα στο χάρτη που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1.1: «ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε. ΚΑΙ ΕΤΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΟΥΣ

Έτος	Ιστορία της Διεύρυνσης	Σύνολο
1952/1958	 Βέλγιο Γερμανία ¹ Γαλλία Ιταλία Λουξεμβούργο Ολλανδία	6
1973	 Δανία ³ Ιρλανδία Ηνωμένο Βασίλειο	9
1981	 Ελλάδα	10
1986	 Ισπανία Πορτογαλία	12
1995	 Αυστρία Φινλανδία Σουηδία	15
2004	 Τσεχία Εσθονία Κύπρος Λετονία Λιθουανία Ουγγαρία Μάλτα Πολωνία Σλοβενία Σλοβακία	25
2007	 Βουλγαρία Ρουμανία	27
2013	 Κροατία	28

ΠΗΓΗ: <http://el.wikipedia.org/wiki> «Ευρωπαϊκή Ένωση»

Πίνακας 6.1.2.: « ΧΑΡΤΗΣ ΜΕΛΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ »

ΠΗΓΗ: <http://el.wikipedia.org/wiki> «Χάρτης Μελών Ε.Ε»

Η Ε.Ε. είναι μια από τις μεγαλύτερες οικονομικές και πολιτικές οντότητες στον κόσμο, με περισσότερους από 500 εκατομμύρια κατοίκους, ή αποτελεί το 7,3 % του παγκόσμιου πληθυσμού. Έχει δημιουργήσει μια εσωτερική αγορά με ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, διαθέτει κοινή αγροτική και αλιευτική πολιτική και κοινή εμπορική πολιτική προς τις τρίτες χώρες, όπως επίσης και περιφερειακή πολιτική για την υποστήριξη των φτωχότερων περιφερειών της. Επιδιώκει να αποτελέσει ένα Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, για τον οποίο τα κράτη μέλη της συνεργάζονται στενά επί πολιτικών σχετικά με ελέγχους στα σύνορα (εσωτερικά και εξωτερικά), το άσυλο, τη μετανάστευση, τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις και την αστυνομική συνεργασία. Στο πλαίσιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης εισήγαγε ενιαίο νόμισμα, το ευρώ, (€) που έχει υιοθετηθεί από δεκαεπτά κράτη μέλη μέχρι σήμερα. Επίσης προωθεί μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, προς το παρόν σε διακυβερνητικό επίπεδο.

Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ περιλαμβάνουν:

1) το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, που αποτελείται από τους εκπροσώπους των ευρωπαϊκών πολιτών στην Ευρωβουλή

- 2) το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, όπου συνεδριάζουν οι ηγέτες σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ενώ θέτει τις γενικές προτεραιότητες της ΕΕ
- 3) το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου προασπίζουν τα εθνικά συμφέροντα των χωρών τους
- 4) την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, της οποίας τα μέλη διορίζονται από τις εθνικές κυβερνήσεις, προωθώντας τα συμφέροντα της ΕΕ ως σύνολο
- 5) το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που εξασφαλίζει την τήρηση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας
- 6) την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, που είναι υπεύθυνη για την ευρωπαϊκή νομισματική πολιτική,
- 7) το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, που ελέγχει τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της Ένωσης.

Συμπερασματικά, η ΕΕ προσπαθεί να επιτύχει βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη επενδύοντας στις μεταφορές, την ενέργεια και την έρευνα, επιδιώκοντας όμως ταυτόχρονα να ελαχιστοποιήσει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της περαιτέρω οικονομικής ανάπτυξης.

6.1 Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Ανάμεσα στα θεμελιώδη κυριαρχικά δικαιώματα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγκαταλέγεται και η φορολογική τους κυριαρχία με σκοπό την ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Για τον λόγο αυτό οι προσπάθειες της Ε.Ε. για ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς, επικεντρώνονται κυρίως στη έμμεση φορολογία. Παράλληλα η Ε.Ε., εντείνει τις προσπάθειες και εντατικοποιεί τους ελέγχους της για την καταπολέμηση οποιαδήποτε μορφής φοροδιαφυγής και φοροαπαλλαγής, οι οποίες απειλούν τον δίκαιο ανταγωνισμό και προκαλούν σοβαρές υστερήσεις στα φορολογικά έσοδα. Αξίζει να σημειωθεί, πως όλα τα μέτρα για την πάταξη της φοροδιαφυγής ψηφίζονται ομόφωνα από τα κράτη μέλη μέσω των εκπροσώπων τους σε αυτήν.

Η στρατηγική της ΕΕ στον τομέα της φορολογικής πολιτικής αναλύεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Φορολογική πολιτική στην Ευρωπαϊκή ένωση — προτεραιότητες για τα προσεχή έτη» (COM(2001)0260). Σύμφωνα με αυτήν παρέχεται το δικαίωμα στα κράτη μέλη της Ε.Ε. η δυνατότητα επιλογής του φορολογικού συστήματος που κρίνει καταλληλότερο για την χώρα που εκπροσωπεί, υπό τον όρο ότι τηρεί του κανόνες της Ε.Ε. Βασική προτεραιότητα της φορολογικής πολιτικής της Ε.Ε. είναι η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των φορολογικών υπηρεσιών των κρατών μελών της ούτως ώστε να διασφαλιστεί ο έλεγχος και να αντιμετωπιστεί οποιαδήποτε μορφής απάτη στις διάφορες διασυνοριακές οικονομικές δραστηριότητες, ενώ ταυτόχρονα καταπολεμά τον επιζήμιο φορολογικό

ανταγωνισμό. Εξασφαλίζεται έτσι με τον καλύτερο δυνατό τρόπο η φορολογική ουδετερότητα με μόνο τίμημα την διατήρηση των φορολογικών συνόρων, τα οποία χρησιμοποιούνται για την είσπραξη του Φ.Π.Α. καθώς και των ειδικών φόρων κατανάλωσης στις χώρες προορισμού των εμπορευμάτων.

Η φορολογική πολιτική της Ε.Ε. περιστρέφεται γύρω από δύο βασικούς άξονες, : α) **την έμμεση φορολογία**, που πρέπει να ρυθμίζεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για να εγγυάται τη φορολογική ουδετερότητα μεταξύ των εσωτερικά παραγομένων και των εισαγόμενων αγαθών και υπηρεσιών και να εξασφαλίζει έτσι την ελευθερία κίνησης των αγαθών και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, δύο ελευθερίες απαραίτητες για τη λειτουργία της κοινής αγοράς και β) **την άμεση φορολογία**, που δεν έχει επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και χρειάζεται μόνο συντονισμό ως προς τη φορολόγηση των επιχειρήσεων και τον αγώνα κατά της φοροδιαφυγής, προκειμένου να αποφεύγονται οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά και στις κινήσεις κεφαλαίων.

➤ **ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΜΜΕΣΗΣ - ΑΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ Ε.Ε.**

Όπως είναι γνωστό η έμμεση φορολογία αποτελείται κατά κύριο λόγο από την απόδοση του ΦΠΑ που επιβάλλουν τα κράτη στα προϊόντα τους. Επιβάλλεται σε όλους τους καταναλωτές ανεξαρτήτως εισοδήματος, με αποτέλεσμα να είναι περισσότερο άδικης μορφής φορολόγηση σε σχέση με την άμεση φορολόγηση, η οποία έχει προοδευτικό χαρακτήρα φορολόγησης σε σχέση με το εισόδημα. Από την άλλη πλευρά η έμμεση φορολόγηση υπερτερεί έναντι της άμεσης στο ότι μπορεί να συλλάβει την φορολογητέα ύλη, και στο γεγονός ότι με την κατανάλωση αυξάνεται το εισόδημα συνεπώς και η φορολογία.

➤ **ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΑΤΗΣ**

Σε επίπεδο της Ε.Ε., το Δεκέμβριο του 2012 το Συμβούλιο της ΕΕ παρουσίασε μια σειρά μέτρων προς την αποφυγή της φοροδιαφυγής και την πάταξη της απάτης και που καλύπτει τόσο την έμμεση όσο και την άμεση φορολογία με στόχο την ενίσχυση της διοικητικής συνεργασίας από τα κράτη μέλη της. Σύμφωνα με αυτό, στο σχέδιο αυτό αναφέρονται μέτρα που αφορούν το παρόν και το μέλλον και που έχουν σκοπό να διασφαλίσουν τις φορολογικές βάσεις των κρατών μελών της ΕΕ όπως και να λάβουν αυτά που νόμιμα τους οφείλονται. Απαραίτητη προϋπόθεση αυτών είναι:

α) να εξασφαλιστεί η μέγιστη συμμόρφωση των όλων των φορολογούμενων πολιτών,
β) διευκολύνεται η διαχείριση των διασυνοριακών κινδύνων και η καταπολέμηση οποιασδήποτε μορφής απάτης, και τέλος,

γ) να ενισχυθεί η συνεργασία ανάμεσα στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Τα πιο σημαντικά μέτρα εξ' αυτών τα οποία ήδη εφαρμόζονται εν συντομία είναι τα ακόλουθα:

- Διοικητικά μέτρα συνεργασίας των κρατών μελών της ΕΕ

- Κάλυψη κενών που αφορούν την φορολόγηση των καταθέσεων με σκοπό την βελτίωση της φορολόγησης των καταθέσεων από τις διασυνοριακές καταθέσεις
- Σχέδιο συμφωνίας για την καταπολέμηση της απάτης από όλα τα κράτη μέλη ούτως ώστε να εφαρμόζονται τα ίδια μέσα από όλα για τα πρότυπα διαφάνεια; και ανταλλαγής των πληροφοριών
- Δημιουργία μηχανισμού ταχείας αντίδρασης (Μ.Τ.Χ.) στα πλαίσια καταπολέμησης απάτης στο τομέα του ΦΠΑ ώστε να περιοριστούν οι περιπτώσεις μαζικής και αιφνίδιας απάτης με μεγάλο οικονομικό αντίκτυπο. Με τον μηχανισμό αυτό η Επιτροπή δίνει την δυνατότητα σε ένα κράτος μέλος να καταστείλει, με προσωρινό χαρακτήρα χρησιμοποιώντας την φορολογική απάτη σε περιπτώσεις όπου δεν μπορεί να εφαρμόσει τα παραδοσιακά μέσα που διαθέτει για την καταπολέμηση της απάτης.
- Καταπολέμηση της απάτης τύπου «carousel» (γίνεται μετακύλιση του φόρου εισροών μέσω διαδοχικών πωλήσεων της μιας επιχείρησης προς την άλλη, χαρακτηρισμένη ως «ενδοκοινοτική απάτη αφανούς εμπορίου».) Χρησιμοποιούνται διάφορες επιχειρήσεις (στις οποίες συνήθως συμμετέχουν τα ίδια άτομα) και τελικά κάποια ή κάποιες από αυτές δεν αποδίδουν το φόρο και εξαφανίζονται (κυκλική απάτη) με αποτέλεσμα να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στα έσοδα του Δημοσίου, εφόσον δεν υπάρχει ουσιαστική φορολογία σε κανένα από τα εμπλεκόμενα κράτη, παρόλο που οι εφορίες των κρατών υποχρεούνται επιστρέφουν το ΦΠΑ στις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν ενδοκοινοτικές παραδόσεις και που είναι ενδεχομένως εικονικές
- Δημιουργία φόρουμ της ΕΕ για τον ΦΠΑ στα μέλη όλων ευρωπαϊκών φορολογικών αρχών καθώς και στα μέλη οποιασδήποτε επιχειρήσεων με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων πάνω στο τομέα των πρακτικών στις διασυνοριακές συναλλαγές
- Έχουν συσταθεί νέα μέτρα σχετικά με την ενθάρρυνση τρίτων χωρών και των χωρών που έχουν χαρακτηριστεί ως «φορολογικοί παράδεισοι» με ευνοϊκότερες φορολογίες σε σχέση με τις ενταγμένες χώρες της ΕΕ, να εφαρμόζουν ελάχιστα πρότυπα χρηστής διακυβέρνησης στον φορολογικό τομέα και που τα οποία υπερβαίνουν τα ήδη ισχύοντα μέτρα. Σκοπός των μέτρων αυτών είναι η εξάλειψη οποιοδήποτε «παραθυρακίων» σε ευρωπαϊκό επίπεδο ώστε να μην υπάρχουν οικονομικές απώλειες για καμία χώρα, όπως και η εφαρμογή ενοποιημένων προτύπων χρηστής διακυβέρνησης στις χώρες όπου δεν είναι μέλη της ΕΕ.
- Επιπλέον από το 2012 έχει τεθεί σε ισχύ ο κανονισμός για την διοικητική συνεργασία στο τομέα του ΦΠΑ, ο οποίος διέπει τον τρόπο με τον οποίο οι φορολογικές υπηρεσίες και τα τελώνια στα κράτη μέλη της ΕΕ συγκεντρώνουν ανταλλάσσουν και διαχειρίζονται πληροφορίες σχετικά με τον ΦΠΑ με άλλα κράτη μέλη. Ενώ αναβαθμίζει συνεχώς τις βάσεις δεδομένων ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με ους υποκείμενους σε ΦΠΑ όπως και τις ενδοκοινοτικές πράξεις που πραγματοποιούν με σκοπό την ανίχνευση της φοροδιαφυγής-φορολογικής απάτης και την καταπολέμηση της.

➤ ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΔΗΛΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής το 1998 αδήλωτη εργασία είναι όλες οι αμειβόμενες δραστηριότητες, που είναι νόμιμες όσο αφορά την φύση τους αλλά δεν δηλώνονται στις δημόσιες αρχές. Περιλαμβάνονται σε αυτόν τον ορισμό ένα μεγάλο φάσμα από παροχές άτυπων οικιακών υπηρεσιών μέχρι την λαθραία εργασία ατόμων που διαμένουν παράνομα σε κάθε κράτος και που σε κάθε κράτος ισχύουν διάφορες κανονιστικές ρυθμίσεις. Η φοροδιαφυγή και η φορολογική απάτη που παρουσιάζεται κατά την παράνομη αδήλωτη εργασία συνδέεται με την κοινωνική ασφάλιση ενώ αποτελεί ένα πολύπλοκο φαινόμενο με αρνητικές συνέπειες σε οικονομικούς, κοινωνικούς, θεσμικούς και πολιτισμικούς παράγοντες και γενικά αποτελεί εμπόδιο σε δημοσιονομικές κοινωνικές και οικονομικές πολιτικές που έχουν σαν σκοπό την οικονομική ανάπτυξη κάθε κράτους.

Συμφώνα με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Ιανουάριο του 2014, το μέγεθος της αδήλωτης εργασίας ευρωπαϊκά «αγγίζει» το 18,8 % του ΑΕΠ της ΕΕ. Όσο αφορά το κέρδος σε όσους εμπλέκονται (εργοδότες, εργαζόμενοι, αυτοαπασχολούμενοι και καταναλωτές) είναι τεράστιο και οφείλεται κατά την αποφυγή φορολόγησης, την μη καταβολή κοινωνικών ασφαλιστικών εισφορών, την μη εφαρμογή κοινωνικών δικαιωμάτων όπως ο κατώτατος μισθός, η νομοθεσία για την προστασία απασχόλησης, τα δικαιώματα των αδειών και όλα αυτά σε σύγκριση με τις κυρώσεις που μπορούν να προκύψουν από την αποκάλυψη της αδήλωτης εργασίας.

Οι κυριότεροι τομείς που παρουσιάζεται αδήλωτη εργασία είναι στην γεωργία, στον κατασκευαστικό κλάδο, στις οικιακές υπηρεσίες, καθώς και στις υπηρεσίες διαμονής και εστίασης.

Ένα από τα βασικότερα αίτια της αδήλωτης εργασίας είναι ο μεγάλος αριθμός των ανέργων σε ένα κράτος καθώς και τα επίπεδα φτώχειας στα οποία βρίσκεται ένα κράτος, που δημιουργούν την ανάγκη για πρόσκαιρη και επισφαλούς απασχόληση και οι εργαζόμενοι σε αυτές τις συνθήκες αναγκάζονται να χάνουν ή και να μην διεκδικούν τα ασφαλιστικά ή οποιαδήποτε άλλα δικαιώματα τους. Αξίζει να σημειωθεί πως η αδήλωτη εργασία συνδέεται άριστα με την παράνομη μετανάστευση, αφού οι υπήκοοι τρίτων χωρών είναι περισσότερο ευάλωτοι και φοβισμένοι μην τυχόν και απελαθούν στην χώρα τους κατά την διάρκεια της αποκάλυψής τους.

Για την καταπολέμηση του φαινομένου της αδήλωτης εργασίας θα πρέπει να ελαχιστοποιηθούν τα οικονομικά κίνητρα που ευνοούν την συμμετοχή σε αυτήν καθώς και να αλλάξει η νοοτροπία αντίληψης και αντιμετώπισης του φαινομένου αυτού. Για τον λόγο αυτό το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε την έκθεση της εισηγήτριας Jutta Steinruck (Φεβρουάριο/2014) των Γερμανών Σοσιαλιστών, στην οποία αναφέρεται ότι οι επιθεωρήσεις εργασίας, ενώ σε εθνικό επίπεδο διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο όσον αφορά την εφαρμογή της κοινωνικής νομοθεσίας και τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού στην ΕΕ, πάσχουν από έλλειψη προσωπικού, οι δε προσπάθειες για διασυννοιακή συνεργασία προσκρούουν σε διάφορα εμπόδια.

Οι ευρωβουλευτές εκτιμούν ότι η πάταξη της αδήλωτης εργασίας θα μπορούσε να αυξήσει τα έσοδα από φόρους και τις κρατικές κοινωνικές παροχές και πρότειναν τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής πλατφόρμας για επιθεωρητές εργασίας, ώστε να βελτιωθεί η διασυνοριακή συνεργασία, να εντοπιστούν και να καταγραφούν εικονικές εταιρίες και παρόμοιες δραστηριότητες.

Γενικά δεν υπάρχει συγκεκριμένο μοντέλο αντιμετώπισης της αδήλωτης εργασίας, διότι τα μέτρα που εφαρμόζονται σε ένα κράτος να μην μπορούν να εφαρμοστούν στο ίδιο βαθμό από ένα άλλο, επειδή μπορεί να θεωρηθεί λιγότερο αποτελεσματικό. Παρόλα αυτά υφίσταται δύο πολιτικές αντιμετώπισης, η μία επιβάλλει βαριές ποινές και κυρώσεις στα κράτη με την χρήση συνεχών ελέγχων από τις φορολογικές αρχές με παράλληλη ενίσχυση θέσεων εργασίας σε όλους τους τομείς της οικονομίας ουτως ώστε να δοθούν τα κίνητρα για την μετατροπή της άτυπης εργασίας σε απόλυτα νόμιμη κανονική απασχόληση. Ενώ η άλλη πολιτική που υιοθετείται είναι να γίνεται καλύτερος συντονισμός ροής και ανταλλαγής πληροφοριών ανάμεσα στα διάφορα κράτη με τη δημιουργία μιας αξιόπιστης βάσης δεδομένων για την καταγραφή του φαινομένου στο εσωτερικό της ΕΕ καθώς και μίας βέλτιστης βάσης δεδομένων για την καταγραφή των διαφορετικών προσεγγίσεων και μεθόδων που χρησιμοποιούνται για την μέτρηση της αδήλωτης εργασίας στα κράτη μέλη.

Κατά την ΕΕ τέλος, για να αντιμετωπιστεί η αδήλωτη εργασία των λαθρομεταναστών και κατ επέκταση το φαινόμενο της παραοικονομίας και φοροδιαφυγής προτείνει να ανοίξουν οι δρόμοι επικοινωνίας και νόμιμης μετανάστευσης, ώστε η ΕΕ να αξιοποιήσει στο μέγιστο ανθρώπινο εργατικό δυναμικό που έχει ανάγκη από τρίτες χώρες με υψηλή ή λιγότερο υψηλή ειδίκευση καθώς και να θεσμοθετηθούν νόμοι που προστατεύουν και ενθαρρύνουν τους μετανάστες που είναι θύματα εκμετάλλευσης ώστε να καταγγέλλουν την κατάσταση τους.

6.2 ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

➤ Φορολογικοί συντελεστές στην Ελλάδα και στα κράτη – Μέλη της Ε.Ε. (27) σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat και ΟΟΣΑ

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν σε έκθεση της “Eurostat”, τον Μάιο του 2012, η Ελλάδα βρίσκεται ανάμεσα στα Κράτη – Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τους μεγαλύτερους συντελεστές φορολόγησης που επιβάλλονται σε όλες τις πηγές εισοδήματος χωρίς όμως να παρουσιάζει θετικά αποτελέσματα στα δημόσια έσοδα της χώρας. Θα ακολουθήσει παρουσίαση των κυριότερων φορολογικών συντελεστών της Ελλάδος σε σχέση με την ΕΕ.:

1) ΦΟΡΟΙ ΣΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ:

Στην Ελλάδα ο ανώτερος συντελεστής φορολόγησης αγγίζει το 49 % (συμπεριλαμβανομένου και του ανώτερου συντελεστή φόρου, 4 %, της έκτακτης εισφοράς αλληλεγγύης υπέρ ανέργων στον Ο.Α.Ε.Δ), την ώρα που ο αντίστοιχος συντελεστής φορολόγησης φυσικών προσώπων στην ΕΕ κυμαίνεται στο 38 % περίπου

και στην Ευρωζώνη το 43 % περίπου για το 2012, κατατάσσοντας την έτσι στην όγδοη θέση μεταξύ των 27 της ΕΕ. Άξιο σχολιασμού είναι πως από το 2000 έως το 2012 ο ανώτερος φορολογικός συντελεστής φυσικών προσώπων στην Ελλάδα έχει παρουσιάσει άνοδο κατά 4 % σε σχέση με το 2000 ενώ τα έσοδα που έχουν αποδοθεί την δωδεκαετία 2000-2012 από τον φόρο φυσικών προσώπων έχουν μειωθεί από το 34% το 2000 σε 31% το 2012 καταδεικνύοντας έτσι αφενός την ανεπάρκεια του φοροεισπρακτικού μηχανισμού και αφετέρου την λύση προσφυγής των πολιτικών σε λιτότητα αναποτελεσματική και πλήρως αποτυχημένη.

Οι υψηλότεροι ανώτατοι συντελεστές επί του προσωπικού εισοδήματος για το 2012 παρατηρήθηκαν στη Σουηδία (56.6%), στη Δανία (55.4%), στο Βέλγιο (53.7%), στην Ολλανδία και την Ισπανία (και οι δύο με 52.0%), στην Αυστρία και το Ηνωμένο Βασίλειο (50.0% και για τα δύο Κράτη – Μέλη) και οι χαμηλότεροι στη Βουλγαρία (10.0%), στη Τσεχία και τη Λιθουανία (15.0% και στις δύο), στη Ρουμανία (16.0%) και στη Σλοβακία (19.0%).

2) ΦΟΡΟΙ ΣΤΑ ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΚΕΡΔΗ:

Παρόλο που στα στοιχεία που παρουσιάζει η Eurostat, αναφέρει πως έχει σημειώσει μείωση ο φόρος των εταιρικών κερδών από 40 % στο 2000 σε 30 % το 2012, στην Ελλάδα με το ισχύον φορολογικό σύστημα, κάτι τέτοιο δεν υφίσταται, αφού ο συντελεστής φορολόγησης Νομικών προσώπων (Α.Ε και Ε.Π.Ε.) υπολογίζεται στο 40 % επί των εταιρικών κερδών και στις προσωπικές εταιρίες (Ο.Ε. και Ε.Ε.) είναι 20 % χωρίς όμως να λαμβάνεται υπόψη καθόλου η επιχειρηματική αμοιβή, όπου υπολογίζεται στο 50 % των καθαρών κερδών της εταιρίας. Συνεπώς ο ιδιοκτήτης προσωπικών εταιρειών(Ο.Ε. και Ε.Ε.) να φορολογείται και σαν φυσικό πρόσωπο αλλά και σαν εταιρεία.

Οι ανώτατοι φορολογικοί συντελεστές επί των εταιρικών κερδών το 2012 κατεγράφησαν στη Γαλλία (36.1%), στη Μάλτα (35.0%) και στο Βέλγιο (34%) και οι κατώτεροι στη Βουλγαρία και στην Κύπρο (και οι δύο 10.0%) και στην Ιρλανδία (12.5%).

3) Φ.Π.Α.:

Ύστερα από τις αλλεπάλληλες αυξήσεις των τελευταίων ετών, ο ανώτατος φόρος προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.) στην Ελλάδα από 18 % το 2000 αυξήθηκε σε 23 % το 2012 με αποτέλεσμα η Ελλάδα να κατατάσσεται στην πέμπτη θέση της Ε.Ε. από τις 27 χώρες της Ε.Ε., ενώ ο μέσος όρος ανώτερου φόρου Φ.Π.Α των ευρωπαϊκών χωρών διαμορφώνεται στο 21 % και της Ευρωζώνης στο 20 % . Οι υπόλοιπες χώρες δε της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν διαμορφώσει αρκετά χαμηλότερους συντελεστές, αξιοσημείωτο είναι ο Φ.Π.Α. της Γερμανίας έχει οριστεί σε 19 % και της Γαλλίας σε 19,6 % , ενώ στις υπόλοιπες μεσογειακές χώρες που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα εκτείνεται από 18 % σε Ισπανία και 21 % σε Ιταλία. Ακόμη το 2012, ο μέσος κανονικός συντελεστής Φ.Π.Α. ποικίλει από 15% στο Λουξεμβούργο και 17% στην Κύπρο μέχρι 27% στην Ουγγαρία και 25% στη Δανία και στη Σουηδία.

Ενόψει όλων των παραπάνω παρατίθεται ακολούθως ο πίνακας Φ.Π.Α. και Φορολογίας Εισοδήματος φυσικών και Νομικών Προσώπων που ισχύει σε όλες τις

Ευρωπαϊκές Χώρες (27), πάντοτε σαν ποσοστά του ΑΕΠ, αφού για την ανάλυση μακροοικονομικών μεγεθών ανά περιόδων αποτελεί αξιόπιστη πηγή μέτρησης εικόνας της οικονομίας μιας χώρας:

Πίνακας 6.2.1: « ΑΝΩΤΑΤΟΙ ΦΟΡΟΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ & Φ.Π.Α. Ως %

Πίνακας 1: Ανώτατοι φόροι Εισοδήματος και Φ.Π.Α. ως %									
Κράτη – Μέλη Ε.Ε. (27)	Φόροι στο προσωπικό εισόδημα			Φόροι στα εταιρικά κέρδη			Φ.Π.Α.		
	2000	2011	2012	2000	2011	2012	2000	2011	2012
Αυστρία	50.0	50.0	50.0	34.0	25.0	25.0	20.0	20.0	20.0
Βέλγιο	60.6	53.7	53.7	40.2	34.0	34.0	21.0	21.0	21.0
Γαλλία	59.0	46.7	46.8	37.8	34.4	36.1	19.6	19.6	19.6
Γερμανία	53.8	47.5	47.5	51.6	29.8	29.8	16.0	19.0	19.0
Ελλάδα	45.0	49.0	49.0	40.0	30.0	30.0	18.0	23.0	23.0
Εσθονία	26.0	21.0	21.0	26.0	21.0	21.0	18.0	20.0	20.0
Ιρλανδία	44.0	41.0	41.0	24.0	12.5	12.5	21.0	21.0	23.0
Ισπανία	48.0	45.0	52.0	35.0	30.0	30.0	16.0	18.0	18.0
Ιταλία	45.9	45.6	47.3	41.3	31.4	31.4	20.0	20.0	21.0
Κύπρος	40.0	30.0	38.5	29.0	10.0	10.0	10.0	15.0	17.0
Λουξεμβούργο	47.2	42.1	42.1	37.5	28.8	28.8	15.0	15.0	15.0
Μάλτα	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	15.8	18.0	18.0
Ολλανδία	60.0	52.0	52.0	35.0	25.0	25.0	17.5	19.0	19.0
Πορτογαλία	40.0	50.0	49.0	35.2	29.0	31.5	17.0	23.0	23.0
Σλοβακία	42.0	19.0	19.0	29.0	19.0	19.0	23.0	20.0	20.0
Σλοβενία	50.0	41.0	41.0	25.0	20.0	20.0	19.0	20.0	20.0
Φινλανδία	54.0	49.2	49.0	29.0	26.0	24.5	22.0	23.0	23.0
Μ.Ο. Ευρωζώνης	47.1	42.2	43.2	34.4	25.9	26.1	18.1	19.7	20.0
Βουλγαρία	40.0	10.0	10.0	32.5	10.0	10.0	20.0	20.0	20.0
Δανία	62.9	55.4	55.4	32.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0
Ηνωμένο Βασίλειο	40.0	50.0	50.0	30.0	26.0	24.0	17.5	20.0	20.0
Λετονία	25.0	25.0	25.0	25.0	15.0	15.0	18.0	22.0	22.0
Λιθουανία	33.0	15.0	15.0	24.0	15.0	15.0	18.0	21.0	21.0
Ουγγαρία	44.0	20.3	20.3	19.6	20.6	20.6	25.0	25.0	27.0
Πολωνία	40.0	32.0	32.0	30.0	19.0	19.0	22.0	23.0	23.0
Ρουμανία	40.0	16.0	16.0	25.0	16.0	16.0	19.0	24.0	24.0
Σουηδία	51.5	56.4	56.6	28.0	26.3	26.3	25.0	25.0	25.0
Τσεχία	32.0	15.0	15.0	31.0	19.0	19.0	22.0	20.0	20.0
Μ.Ο. Ε.Ε. (27)	44.8	37.5	38.1	31.9	23.4	23.5	19.2	20.7	21.0
Νορβηγία	47.5	40.0	40.0	28.0	28.0	28.0	:	:	:
Ισλανδία	:	46.1	31.8	30.0	20.0	20.0	:	:	:

Πηγή: «η πραγματική συνολική φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων»,
ενημερωτικό δελτίο 29 Μαΐου 2012, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

➤ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ % Α.Ε.Π.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται από τον ΟΟΣΑ όσο αφορά την εξέλιξη των φορολογικών εσόδων ως ποσοστό ΑΕΠ, δίδεται παρακάτω ο **Πίνακας 2** όπου παρουσιάζει τα φορολογικά έσοδα από το 1965 ως το 2012 παγκοσμίως όπως αυτά παρουσιάστηκαν από τον ΟΟΣΑ.

Πίνακας 6.2.2.: ΟΟΣΑ: Ελληνικός... «πρωταθλητισμός» στα φοροέσοδα

	1965	1975	1985	1995	2000	2007	2009	2010	2011	2012 provisional
Australia	20.7	25.4	27.8	28.2	30.4	29.7	25.8	25.6	26.5	n.a.
Austria ¹	33.9	36.7	40.9	41.4	43.0	41.8	42.4	42.2	42.3	43.2
Belgium	31.1	39.4	44.3	43.5	44.7	43.6	43.1	43.5	44.1	45.3
Canada	25.2	31.4	31.9	34.9	34.9	32.3	31.4	30.6	30.4	30.7
Chile	18.4	18.8	22.8	17.2	19.5	21.2	20.8
Czech Republic	35.9	34.0	35.9	33.8	33.9	34.9	35.5
Denmark ¹	30.0	38.4	46.1	48.8	49.4	48.9	47.8	47.4	47.7	48.0
Estonia	36.3	31.0	31.4	35.3	34.0	32.3	32.5
Finland	30.4	36.6	39.8	45.7	47.2	43.0	42.8	42.5	43.7	44.1
France ¹	34.2	35.5	42.8	42.9	44.4	43.7	42.5	42.9	44.1	45.3
Germany ²	31.6	34.3	36.1	37.2	37.5	36.1	37.4	36.2	36.9	37.6
Greece ¹	18.0	19.6	25.8	29.1	34.3	32.5	30.5	31.6	32.2	33.8
Hungary	41.5	39.3	40.3	39.9	38.0	37.1	38.9
Iceland	26.2	30.0	28.2	31.2	37.2	40.6	33.9	35.2	36.0	37.2
Ireland	24.9	28.4	34.2	32.1	30.9	31.1	27.6	27.4	27.9	28.3
Israel ³	36.6	37.0	36.4	31.3	32.4	32.6	31.6
Italy	25.5	25.4	33.6	39.9	42.0	43.2	43.4	43.0	43.0	44.4
Japan	17.8	20.4	26.7	26.4	26.6	28.5	27.0	27.6	28.6	n.a.
Korea	..	14.9	16.1	20.0	22.6	26.5	25.5	25.1	25.9	26.8
Luxembourg	27.7	32.8	39.5	37.1	39.1	35.6	39.0	37.3	37.0	37.8
Mexico	15.5	15.2	16.9	17.7	17.4	18.9	19.7	19.6 ⁴
Netherlands	32.8	40.7	42.4	41.5	39.6	38.7	38.2	38.9	38.6	n.a.
New Zealand	23.6	28.1	30.6	35.9	32.9	34.5	31.1	31.1	31.5	32.9
Norway	29.6	39.2	42.6	40.9	42.6	42.9	42.0	42.6	42.5	42.2
Poland	36.2	32.8	34.8	31.7	31.7	32.3	n.a.
Portugal	15.9	19.1	24.5	29.3	30.9	32.5	30.7	31.2	33.0	32.5
Slovak Republic	40.3	34.1	29.5	29.1	28.3	28.7	28.5
Slovenia	39.0	37.3	37.7	37.0	38.1	37.1	37.4
Spain ¹	14.7	18.4	27.6	32.1	34.3	37.3	30.9	32.5	32.2	32.9
Sweden	33.3	41.3	47.4	47.5	51.4	47.4	46.6	45.4	44.2	44.3
Switzerland	17.5	23.8	25.2	26.9	29.3	27.7	28.7	28.1	28.6	28.2
Turkey	10.6	11.9	11.5	16.8	24.2	24.1	24.6	26.2	27.8	27.7
United Kingdom	30.4	34.9	37.0	33.6	36.4	35.7	34.2	34.9	35.7	35.2
United States	24.7	24.6	24.6	26.7	28.4	26.9	23.3	23.8	24.0	24.3
<i>Unweighted average:</i>										
OECD Total	25.4	29.2	32.4	34.4	35.2	35.0	33.6	33.8	34.1	34.6⁵

n.a. indicates not available.

1. The total tax revenues have been reduced by the amount of any capital transfer that represents uncollected taxes.

2. Unified Germany beginning in 1991.

3. The data for Israel are supplied by and under the responsibility of the relevant Israeli authorities. The use of such data by the OECD is without prejudice to the status of the Golan Heights, East Jerusalem and Israeli settlements in the West Bank under the terms of international law.

4. Secretariat estimate, including expected revenues collected by state and local governments.

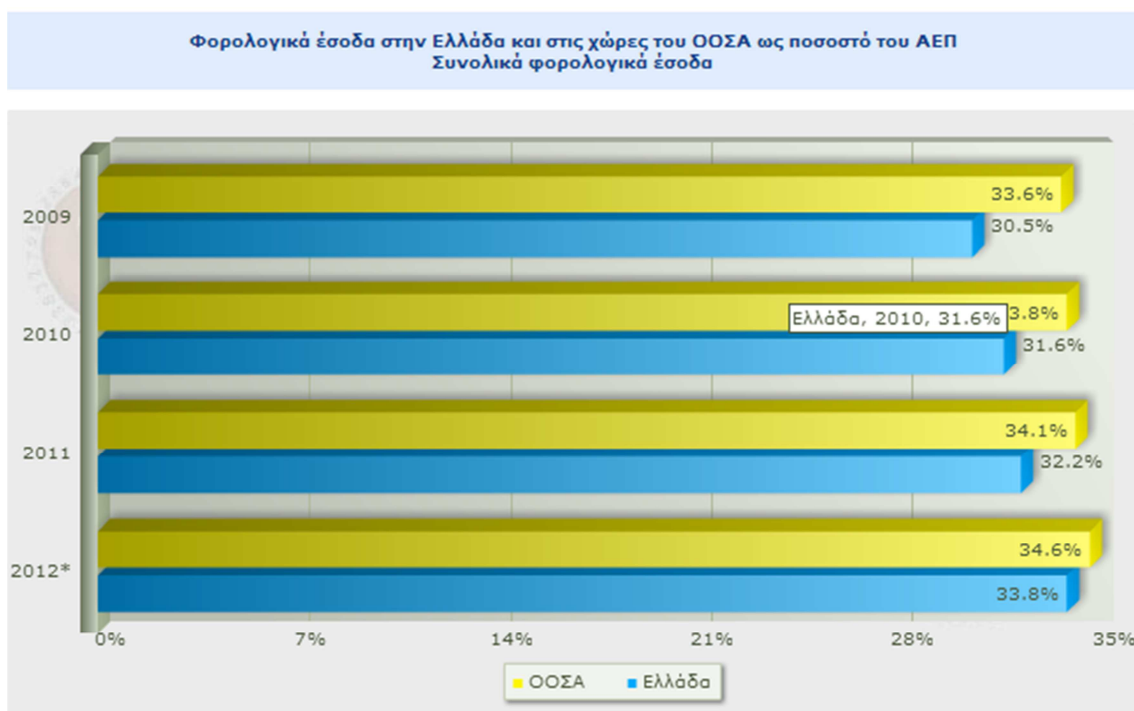
5. The increase is calculated by applying the unweighted average percentage change for 2012 in the 30 countries providing data for that year to the overall average tax to GDP ratio in 2011.

Συγκρίνοντας τα στοιχεία του **Πίνακα 6.2.2**, τα φορολογικά έσοδα συνέχισαν να ανακάμπτουν από τα χαμηλά επίπεδα που καταγράφηκαν σε όλες τις χώρες από το

2008 και το 2009 με Μέσο Όρο φορολογικών εσόδων σε ποσοστό ΑΕΠ στις χώρες του ΟΟΣΑ το 2010 σε 33,8 %, το 2011 σε 34,1 % και το 2012 σε 34,6 %. Καταλήγοντας έτσι στο συμπέρασμα ότι σε 21 από τις 30 χώρες παρατήρησης του ΟΟΣΑ, να υπάρχει αύξηση των φορολογικών εσόδων και σε μόλις 9 χώρες να υπάρχει μείωση. Οι μεγαλύτερες δε αυξήσεις τη χρονική περίοδο 2011 - 2012 παρατηρήθηκαν σε Ουγγαρία (1,8 ποσοστιαίες μονάδες) , σε Ελλάδα (1,6 ποσοστιαίες μονάδες από 32,2 % σε 33,8 %), Ιταλία και Ν. Ζηλανδία (1,4 ποσοστιαίες μονάδες και οι δύο χώρες). Όμοια οι μεγαλύτερες μειώσεις παρατηρήθηκαν στη Πορτογαλία στη Βρετανία και στο Ισραήλ.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η εξέλιξη των φορολογικών εσόδων για την Ελλάδα, το 1965 κατείχε το 18 % του ΑΕΠ και μέσα περίπου σε τρεις δεκαετίες «κορυφώθηκαν» στο 34 % το 2000 για να υποχωρήσουν μέχρι το 2009 στο 31 % περίπου και να αυξηθούν το 2011 σε 33,2 % και 33,8 % το 2012 (προσωρινά στοιχεία). Συγκεντρωτικά τα παραπάνω πορίσματα για τα συνολικά φορολογικά έσοδα της Ελλάδος σε σύγκριση με τις χώρες του ΟΟΣΑ παρουσιάζονται στο **Διάγραμμα 2**.

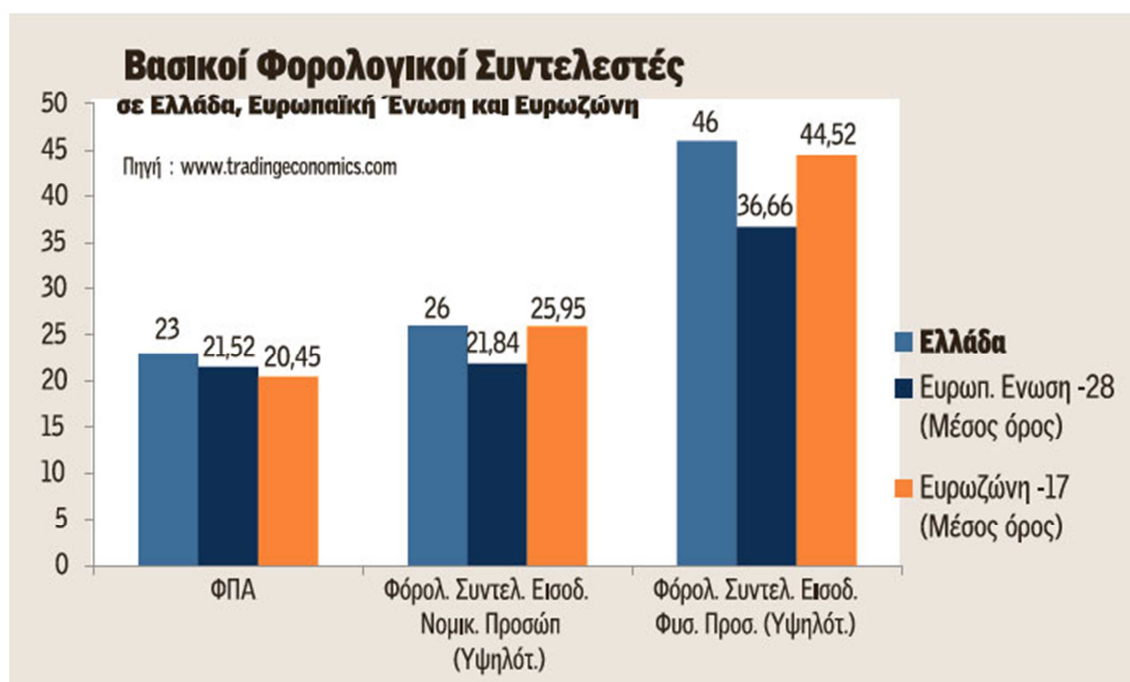
Διάγραμμα 2: «Εξέλιξη Φορολογικών Εσόδων σε Ελλάδα & χώρες ΟΟΣΑ 2009-2012»

Πηγή: www.3comma14.gr,

Συμπερασματικά όλων των παραπάνω και με βάση τους παραπάνω **πίνακες 6.2.1, 6.2.2** αποτυπώνεται στο **Διάγραμμα 3** που ακολουθεί, την «πρωτιά» που κατέχει η Ελλάδα σε σύγκριση με την ευρωπαϊκή ένωση των 27 κρατών μελών και της Ευρωζώνης των 17 μελών, όσο αφορά τους ανώτερους συντελεστές φορολογικής επιβάρυνσης όπως ισχύουν στο Ελληνικό φορολογικό σύστημα.

Διάγραμμα 3: Βασικοί Φορολογικοί Συντελεστές σε Ελλάδα, σε ΕΕ και Ευρωζώνη

Ο. κυριότεροι λόγοι που η Ελλάδα κατέχει αυτήν την πρωτιά έναντι των υπολοίπων στην Ευρώπη είναι πως από το 2010 αυξήθηκαν οι φορολογικοί συντελεστές σε όλες τις κατηγορίες (ΦΠΑ, Φ.Ε.Φ.Π. και Φ.Ε.Ν.Π.), οι μισθοί και οι συντάξεις μειώθηκαν κατά πολύ, χωρίς ωστόσο να αυξηθούν ανάλογα και τα φορολογικά έσοδα των νοικοκυριών με αποτέλεσμα την περαιτέρω επιβάρυνση όλων των πολιτών της Ελλάδος. Γεγονός που οφείλεται (α) στην υπέρμετρη φοροδιαφυγή, (β) στην αύξηση της ανεργίας και (γ) στην εξάντληση της φοροδοτικής ικανότητας.

6.3 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ

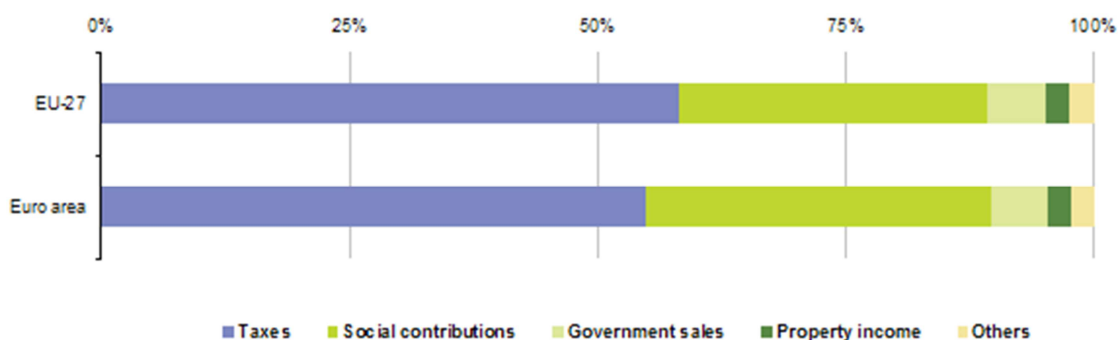
Σύμφωνα με τους όρους επιβολής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission) τα κράτη της ΕΕ είναι υποχρεωμένα να υποβάλλουν σε αυτήν τριμηνιαίες στατιστικές του δημόσιου ελλείμματος και του χρέους τους για κάθε έτος. Τα στοιχεία αυτά συλλέγονται από την Eurostat αναλύονται και παρουσιάζονται στο ευρωπαϊκό σύστημα λογαριασμών (Ε.Σ.Λ. 95). Το ΕΣΛ 95 απαρτίζεται στο σύνολο του από εθνικούς λογαριασμούς που αναλύουν τις οικονομικές αλληλεπιδράσεις στο εσωτερικό των κρατών για την εξέλιξη των οικονομιών των κρατών – μελών αξιόπιστα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Δημόσιας οικονομίας και κοινωνίας.³

Οι κύριες συνιστώσες των συνολικών εσόδων της γενικής κυβέρνησης της ΕΕ-27 είναι οι φόροι (άμεσοι και έμμεσοι) και οι κοινωνικές εισφορές (βλ. Πίνακας 3). Βασικό κριτήριο για την κατηγοριοποίηση των συστημάτων φορολόγησης βάσει των ειδών φορολόγησης ενός φορολογικού συστήματος είναι ο διαχωρισμός μεταξύ άμεσης φορολόγησης, έμμεσης φορολόγησης και ασφαλιστικών εισφορών. Στην ΕΕ η αναλογία άμεσης και έμμεσης φορολόγησης είναι κοντά στην μονάδα ενώ αντιθέτως στη Ελλάδα η έμμεση φορολόγηση καταλαμβάνει μεγαλύτερο μέρος επί του συνόλου των φορολογικών εσόδων.

Στον ακόλουθο **Πίνακα 6.3.1** παρουσιάζεται η αναλογία άμεσης και έμμεσης φορολόγησης στο σύνολο των φορολογικών εσόδων τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και στην Ευρωζώνη για το 2011.

³ (σημ. από τον Μάιο του 2013 το ΕΣΛ 95 αντικαταστάθηκε από το ΕΣΛ 2010 το οποίο αντικατοπτρίζει πιο κατηγοριοποιημένους λογαριασμούς για τις εξελίξεις των σύγχρονων οικονομιών της ΕΕ): ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 549/2013 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 21/05/2013

Πίνακας 6.3.1 : «Σύνθεση των συνολικών εσόδων σε ΕΕ-27 και Ευρωζώνη, το 2011»

(1) Data extracted on 22.10.2012.

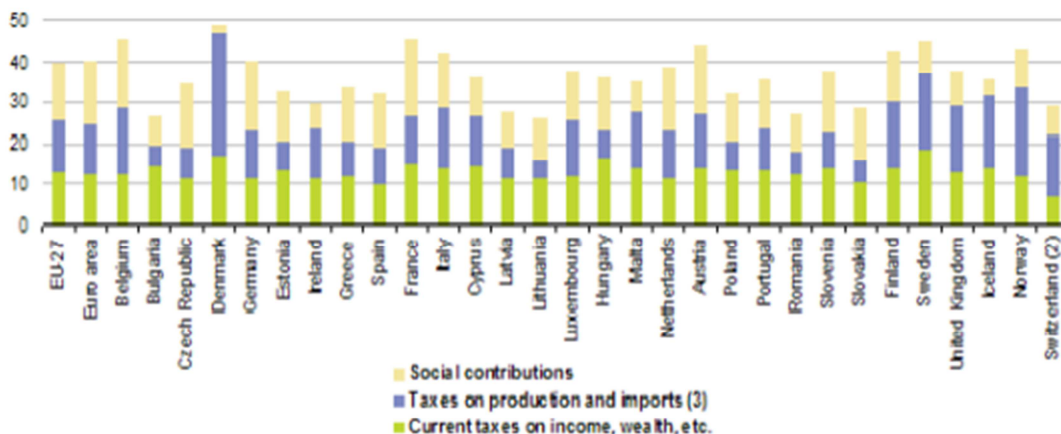
Source: Eurostat (gov_a_main)

Πηγή : Eurostat

Με βάση τα στοιχεία του **Πίνακα 6.3.1** παρατηρείται πως για την περίοδο του 2011 οι φόροι των συνολικών εσόδων ανήλθαν στο 58 % περίπου στην ΕΕ-27 και στο 50 % περίπου στη Ευρωζώνη, ενώ αντίστοιχα οι κοινωνικές εισφορές κυμάνθηκαν στο 31 % περίπου για την ΕΕ και στο 35 % περίπου για την Ευρωζώνη.

Οι κύριες κατηγορίες φόρων και κοινωνικών εισφορών της ΕΕ-27 για την περίοδο 2001-2011 παρουσιάζονται στο **Διάγραμμα 4**, όπου σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, αναφέρεται χαρακτηριστικά πως οι κύριες πηγές δημόσιων εσόδων είναι: (α) οι τρέχοντες φόροι εισοδήματος και πλούτου, (β) οι φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών (γ) οι κοινωνικές εισφορές και (δ) οι φόροι κεφαλαίου με γενικό συμπέρασμα να αποτελούν συνολικά το 0,6 % των συνολικών εσόδων της ΕΕ-27 το 2011.

Διάγραμμα 4: Κύριες κατηγορίες φόρων και κοινωνικών εισφορών , ΕΕ-27, για τα έτη 2001-2011 ως ποσοστό (%) ΑΕΠ

(1) Data extracted on 23.04.2012.

(2) 2010.

(3) Denmark, includes taxes on production and imports paid to the institutions of the European Union.

Source: Eurostat (online data code: gov_a_main)

Πηγή: Eurostat

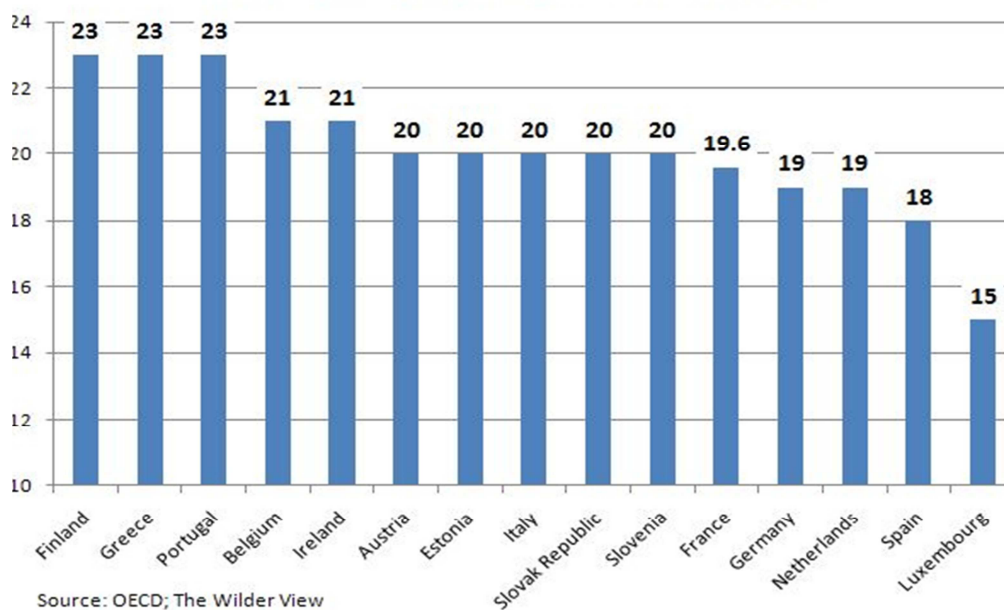
➤ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΜΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Έχει ήδη αναφερθεί στους έμμεσους φόρους συγκαταλέγονται οι φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών. Κύριος δε Έμμεσος Φόρος είναι ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας-ΦΠΑ. Σημαντική παράμετρος έμμεσης φορολόγησης αποτελεί το μερίδιο επί της συνολικής Φορολόγησης. Η έμμεση φορολόγηση αφορά συναλλακτικές και καταναλωτικές πράξεις και δεν αποτελεί την συνολική επιβάρυνση των φορολογουμένων αφού παρακρατείται από έμπορους και βιοτέχνες για λογαριασμό το κράτους και στην συνέχεια αποδίδεται σε αυτό. Ακόμη ο ΦΠΑ πλεονεκτεί στο γεγονός ότι μπορεί να προσδιοριστεί ακριβέστερα ο φόρος που αντιστοιχεί στην τιμή του προϊόντος σε κάθε στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας.

Σε επίπεδο ΕΕ-27 και κάνοντας χρήση του **Πίνακα 6.2.1: «Ανώτεροι φόροι εισοδήματος και ΦΠΑ ως ποσοστό ΑΕΠ για το 2000-2012»** και του **Διαγράμματος 5: «ΦΠΑ σε ΕΕ-27 κατά το έτος 2011»**, που ακολουθεί, η Σουηδία (25 %) , η Δανία (27 %) αλλά και η Ουγγαρία (27 %) χαρακτηρίζονται από υψηλά επίπεδα έμμεσης φορολόγησης ως ποσοστό του ΑΕΠ σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη μέλη της ΕΕ-27. Χώρες της: Ιρλανδία (23 %), Πορτογαλία(%), Πολωνία(23 %), Ρουμανία (24 %), Ελλάδα(23 %) και Φιλανδία(23 %) παρουσιάζουν επίπεδα έμμεσης φορολογίας πάνω από το επίπεδο της ΕΕ-27. Αντιθέτως χώρες της: Γαλλία Γερμανία Ιταλία Λουξεμβούργο Κύπρος Μάλτα και Ολλανδία συγκαταλέγονται ανάμεσα της χώρες με χαμηλή έμμεση φορολόγηση, κάτω και από το επίπεδο της ΕΕ-27 και Ευρωζώνης.

Διάγραμμα 5: «ΦΠΑ σε ΕΕ-27 κατά το έτος 2011»

2011 VAT Rates Across the Euro Area

Source: OECD; The Wilder View
http://www.oecd.org/tax/taxpolicyanalysis/oecdtaxdatabase.htm#C_CorporateCapital

➤ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί ανωτέρω στους άμεσους φόρους συγκαταλέγονται οι φόροι εισοδήματος φυσικών προσώπων και οι φόροι εισοδήματος νομικών προσώπων όπως και οι φόροι που αφορούν περιουσία, όσο αφορά το ελληνικό φορολογικό σύστημα. Σε επίπεδο ΕΕ η άμεση φορολογία δε ρυθμίζεται άμεσα από την ευρωπαϊκή Νομοθεσία και για αυτό η συμβολή τους ανά χώρα διαφέρει σημαντικά έναντι των υπολοίπων της ΕΕ. Παρόλα ταύτα αρκετές οδηγίες και νομολογίες που θεσπίζονται από το δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμβάλλουν στην δημιουργία εναρμονισμένων προτύπων για την φορολογία τόσο των ιδιωτών όσο και την φορολογία των επιχειρήσεων, τονίζοντας πάντοτε τρόπους για την εξάλειψη της διπλής φορολόγησης και την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής.

Κάνοντας χρήση του **Πίνακα 6.2.1: «Ανώτεροι φόροι εισοδήματος και ΦΠΑ ως ποσοστό ΑΕΠ για το 2000-2012»** το 2011, η νόμιμη μέγιστη ποσοστιαία επιβάρυνση εισοδημάτων φυσικών προσώπων στην Ελλάδα είναι 49 %, έναντι 42,2 % στην ευρωζώνη και 37,5% στην «ΕΕ των 27». Ο υψηλότερος δείκτης φόρου φυσικών προσώπων σημειώνεται στη Σουηδία (56,4%), στο Βέλγιο (53,7%) και στην Ολλανδία (52%), ενώ ο χαμηλότερος στη Βουλγαρία (10%) και στην Τσεχία και τη Λιθουανία (15%).

Σε ότι αφορά τη νόμιμη μέγιστη ποσοστιαία επιβάρυνση εισοδημάτων εταιρειών, το 2011 στην Ελλάδα είναι 30 %, έναντι 25,9 % στην ευρωζώνη και 23,4 % στην «ΕΕ των 27». Ο υψηλότερος δείκτης φόρου εταιρειών σημειώνεται στη Μάλτα (35%),στη Γαλλία (34,4 %) και στο Βέλγιο (34%), ενώ ο χαμηλότερος σημειώνεται στην Κύπρο και τη Βουλγαρία (10%) και στην Ιρλανδία (12,5%).

➤ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΒΑΣΕΙ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat καθώς και με την παγκόσμια βιβλιογραφία, οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης λογίζονται ως φόροι.

Οι πραγματικές ασφαλιστικές εισφορές είναι το κύριο συστατικό των ασφαλιστικών εισφορών. Αυτή η πηγή των εσόδων του Δημοσίου καλύπτει τις υποχρεωτικές και προαιρετικές εισφορές που καταβάλλονται προς την κυβέρνηση από τους εργαζομένους, τους εργοδότες, και ελεύθερους επαγγελματίες. Περιλαμβάνουν επίσης και τα ποσά που καταβάλλει η κυβέρνηση ως εργοδότης.

Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών αποτελεί σημαντική συνιστώσα του μη μισθολογικού κόστους εργασίας. Στοχεύοντας στην αύξηση της ζήτησης, αλλά και της προσφοράς εργασίας και την επακόλουθη αύξηση της απασχόλησης, τα κράτη μέλη έχουν κατά μέσον όρο προχωρήσει σε μείωση των ασφαλιστικών εισφορών για εργοδότες και εργαζομένους.

Με τις διατάξεις της ΕΕ, κάθε κράτος μέλος είναι ελεύθερο να αποφασίζει ποιος ασφαλιζεται δυνάμει της νομοθεσίας του, ποιες παροχές χορηγούνται και υπό ποιες προϋποθέσεις, πώς υπολογίζονται αυτές οι παροχές και ποιες εισφορές πρέπει να καταβάλλονται. Οι διατάξεις για τον συντονισμό θεσπίζουν κοινούς κανόνες και αρχές που πρέπει να τηρούνται από όλες τις εθνικές αρχές, τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης και τα δικαστήρια κατά την εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας. Κατά τον τρόπο αυτό, εξασφαλίζουν ότι η εφαρμογή των διάφορων εθνικών νομοθεσιών δεν έχει αρνητικά αποτελέσματα στην άσκηση από τα άτομα του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στα κράτη μέλη.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της κοινοτικής στατιστικής υπηρεσίας, την περίοδο 2000-2011, στην Ελλάδα ο φόρος επί της εργασίας μειώθηκε από 33,8% σε 30,9% (στην ΕΕ μειώθηκε από 36,4% σε 35,8% και στην Ευρωζώνη από 38,3% σε 37,7%) και ο φόρος επί της κατανάλωσης μειώθηκε σε 16,3% από 16,5% (στην ΕΕ παρέμεινε αμετάβλητος στο 20,1% και στην Ευρωζώνη μειώθηκε από 19,8% σε 19,4%). Την υψηλότερη πτώση παρουσιάζουν η Εσθονία (από 34,1% σε 32,8%) και η Σουηδία (από 45,4% σε 44,3%), ενώ οι υψηλότερες αυξήσεις καταγράφηκαν σε Πορτογαλία (από 31,5% σε 33,2%) και Ρουμανία (από 26,7% σε 28,2%).

Συμπερασματικά, η συνολική φορολογική επιβάρυνση ενός κράτους, υπολογίζεται από το σύνολο των φόρων που εισπράττει ένα φορολογικό έτος σε σχέση με το ΑΕΠ του. Στον ακόλουθο **Πίνακα 6.3.2** παρουσιάζεται ο **συνολικός συντελεστής επιβάρυνσης** από τη φορολογία, τις ασφαλιστικές εισφορές, το κόστος συναλλαγών, τα δημόσια τέλη, κλπ., με βάση τα στοιχεία του 2011.

Πίνακας 6.3.2: «ο συνολικός συντελεστής επιβάρυνσης από τη φορολογία, τις ασφαλιστικές εισφορές, το κόστος συναλλαγών, τα δημόσια τέλη, κλπ., με βάση τα στοιχεία του 2011.»

Συνολικός συντελεστής επιβάρυνσης επιχειρηματικών κερδών από φορολογία, ασφαλιστικές εισφορές, φόρους συναλλαγών, δημόσια τέλη κ.λπ. (2011)		
Αναπτυσσόμενη Ευρώπη	Π.Γ.Δ.Μ.	9,7%
	Κύπρος	23,1%
	Βουλγαρία	28,1%
	Σερβία	34,0%
	Τουρκία	41,1%
Μεσογειακές χώρες	Ισπανία	38,7%
	Πορτογαλία	43,3%
	Ιταλία	68,5%
	Ελλάδα	46,4%
Αναπτυγμένη Ευρώπη	Ιρλανδία	26,3%
	Ολλανδία	40,55%
	Γερμανία	46,7%
	Αυστρία	53,1%
	Γαλλία	65,7%
Βορειοευρωπαϊκές χώρες	Δανία	27,5%
	Φινλανδία	39,0%
	Νορβηγία	41,6%
	Σουηδία	52,8%

* Οι φόροι που περιλαμβάνονται για τον υπολογισμό του συνολικού φορολογικού συντελεστή είναι οι εξής: φόρος επί των κερδών των επιχειρήσεων, εργοδοτικές εισφορές και κοινωνική ασφάλιση, φόροι ιδιοκτησίας, φόροι του κύκλου εργασιών (μερίσματα, κεφαλαιακά κέρδη και φόροι επί χρηματοοικονομικών συναλλαγών) και λοιποί φόροι (δημοτικά τέλη, ειδικοί φόροι κατανάλωσης, τέλη κυκλοφορίας, κ.λπ.).

** Ο συνολικός φορολογικός συντελεστής έχει σχεδιαστεί για να παρέχει μια συνολική εικόνα όλων των φόρων, με τους οποίους επιβαρύνεται μία επιχείρηση. Διαφοροποιείται από το φορολογικό συντελεστή βάσει νόμου (statutory rate), ο οποίος αφορά μόνο στους παράγοντες που περιλαμβάνονται στη φορολογική βάση. Για τον υπολογισμό του συνολικού φορολογικού συντελεστή, ο πραγματικός φόρος διαιρείται με το επιχειρηματικό κέρδος (commercial profit).

Πηγή: Doing Business 2012³

Η Ιταλία και η Γαλλία παρουσιάζουν τους μεγαλύτερους συνολικούς φορολογικούς συντελεστές. Ιδιαίτερα χαμηλός συντελεστής παρατηρείται στην ΠΓΔΜ (9,7%), αλλά και στην Κύπρο (23,1%). Ο συντελεστής της Ελλάδας (46,4%) είναι υψηλότερος από όλες τις γειτονικές χώρες, κυρίως της ΝΑ Ευρώπης (10-15 ποσοστιαίες μονάδες). Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο οι ελληνικές επιχειρήσεις φεύγουν προς τα εκεί.

Επιπλέον, τα στατιστικά στοιχεία πάντως δείχνουν ότι όλες οι βόρειες χώρες με άριστες κρατικές υποδομές όπως η Φινλανδία, η Σουηδία, η Νορβηγία και η Δανία έχουν συνολικά πολύ υψηλότερους συντελεστές από τις υπόλοιπες χώρες. Συνεπώς η σχέση ανάμεσα στη φορολογία και την ανταποδοτικότητα του κράτους είναι άμεση, ενώ από την άλλη η χαμηλή φορολογία δεν αποτελεί εχέγγυο κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας. Για παράδειγμα όλες οι χώρες με πολύ χαμηλούς συντελεστές όπως τη Βοσνία, η Βουλγαρία, η Τσεχία, η Ουγγαρία, η Ουκρανία και τα Σκόπια έχουν σημαντικά χαμηλότερο βιοτικό επίπεδο σε σχέση με την Ελλάδα, ακόμα και εν καιρώ κρίσης.

6.4 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας, το γενικό κλίμα που επικρατούσε στην Ελλάδα ήταν αυτό της, έστω και συγκρατημένης, **αισιοδοξίας**: με ρυθμούς ανάπτυξης συγκρίσιμους με εκείνους των υπολοίπων χωρών της ΕΕ, με το ποσοστό ανεργίας να διατηρείται σε μη ανησυχητικά επίπεδα από το **2004 και μετά**. **Η αισιοδοξία αυτή διατηρήθηκε και για κάποιο μικρό διάστημα από τότε που ξέσπασε η παγκόσμια οικονομική κρίση.** Χαρακτηριστικό του ότι η ύφεση στην παγκόσμια οικονομία και στην Ευρώπη δεν επηρέασε άμεσα την Ελλάδα είναι το ότι το 2008 η Ελλάδα σημείωσε ανάπτυξη 1,3% – ενώ η ανάπτυξη στην ευρωζώνη ήταν μόλις 0,4%, γεγονός που ενδεχομένως οδήγησε αρχικά ορισμένους να θεωρήσουν ότι η Ελλάδα δεν θα επηρεαστεί ιδιαίτερα από την παγκόσμια κρίση. Έτσι, ενώ πριν το 2007-2008 η Ελλάδα θεωρούνταν λίγο-πολύ το ίδιο αξιόπιστη με όλες τις υπόλοιπες χώρες της ευρωζώνης, από το δεύτερο μισό του 2009 και μετά η υπερχρέωση του ελληνικού δημοσίου ήρθε στο προσκήνιο, **καθώς η Ελλάδα αξιολογήθηκε ως η χώρα με τη μικρότερη πιθανότητα ελέγχου του διογκούμενου χρέους της.** Αξίζει να σημειωθεί εδώ, ότι κατά την περίοδο αυτή το ποσοστό του εξωτερικού χρέους της Ελλάδας:

(α) κυμαίνονταν στο **82,5 % του ΑΕΠ** της, το οποίο αποτελούνταν κατά ένα μεγάλο μέρος του από το εξωτερικό δημόσιο χρέους καθώς ο εξωτερικός δανεισμός **εξασφαλιζόταν από την κυβέρνηση και όχι από την ιδιωτικό τομέα.**

(β) το ποσοστό των εξαγωγών του πραγματοποιούσε η χώρα τα 2009 ήταν μικρότερο του ποσοστού των εισαγωγών(πρακτικά σημαίνει πως **καταναλώνει περισσότερα από ότι παράγει.**)

(γ) λόγω της πραγματοποίησης των Ολυμπιακών Αγώνων το 2004, **υπήρξαν μεγάλες επενδυτικές δαπάνες**

(δ) **αδυναμία απόκτησης ομολόγων έκδοσης της κυβέρνησης αφού δεν επαρκούσαν οι αποταμιεύσεις**

(ε) με δεδομένη την **υπέρογκη ανάπτυξη της φοροδιαφυγής** λόγω αδυναμίας του φοροεισπρακτικού μηχανισμού καθώς και την **αναποτελεσματική χρήση του τότε φορολογικού συστήματος,**

Με βάση λοιπόν όλων των παραπάνω η Ελλάδα αδυνατώντας να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις της προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη, δεδομένης και την παγκόσμιας οικονομικής κρίσης που την έπληττε, ζήτησε βοήθεια την υποστήριξη- χρηματοδότηση της ώστε να αποφύγει την χρεοκοπία, όπου και την έλαβε με τη μορφή πλαισίου στήριξης εν ονόματι: **«Μνημόνιο»** το Μάιο του 2010 ύψους 110 δις €(80 δις € από την ΕΕ και 30 δις € από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο). Βασική προϋπόθεση για το πλαίσιο χρηματοδότησης από την ΕΕ και το ΔΝΤ ήταν η εφαρμογή μιας σειράς νέων μεταρρυθμιστικών δημοσιονομικών μέτρων σε όλες τους τομείς της Ελλάδας όπως περικοπές μισθών, περαιτέρω αύξηση του ΦΠΑ και περικοπές στις δημόσιες επενδύσεις. Ανά τρίμηνο δε, θα ελέγχονταν από την ΕΕ και το ΔΝΤ για την αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης της δημοσιονομικής πειθαρχίας.

Στα πλαίσια των δημοσιονομικών μεταρρυθμιστικών μέτρων που πραγματοποιήθηκαν στα τελευταία χρόνια (2009-2012) και αφορούν την φορολογική

πολιτική της ΕΕ προς τα κράτη μέλη της ΕΕ-27 και βρίσκονται υπό καθεστώς «Μνημονίου» παρόμοιων καταστάσεων σαν της Ελλάδας, (Ιρλανδία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία και Κύπρο), βασική επίτευξη της ΕΕ προς όλα τα κράτη μέλη της (27) είναι η εξασφάλιση εσόδων τους μέσα από τα πλαίσια διοίκησης και εφαρμογής συγκεκριμένων φορολογικών μοντέλων και συστημάτων για τη επίτευξη συγκεκριμένης μορφής δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής πιο προσοδοφόρα από τις ήδη υπάρχουσες που υφίστανται τα κράτη μέλη της ΕΕ και της Ευρωζώνης.

Ειδικότερα για την Ελλάδα, και μέσα στα πλαίσια των διαρθρωτικών μέτρων μετά την εφαρμογή των διαδοχικών «Μνημονίων» που τις επιβλήθηκαν, βασική προϋπόθεση για την χρηματοδότηση της από την ΕΕ και το ΔΝΤ είναι φορολογική αναμόρφωση με σκοπό την περαιτέρω αύξηση των φορολογικών εσόδων μέσα από την επιβολή όλο και περισσότερων φόρων (έμμεσοι και άμεσοι αλλά και φόρους από ασφαλιστικές εισφορές) όπως και κύριο μέλημα της Ελλάδας θα πρέπει να είναι η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής όπως και οποιαδήποτε μορφής φορολογικής απάτης.

Όπως γίνεται ήδη αντιληπτό, το ισχύον φορολογικό σύστημα της Ελλάδας είναι αρκετά πολύπλοκο εξαιτίας των υπερβολικά πολλών διατάξεων που κατά πολύ σύντομα χρονικά διαστήματα επιβάλλονται, καθώς και η κατανομή των φορολογικών βαρών είναι αντίστροφα προοδευτική. Κυριότερη αιτία για το φαινόμενο της φοροδιαφυγής στον ελλαδικό χώρο είναι η ολοένα και μεγαλύτερη φορολογική επιβάρυνση των φυσικών και των νομικών προσώπων ενώ θα βοηθούσε στη μείωση της η μείωση των φορολογικών συντελεστών όπως και η αλλαγή του φορολογικού συστήματος. Επιπλέον θα συνέβαλλε στη πάταξη της και η δημοσιοποίηση των ονομάτων που φοροδιαφεύγουν καθώς και το υψηλό πρόστιμο που επιβάλλεται στις περιπτώσεις όπου παρουσιάζεται φοροδιαφυγή. Όσο αφορά τις αρμόδιες φορολογικές αρχές και τις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες πρέπει να γίνουν πιο αποτελεσματικές εντατικοποιώντας τους ελέγχους προς πάσα κατεύθυνση που με ενίσχυση τους από τον ανάλογο προσωπικό, αμερόληπτα και χωρίς να επεμβαίνουν κατά την πραγματοποίηση ελέγχου άλλου είδους συμφέροντα... Εύλογο είναι ότι όσο πιο συχνοί είναι οι φορολογικοί έλεγχοι, τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα αποκάλυψης διεφθαρμένων φαινομένων, συνεπώς το ποσοστό της φοροδιαφυγής θα μειώνεται... Όμως βασική προϋπόθεση για την ουσιαστική εφαρμογή των παραπάνω μέτρων είναι η από κοινού συμμόρφωση της φορολογικής νοοτροπίας και συνείδησης των Ελλήνων για την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης όπου εφαρμόζεται και αυτό επιτυγχάνεται μόνο από την πλήρη κατανόηση του φαινομένου που έχει αποτελέσματα όχι μόνο συλλογικά αλλά και ατομικά για τον καθένα. Ακόμη το κράτος θα έπρεπε στο εγγύς μέλλον να επικεντρωθεί στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης του προς τους πολίτες μέσα από τα μέτρα που θα λάβει και που θα άπτονται της πολιτικής βούλησης, καθώς διάφορες στατιστικές μελέτες απέδειξαν ότι το φαινόμενο της διαφθοράς της χώρας έχει αρνητικό αντίκτυπο τόσο στην οικονομική της ανάπτυξη όσο και στη διανομή του εισοδήματος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 : Άρθρα Προσαυξήσεις - πρόστιμα (Τελευταία ενημέρωση 1-5-2013)

Προσαυξήσεις Φόρων από 1/1/2005

ΦΟΡΟΙ				
Αντικείμενο	Εκπρόθεσμης δήλωσης φόρος	Ανακριβής Δήλωση - φόρος	Μη υποβολή δήλωσης - φόρος	Σχετικές διατάξεις
<ul style="list-style-type: none"> Αποζημιώσεις απολυθέντων Ελευθέρων επαγγελματιών Εργολάβων Δημοσίων έργων Κινητών αξιών Φ.Μ.Υ 	1,5% ανά μήνα και μέχρι το 60%	3% ανά μήνα και μέχρι 120%	3,5% ανά μήνα και μέχρι 120%	άρθρα 1,2 του νόμου <u>2523/1997</u> (άρθρο 26 νόμου 3943/2010)
<ul style="list-style-type: none"> Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων <ul style="list-style-type: none"> Φόρος εισοδήματος Φυσικών προσώπων Φορολογία μεταβίβασης Ακινήτων Φορολογία κληρονομιών Δωρεών Γονικών παροχών 	1,0% ανά μήνα και μέχρι 60%	2% ανά μήνα και μέχρι 120%	2,5% ανά μήνα και μέχρι 120%	Σχετικά άρθρα 1,2 του νόμου <u>2523/1997</u> (άρθρο 26 νόμου 3943/2010)
<p>Προσοχή: Σύμφωνα με τις διατάξεις της υποπαραγράφου Α.5 της παρ. Α του άρθρου πρώτου του Ν.4152/2013, ορίζεται ότι οι διατάξεις του άρθρου 70 του ν. 2238/1994, ισχύουν για πράξεις που εκδίδονται μέχρι 31/7/2013. Συνεπώς, μετά την κατάργηση ουσιαστικά του άρθρου 70 για πράξεις που εκδίδονται από 1.8.2013 και μετά δεν υπάρχει περιορισμός των πρόσθετων φόρων.</p> <p>Συνεπώς, για πράξεις που εκδίδονται από την 1/8/2013 και μετά, δεν υπάρχει πλέον ο περιορισμός των πρόσθετων φόρων. Να τονίσουμε ότι για τις πράξεις αυτές ακολουθείται η ειδική διοικητική διαδικασία – Ενδικοφανής προσφυγή που προβλέπεται στο άρθρο 70β' του ν. 2238/1994.</p>				

Αντικείμενο	Εκπρόθεσμης δήλωσης φόρος	Ανακριβής Δήλωση - φόρος	Μη υποβολή δήλωσης - φόρος	Σχετικές διατάξεις
<ul style="list-style-type: none"> ΦΠΑ χρεωστική Περιοδική Δήλωση 	1,5% ανά μήνα και μέχρι 60%	3% ανά μήνα και μέχρι 120%	3,5% ανά μήνα και μέχρι 120%	άρθρα 1,2 του νόμου <u>2523/1997</u> (άρθρο 26 νόμου 3943/2010)
<ul style="list-style-type: none"> ΦΠΑ χρεωστική 	1,5% ανά μήνα και μέχρι	3% ανά μήνα και μέχρι	3,5% ανά μήνα και	

Εκκαθαριστική Δήλωση	60%	120%	μέχρι 120%	
	Εκπρόθεσμη		Μη υποβολή	
<ul style="list-style-type: none"> ΦΠΑ Πιστωτική Περιοδική Δήλωση 	Από 117- 1170 ευρώ		Από 117- 1170 ευρώ	
<ul style="list-style-type: none"> ΦΠΑ πιστωτική - μηδενική Εκκαθαριστική Δήλωση 	Από 117- 1170 ευρώ		Από 117- 1170 ευρώ	

1. Αν από τα βιβλία και στοιχεία του υπόχρεου στο φόρο προκύπτει ότι παρέλειψε να δηλώσει ή δήλωσε ανακριβώς τη φορολογητέα αξία που προκύπτει απ' αυτά ή υπολόγισε εσφαλμένα τα ποσοστά ή τις εκπτώσεις, ο Προϊστάμενος Δ.Ο.Υ. μπορεί να εκδώσει προσωρινή πράξη προσδιορισμού του φόρου για μία ή περισσότερες φορολογικές περιόδους ή και για ολόκληρη διαχειριστική περίοδο.

2. Εφόσον διαπιστώνεται η μη υποβολή από τον υπόχρεο του φόρου, περιοδικής δήλωσης για κάποια φορολογική περίοδο, ο προϊστάμενος της ελεγκτικής υπηρεσίας μπορεί, χωρίς άλλη ελεγκτική ενέργεια, να εκδώσει προσωρινή πράξη προσδιορισμού του φόρου, με την οποία προβαίνει στον προσδιορισμό της φορολογητέας αξίας, των ποσοστών και των εκπτώσεων του φόρου με βάση τα στοιχεία των περιοδικών δηλώσεων στις οποίες έχει προβεί ο υπόχρεος κατά τις τρεις προηγούμενες φορολογικές περιόδους. Στην περίπτωση αυτή, ως φορολογητέα αξία ανά συντελεστή φόρου λαμβάνονται οι αντίστοιχοι μέσοι όροι που προκύπτουν από τις παραπάνω δηλώσεις.

Για επιχειρήσεις που λειτουργούν εποχιακά ο προσδιορισμός της φορολογητέας αξίας, των ποσοστών και των εκπτώσεων του φόρου γίνεται με βάση τα στοιχεία της αντίστοιχης περιόδου του προηγούμενου έτους, προσαυξημένα κατά δεκαπέντε τοις εκατό (15%).

3. Η προσωρινή πράξη περιέχει τη φορολογητέα αξία που προκύπτει από τα βιβλία και στοιχεία του υπόχρεου, το φόρο που αναλογεί, τις εκπτώσεις του φόρου, καθώς και τον πρόσθετο φόρο.

4. Κατά της προσωρινής πράξης επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής, η οποία δεν αναστέλλει τη βεβαίωση και είσπραξη του φόρου. Οι δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται στις περιπτώσεις αυτές αποτελούν προσωρινό δεδικασμένο και δεν επηρεάζουν τα αποτελέσματα του τακτικού ελέγχου και την ενδεχόμενη κύρια δίκη.

5. Από το φόρο που βεβαιώνεται οριστικά αφαιρείται ο φόρος της προσωρινής πράξης.

Προσοχή: Σύμφωνα με το νόμο ν 4152/2013, Υποπαράγραφος Α.6., παρ. 4 και 5 η περ.α'.

4. Στο άρθρο 49 προστίθεται νέα παράγραφος 4α ως εξής:

«4α. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παραγράφου 8 του άρθρου 2 του ν. 2523/1997, καθώς και των διατάξεων του ν. 2648/1998 περί διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής ληξιπρόθεσμων βεβαιωμένων οφειλών και κάθε άλλης ισχύουσας νομοθετικής ρύθμισης ληξιπρόθεσμων οφειλών:

α) σε περίπτωση διοικητικού ή δικαστικού συμβιβασμού που αφορά πράξεις του παρόντος άρθρου δεν μειώνεται ο προβλεπόμενος πρόσθετος φόρος,

β) οι οφειλές που βεβαιώνονται με τις πράξεις του παρόντος άρθρου δεν υπάγονται σε οποιαδήποτε διευκόλυνση ή ρύθμιση τμηματικής καταβολής ληξιπρόθεσμων οφειλών.

Τα ανωτέρω ισχύουν ανεξάρτητα εάν ο φορολογικός έλεγχος έχει πραγματοποιηθεί με τις διατάξεις του άρθρου

48 ή του άρθρου 48 Α.»

5. Στο άρθρο 50 προστίθεται νέα παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παραγράφου 8 του άρθρου 2 του ν. 2523/1997, καθώς και των διατάξεων του ν. 2648/1998 περί διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής ληξιπρόθεσμων βεβαιωμένων οφειλών και κάθε άλλης ισχύουσας νομοθετικής ρύθμισης ληξιπρόθεσμων οφειλών:

- α) σε περίπτωση διοικητικού ή δικαστικού συμβιβασμού που αφορά πράξεις του παρόντος άρθρου δεν μειώνεται ο προβλεπόμενος πρόσθετος φόρος,
β) οι οφειλές που βεβαιώνονται με τις πράξεις του παρόντος άρθρου δεν υπάγονται σε οποιαδήποτε διευκόλυνση ή ρύθμιση τμηματικής καταβολής ληξιπρόθεσμων οφειλών.»

ΙΚΑ

ΕΙΣΦΟΡΕΣ	Εκπρόθεσμη πληρωμή	
<ul style="list-style-type: none"> • ΙΚΑ εκπρόθεσμη καταβολή εισφορών 	3,0% τον πρώτο μήνα 1,0% ανά μήνα για τους επόμενους και μέχρι 120%	άρθρο 9 παρ. 6 του Ν. 3232/2004

ΑΠΔ

<ul style="list-style-type: none"> • Εκπρόθεσμη υποβολή ΑΠΔ πριν από τη λήξη της προθεσμίας της επόμενης ΑΠΔ 	3% πάνω στις συνολικές εισφορές της ΑΠΔ	Άρθρο 7 πρ 1 νόμου 2972/2001
<ul style="list-style-type: none"> • Εκπρόθεσμη υποβολή ΑΠΔ μετά από τη λήξη της προθεσμίας της επόμενης ΑΠΔ 	1% πάνω στις συνολικές εισφορές της ΑΠΔ για μετά την παρέλευση της προθεσμίας υποβολής της κάθε επόμενης κατά περίπτωση ΑΠΔ και μέχρι 30% συνολικά.	Άρθρο 7 πρ 1 νόμου 2972/2001

ΕΒΚΝΠ

<ul style="list-style-type: none"> • Μή καταχώρηση στο Ειδικό Βιβλίο Καταχώρησης Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού 	500,00 ευρώ	άρθρο 2 του Ν. 2556/1997 και 10 του Ν. 3232/2004
---	-------------	--

ΣΥΡΡΟΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ

Ρητά προβλέπεται ότι σε περίπτωση συρροής περισσότερων της μιας περιπτώσεων επιβολής πρόσθετης επιβάρυνσης εισφορών για παραβάσεις που αφορούν ΑΠΔ ίδιας χρονικής περιόδου, επιβάλλεται το ένα μόνο ποσοστό πρόσθετης επιβάρυνσης και αν αυτά είναι διαφορετικά, επιβάλλεται το μεγαλύτερο.

ΣΕΠΕ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΑΔΕΙΑ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
1.	Παραβίαση διατάξεων για την κατάτμηση του χρόνου της αδειάς	Άρθ. 8 του Α.Ν. 549/77 (ΦΕΚ 250 Α') κατά το μέρος που κύρωσε το άρθ. 7 της από 26.1.1977 ΕΓΣΣΕ (ΦΕΚ 60 Β') και τροποποιήθηκε από το άρθ. 6 ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α')	ΧΑΜΗΛΗ
2.	Ελλιπής τήρηση βιβλίου ετήσιων κανονικών αδειών	Άρθ. 4 παρ. 3 του Α.Ν. 539/45 (ΦΕΚ 229 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 6 του Ν. 3762/2009 (ΦΕΚ 75 Α')	ΠΟΛΥ ΧΑΜΗΛΗ
3.	Μη τήρηση βιβλίου ετήσιων κανονικών αδειών	Άρθ. 4 παρ. 3 του Α.Ν. 539/1945 (ΦΕΚ 229 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 6 του Ν. 3762/09 (ΦΕΚ 75 Α')	ΧΑΜΗΛΗ
4.	Μη χορήγηση αδειάς	Άρθ. 2 παρ. 1 του Α.Ν. 539/1945 (ΦΕΚ 229 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 1 παρ. 1 του Ν. 3302/2004 (ΦΕΚ 267 Α') και άρθ. 4 παρ. 1 εδ. γ', όπως προστέθηκε με το άρθ. 3 παρ. 15 του Ν. 4504/1966 (ΦΕΚ 57 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
5.	Καταγγελία σύμβασης εργασίας κατά την διάρκεια της χορηγηθείσης κανονικής αδειάς	Άρθ. 5 παρ. 6 του Α.Ν. 539/1945 (ΦΕΚ 229 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
6.	Μη καταβολή πλήρων αποδοχών αδειάς ή αναλογίας αυτών (απλών ή προσαυξημένων κατά 100% σε περίπτωση πταίσματος του εργοδότη)	Άρθ. 4 παρ. 1 εδ γ', όπως συμπληρώθηκε με το άρθ. 3 παρ. 15 του Ν. 4504/1966 (ΦΕΚ 57 Α'), άρθ. 5 παρ. 1 εδ. β' του Α.Ν. 539/1945 (ΦΕΚ 229 Α'), όπως προστέθηκε με το άρθ. 3 του Ν.Δ. 3755/1957 (ΦΕΚ 182 Α'), άρθ. 2 παρ. 1 του Α.Ν. 539/1945 , όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 1 παρ. 1 του Ν. 3302/2004 (ΦΕΚ 267 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΑΔΕΙΑ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
7.	Μη καταβολή πλήρους αποζημίωσης αδειάς ή αναλογίας αυτής σε περίπτωση λύσης με οποιονδήποτε τρόπο της σχέσης ή σύμβασης εργασίας πριν από τη λήψη της αδειάς	Άρθ. 5 παρ. 4 και 5 του Α.Ν. 539/1945 (ΦΕΚ 229 Α΄) όπως αντικαταστάθηκαν από το άρθ. 1 παρ. 3 του Ν. 1346/1983 (ΦΕΚ 46 Α΄) και άρθ. 4 της από 26.1.1977 Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. (ΦΕΚ 60 Β΄) που κυρώθηκε με το άρθ. 8 του Ν. 549/1977 (ΦΕΚ 55 Α΄), άρθ. 2 παρ. 1 του Α.Ν. 539/1945 , όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 1 παρ. 1 του Ν. 3302/2004 (ΦΕΚ 267 Α΄)	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
8.	Μη καταβολή επιδόματος και αναλογίας επιδόματος αδειάς	Άρθ. 3 παρ. 16 του Ν. 4504/1966 (ΦΕΚ 57 Α΄), άρθ. 6 της από 26.1.1977 Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. (ΦΕΚ 60 Β΄) που κυρώθηκε με το άρθ. 8 του Ν. 549/1977 (ΦΕΚ 55 Α΄) και άρθ. 1 παρ. 1 του Ν. 3302/2004 (ΦΕΚ 267 Α΄)	ΥΨΗΛΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
1.	Μη ανάρτηση πίνακα προσωπικού & ωρών εργασίας	Άρθ. 16 παρ. 4 του Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α΄)	ΧΑΜΗΛΗ
2.	Εκπρόθεσμη κατάθεση πίνακα προσωπικού & ωρών εργασίας	Άρθ. 16 παρ. 1 του Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α΄)	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
3.	Μη κατάθεση πίνακα προσωπικού & ωρών εργασίας.	Άρθ. 16 παρ. 1 του Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α΄)	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
4.	Εκπρόθεσμη κατάθεση συμπληρωματικού πίνακα προσωπικού & ωρών εργασίας, σε περίπτωση αλλαγής νομίμου εκπροσώπου η προσλήψεων νέων εργαζομένων	Άρθ. 16 παρ. 5 εδ. α΄ του Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α΄), όπως τροποποιήθηκε με το άρθ. 68 παρ. 5 του Ν. 3518/2006 και αντικαταστάθηκε από το άρθ. 10 του Ν. 3846/10 (ΦΕΚ 66 Α΄)	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
5.	Μη κατάθεση συμπληρωματικού πίνακα προσωπικού & ωρών εργασίας, σε περίπτωση αλλαγής νομίμου εκπροσώπου	Άρθ. 16 παρ. 5 εδ. α΄ του Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α΄), όπως τροποποιήθηκε με το άρθ. 68 παρ. 5 του Ν. 3518/06 και αντικαταστάθηκε από το άρθ. 10 του Ν. 3846/10 (ΦΕΚ 66 Α΄)	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

	η προσλήψεων νέων εργαζομένων		
6.	Εκπρόθεσμη κατάθεση πίνακα προσωπικού & ωρών εργασίας για επιχειρήσεις εποχικού χαρακτήρα	Άρθ. 16 παρ. 3 του Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
7.	Μη κατάθεση πίνακα προσωπικού & ωρών εργασίας για επιχειρήσεις εποχικού χαρακτήρα	Άρθ. 16 παρ. 3 του Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
8.	Εκπρόθεσμη κατάθεση συμπληρωματικού πίνακα προσωπικού & ωρών εργασίας, σε περίπτωση τροποποίησης του ωραρίου ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας	Άρθ. 16 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθ. 68 παρ. 5 Ν. 3518/2006 και αντικαταστάθηκε από το άρθ. 10 ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ Β : ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
9.	Μη κατάθεση προγράμματος ωρών εργασίας	Άρθ. 16 παρ. 6 του Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
10.	Μη ανάρτηση προγράμματος εβδομαδιαίας ανάπαυσης ή/και ωρών εργασίας	Άρθ. 16 παρ. 4 & 6 του Ν. 2874/00 (ΦΕΚ 286/Α')	ΧΑΜΗΛΗ
11.	Εκπρόθεσμη κατάθεση συμπληρωματικού προγράμματος εβδομαδιαίας ανάπαυσης ή και ωρών εργασίας σε περίπτωση τροποποίησης του ωραρίου ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας	Άρθ 16 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθ. 68 παρ. 5 του Ν. 3518/2006 και αντικαταστάθηκε από το άρθ. 10 του Ν. 3846/10 (ΦΕΚ 66 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
12.	Εκπρόθεσμη κατάθεση συμπληρωματικού προγράμματος εβδομαδιαίας ανάπαυσης ή και ωρών εργασίας για επιχειρήσεις	Άρθ. 16 παρ. 3 και 6 του Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

	εποχικού χαρακτήρα (όταν ο κατατεθειμένος πίνακας παραπέμπει σε κατάθεση προγράμματος).		
13.	Εκπρόθεσμη κατάθεση συμπληρωματικού προγράμματος εβδομαδιαίας ανάπαυσης ή και ωρών εργασίας σε περίπτωση κατάθεσης συμπληρωματικού πίνακα προσωπικού που αφορά προσλήψεις νέων εργαζομένων και ο πίνακας παραπέμπει σε κατάθεση προγράμματος.	Άρθ. 16 παρ. 5 εδ. α' του Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρ. 68 παρ. 5 του Ν. 3518/2006 και αντικαταστάθηκε από το άρθρ. 10 ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α') και άρθρ. 16 παρ. 6 του Ν. 2874/00 (ΦΕΚ 286 Α').	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: ΧΡΟΝΙΚΑ ΟΡΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ - ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΑΝΑΠΑΥΣΗ - ΑΡΓΙΕΣ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
1.	Εργασία κατά Κυριακή ως ημέρα υποχρεωτικής εβδομαδιαίας ανάπαυσης (ρεπό) και κατά τις ημέρες υποχρεωτικής αργίας άνευ σχετικής αδείας.	Άρθ. 1 παρ. 3, 3 παρ. 1, 4, 9 παρ. 3 και 4 του β.δ. 748/1966 (ΦΕΚ 179 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
2.	Εργασία κατά ημέρες υποχρεωτικής ανάπαυσης σε εργαζόμενους επιχειρήσεων θεάτρου, ημερησίων εφημερίδων, οδηγών, ταξί, εφημεριδοπωλών	Άρθ. 11, 12, 13 και 14 του β.δ. 748/1966 (ΦΕΚ 179 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
3.	Λειτουργία επιχειρήσεως (βιοτεχνική, εμπορική εργασία και πάσα βιοτεχνική δραστηριότητα) κατά Κυριακή και κατά τις ημέρες υποχρεωτικής αργίας	Άρθ. 1 παρ. 2 και άρθρ. 3 παρ. 2 του β.δ. 748/1966 (ΦΕΚ 179 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
4.	Λειτουργία καταστήματος κατά ημέρα Κυριακή και κατά τις ημέρες υποχρεωτικής αργίας	Άρθ. 46 παρ. 2 του Ν. 2224/1994 (ΦΕΚ 112 Α'), άρθρ. 1 παρ. 2, άρθρ. 3 παρ. 2 και άρθρ. 4 του β.δ. 748/1966 (ΦΕΚ 179 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
5.	Λειτουργία εμπορικού καταστήματος πέραν του ωραρίου	Άρθ. 12 και 13 του Ν. 3377/2005 (ΦΕΚ 202 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

	λειτουργίας		
6.	Απασχόληση εργαζομένων κατά τις ώρες μη λειτουργίας του καταστήματος	Άρθ. 7 του ν.δ. 1037/71 (ΦΕΚ 235 Α'), άρθ. 12 και 13 του Ν. 3377/2005 (ΦΕΚ 202 Α')	ΥΨΗΛΗ
7.	Εργασία σε ημέρα εβδομαδιαίας ανάπαυσης (ρεπό) σε εμπορικό κατάστημα	Άρθ. 42 παρ. 4 του Ν. 1892/90 (ΦΕΚ 101 Α') σε συνδυασμό με το άρθ. 16 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 2874/2000 , όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 10 του Ν. 3846/10 (ΦΕΚ 66 Α')	ΥΨΗΛΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ : ΧΡΟΝΙΚΑ ΟΡΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ – ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΑΝΑΠΑΥΣΗ – ΑΡΓΙΕΣ

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
8.	Εβδομαδιαία ανάπαυση και μείωση του χρόνου εργασίας που έχει καθοριστεί με Σ.Σ.Ε., Δ.Α., ή α.ν. 435/1968 (ΦΕΚ 124 Α')	Όροι Σ.Σ.Ε. ή Δ.Α., οι οποίες έχουν κηρυχθεί υποχρεωτικές ως και ΥΑ εκδοθείσες βάσει του Α.Ν. 435/1968 (ΦΕΚ 124 Α')	ΥΨΗΛΗ
9.	Απασχόληση κατά ημέρα εργασίας και ωράριο εργασίας διαφορετικό από το εμφανιζόμενο στον πίνακα προσωπικού ή στο πρόγραμμα εργασίας χωρίς προηγούμενη γνωστοποίηση της αλλαγής ή της τροποποίησης του ωραρίου ή του χρόνου εργασίας	Άρθ. 16 παρ. 2 και 5 εδ. β' του Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθ. 68 παρ. 5 του Ν. 3518/2006 και αντικαταστάθηκε από το άρθ. 10 του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
10.	Μη χορήγηση ελαχίστου χρόνου διακοπής της ημερήσιας εργασίας σε περίπτωση διακεκομμένης λειτουργίας καταστήματος	Άρθ. 42 παρ. 6 του Ν. 1892/90 (ΦΕΚ 101 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
11.	Κατάτμηση του ωραρίου των μερικών απασχολουμένων	Άρθ. 2 παρ. 5 του Ν. 2639/1998 (ΦΕΚ 205 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 2 παρ. 7 του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α')	ΥΨΗΛΗ
12.	Καταγγελία σύμβασης εργασίας λόγω μη αποδοχής από τον εργαζόμενο εργοδοτικής πρότασης για μερική απασχόληση	Άρθ. 2 παρ. 6 του Ν. 2639/1998 (ΦΕΚ 205Α') όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 2 παρ. 8 του Ν. 3846/10 (ΦΕΚ 66 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
13.	Μη χορήγηση διαλείμματος	Άρθ. 4 του π.δ. 88/1999 (ΦΕΚ 94 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

14.	Μη χορήγηση ημερήσιας ανάπαυσης	Άρθ. 3 του π.δ. 88/1999 (ΦΕΚ 94 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
-----	---------------------------------	-------------------------------------	-----------

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΧΡΟΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
1.	Μη τήρηση βιβλίου υπερωριών	Άρθ. 9 παρ. 1 περ. β' του π.δ. 27/6-4/7/1932 (ΦΕΚ 212 Α') όπως αντικαταστάθηκε με το άρθ. 3 παρ. 1 του ν.δ. 515/1970 (ΦΕΚ 95 Α') και άρθ. 13 του Ν. 3846/10 (ΦΕΚ 66 Α'), ΥΑ 45750/1963 (ΦΕΚ 319 Β') για ξενοδοχειακές επιχειρήσεις	ΧΑΜΗΛΗ
2.	Μη ανάρτηση αναγγελίας υπερωριακής απασχόλησης	Άρθ. 9 παρ. 1 περ. α' του π.δ. 27/6-4/7/1932 (ΦΕΚ 212 Α') όπως αντικαταστάθηκε με το άρθ. 3 παρ. 1 του ν.δ. 515/1970 (ΦΕΚ 95 Α'), άρθ. 12 παρ. 1 στοιχ. α', β', παρ. 3 του ν.δ. 1037/1971 (ΦΕΚ 235 Α')	ΠΟΛΥ ΧΑΜΗΛΗ
3.	Μη ύπαρξη αδειας υπερωριακής απασχόλησης εργαζομένων καταστημάτων	Άρθ. 12 παρ. 1 στοιχ. δ' και παρ. 4 του ν.δ. 1037/1971 (ΦΕΚ 235 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
4.	Υπέρβαση χρονικών ορίων εργασίας (παράνομη υπερωριακή απασχόληση), προσωπικού σε βιομηχανίες, βιοτεχνίες, χωρίς προηγούμενη αναγγελία και καταχώρηση των εργαζομένων στο βιβλίο υπερωριών	Άρθ. 1, 2 και 4 [όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 1 παρ. 1 του Ν.Δ. 515/1970 (ΦΕΚ 95 Α')], 9 [όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 3 του ν.δ. 515/1970 (ΦΕΚ 95 Α') και άρθ. 13 του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α')] του π.δ. της 27.6.1932 (ΦΕΚ 212 Α'), άρθ. 6 της από 14.04.1984 ΕΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με την ΥΑ 11770/20.03.1984 (ΦΕΚ 1 Β'), άρθ. 3 και 6 της από 26.02.1975 ΕΓΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με το Ν. 133/1975 (ΦΕΚ 180 Α') και άρθ. 1 του Ν. 3385/2005 (ΦΕΚ 210 Α'), σε συνδυασμό με διατάξεις ειδικότερων ΥΑ βάσει του Α.Ν. 435/1968 (ΦΕΚ 124 Α') ή ΣΣΕ και ΔΑ που καθιερώνουν σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας και έχουν κηρυχθεί υποχρεωτικές	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΧΡΟΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
5.	Υπέρβαση χρονικών ορίων εργασίας	Άρθ. 18 του π.δ. 08.04.1932 (ΦΕΚ 114 Α'), άρθ. 7 παρ. 3 του	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

	(παράνομη υπερωριακή απασχόληση), προσωπικού Αωνύμων Εταιρειών, χωρίς προηγούμενη αίτηση και άδεια από την οικεία Επιθεώρηση Εργασίας και καταχώρηση των εργαζομένων στο βιβλίο υπερωριών	Α.Ν. 547/1937 (ΦΕΚ 98 Α'), άρθρ. 6 της από 14.04.1984 ΕΣΣΕ, η οποία δημοσιεύθηκε με την ΥΑ 11770/20.03.1984 (ΦΕΚ 1 Β') άρθρ. 3, 6 της από 26.02.1975 ΕΓΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με το Ν. 133/1975 (ΦΕΚ 180 Α'), άρθρο 1 ν. 3385/2005 (ΦΕΚ 210 Α') και άρθρ. 13 του Ν. 3846/10 (ΦΕΚ 66 Α'), σε συνδυασμό με διατάξεις ειδικότερων ΥΑ βάσει του Α.Ν. 435/1968 (ΦΕΚ 124 Α') ή ΣΣΕ και ΔΑ που καθιερώνουν σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας και έχουν κηρυχθεί υποχρεωτικές	
6.	Υπέρβαση χρονικών ορίων εργασίας (παράνομη υπερωριακή απασχόληση), προσωπικού Τραπεζών, χωρίς προηγούμενη αίτηση και άδεια από την οικεία Επιθεώρηση Εργασίας και καταχώρηση των εργαζομένων στο βιβλίο υπερωριών.	Άρθρ. 18 του π.δ. 08.04.1932 (ΦΕΚ 114 Α'), άρθρ. 7 παρ. 3 του Α.Ν. 547/1937 (ΦΕΚ 98 Α'), άρθρ. 5 της από 23.05.2002 ΣΣΕ Τραπεζών-ΟΤΟΕ,, η οποία κηρύχθηκε υποχρεωτική με την ΥΑ 11885/10.7.2002 (ΦΕΚ 892 Β'), άρθρ 3 και 6 της από 26.02.1975 ΕΓΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με το Ν. 133/1975 (ΦΕΚ 180 Α'), άρθρ. 1 του Ν. 3385/2005 (ΦΕΚ 210 Α') και άρθρ. 13 του Ν. 3846/10 (ΦΕΚ 66 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΧΡΟΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
7.	Υπέρβαση χρονικών ορίων εργασίας (παράνομη υπερωριακή απασχόληση), προσωπικού εμπορικών επιχειρήσεων, χωρίς προηγούμενη αναγγελία ή αίτηση και άδεια από το οικείο Τμήμα Κοινωνικής Επιθεώρησης και καταχώρηση των εργαζομένων στο βιβλίο υπερωριών	Άρθρ. 9 και 12 του ν.δ. 1037/1971 (ΦΕΚ 235 Α'), άρθρ. 6 της από 14.04.1984 ΕΣΣΕ, η οποία δημοσιεύθηκε με την ΥΑ 11770/20.03.1984 (ΦΕΚ 1 Β'), άρθρ. 3 και 6 της από 26.02.1975 ΕΓΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με το Ν. 133/1975 (ΦΕΚ 180 Α'), άρθρ. 1 του Ν. 3385/2005 (ΦΕΚ 210 Α'), άρθρ. 42 παρ. 4 του Ν. 1892/90 (ΦΕΚ 101 Α') και άρθρ. 13 ν. 3846/10 (ΦΕΚ 66 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
8.	Υπέρβαση χρονικών ορίων εργασίας (παράνομη υπερωριακή απασχόληση), υπαλληλικού, εργατοτεχνικού, υγειονομικού προσωπικού νοσηλευτικών ιδρυμάτων, κλινικών, κτλ χωρίς προηγούμενη αίτηση και άδεια από το οικείο Τμήμα Κοινωνικής Επιθεώρησης και καταχώρηση των	Υ.Α. 39431/1961 (ΦΕΚ 234 Β'), άρθρα 3, 6 της από 26.02.1975 ΕΓΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με το ν. 133/1975 (ΦΕΚ 180 Α'), άρθρο 6 της από 14.04.1984 ΕΣΣΕ, η οποία δημοσιεύθηκε με την υ.α. 11770/20.03.1984 (ΦΕΚ 1 Β'), άρθρο 1 ν. 3385/2005 (ΦΕΚ 210 Α'), άρθρο 13 ν. 3846/10 (ΦΕΚ 66 Α'), σε συνδυασμό με διατάξεις ειδικότερων υ.α. βάσει του α.ν. 435/1968 (ΦΕΚ 124 Α') ή ΣΣΕ και ΔΑ που καθιερώνουν σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

εργαζομένων στο βιβλίο υπερωριών	και έχουν κηρυχθεί υποχρεωτικές
----------------------------------	---------------------------------

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΧΡΟΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
9.	Υπέρβαση χρονικών ορίων εργασίας (παράνομη υπερωριακή απασχόληση), προσωπικού σε λουπές επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, χωρίς προηγούμενη αίτηση και άδεια από την οικεία Επιθεώρηση Εργασίας και καταχώρηση των εργαζομένων στο βιβλίο υπερωριών	Άρθ. 1, 2 και 4 [όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 1 παρ. 1 του ν.δ. 515/1970 (ΦΕΚ 95 Α΄)], 9 [όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 3 του Ν.Δ. 515/1970 (ΦΕΚ 95 Α΄)] του π.δ. της 27.6.1932 (ΦΕΚ 212 Α΄), β.δ. 14.08.1936 (ΦΕΚ 368 Α΄), άρθ. 6 της από 14.04.1984 ΕΣΣΕ, η οποία δημοσιεύθηκε με την ΥΑ 11770/20.03.1984 (ΦΕΚ 1 Β΄), άρθ. 3 και 6 της από 26.02.1975 ΕΓΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με το Ν. 133/1975 (ΦΕΚ 180 Α΄) και άρθ. 1 του Ν. 3385/2005 (ΦΕΚ 210 Α΄), άρθρο 13 του Ν. <u>3846/2010</u> (ΦΕΚ 66 Α΄), σε συνδυασμό με διατάξεις ειδικότερων ΥΑ βάσει του Α.Ν. 435/1968 (ΦΕΚ 124 Α΄) ή ΣΣΕ και ΔΑ που καθιερώνουν σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας και έχουν κηρυχθεί υποχρεωτικές	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
10.	Υπέρβαση χρονικών ορίων εργασίας (παράνομη υπερωριακή απασχόληση), ξενοδοχείων, χωρίς προηγούμενη αίτηση και άδεια από την οικεία Επιθεώρηση Εργασίας και καταχώρηση των εργαζομένων στο βιβλίο υπερωριών	ΥΑ 45750/1963 (ΦΕΚ 259 Β΄), άρθ. 6 της από 14.04.1984 ΕΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με την ΥΑ 11770/20.03.1984 (ΦΕΚ 1 Β΄), άρθ. 3 και 6 της από 26.02.1975 ΕΓΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με το Ν. 133/1975 (ΦΕΚ 180 Α΄) και άρθ. 1 του Ν. 3385/2005 (ΦΕΚ 210 Α΄), άρθ. 13 του Ν. 3846/10 (ΦΕΚ 66 Α΄), σε συνδυασμό με διατάξεις ειδικότερων ΥΑ βάσει του Α.Ν. 435/1968 (ΦΕΚ 124 Α΄) ή ΣΣΕ και ΔΑ που καθιερώνουν σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας και έχουν κηρυχθεί υποχρεωτικές	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΧΡΟΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
11.	Υπέρβαση χρονικών ορίων εργασίας (παράνομη υπερωριακή απασχόληση), προσωπικού κουζίνας χωρίς προηγούμενη αίτηση και άδεια από	ΥΑ 20714/1976 (ΦΕΚ 683 Β΄), άρθ. 6 της από 14.04.1984 ΕΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με την ΥΑ 11770/20.03.1984 (ΦΕΚ 1 Β΄) άρθ. 3 και 6 της από 26.02.1975 ΕΓΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με το Ν. 133/1975 (ΦΕΚ 180 Α΄), άρθ. 1 του Ν.	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

	την οικεία Επιθεώρηση Εργασίας και καταχώρηση των εργαζομένων στο βιβλίο υπερωριών	3385/2005 (ΦΕΚ 210 Α'), άρθ. 13 του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α'), σε συνδυασμό με διατάξεις ΥΑ βάσει του Α.Ν. 435/1968 (ΦΕΚ 124 Α') ή ΣΣΕ και ΔΑ που καθιερώνουν σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας και έχουν κηρυχθεί υποχρεωτικές	
12.	Υπέρβαση χρονικών ορίων εργασίας (παράνομη υπερωριακή απασχόληση), θυρωρών, φυλάκων, νυχτοφυλάκων (εκτός θυρωρών πολυκατοικιών και μεγάρων) χωρίς προηγούμενη αίτηση και άδεια από την οικεία Επιθεώρηση Εργασίας και καταχώρηση των εργαζομένων στο βιβλίο υπερωριών	ΥΑ 65982/1966 (ΦΕΚ 600, Β'), άρθ. 6 της από 14.04.1984 ΕΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με την ΥΑ 11770/20.03.1984 (ΦΕΚ 1 Β') άρθ. 3 και 6 της από 26.02.1975 ΕΓΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με το Ν. 133/1975 (ΦΕΚ 180 Α'), άρθ. 1 του Ν. 3385/2005 (ΦΕΚ 210 Α'), άρθ. 13 του Ν. 3846/10 (ΦΕΚ 66 Α'), σε συνδυασμό με διατάξεις ειδικότερων ΥΑ βάσει του Α.Ν. 435/1968 (ΦΕΚ 124 Α') ή ΣΣΕ και ΔΑ που καθιερώνουν σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας και έχουν κηρυχθεί υποχρεωτικές	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΧΡΟΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
13.	Υπέρβαση χρονικών ορίων εργασίας (παράνομη υπερωριακή απασχόληση) προσωπικού επισιτιστικών (πλην προσωπικού κουζίνας) χωρίς προηγούμενη αίτηση και άδεια από την οικεία Επιθεώρηση Εργασίας και καταχώρηση των εργαζομένων στο βιβλίο υπερωριών	Άρθ. 6 της από 14.04.1984 ΕΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με την ΥΑ 11770/20.03.1984 (ΦΕΚ 1 Β'), άρθ. 3 και 6 της από 26.02.1975 ΕΓΣΣΕ, η οποία κυρώθηκε με το Ν. 133/1975 (ΦΕΚ 180 Α'), άρθ. 1 του Ν. 3385/2005 (ΦΕΚ 210 Α'), άρθ. 13 του Ν. 3846/10 (ΦΕΚ 66 Α'), σε συνδυασμό με την ΔΔΔΔ 102/1984, η οποία κηρύχθηκε υποχρεωτική με την ΥΑ 11452/1985 (ΦΕΚ 73 Β')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ : ΑΝΗΛΙΚΟΙ

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
1.	Απασχόληση ανηλίκων χωρίς βιβλιάριο εργασίας	Άρθ. 8 παρ. 1 και 2 του Ν. 1837/1989 (ΦΕΚ 85 Α')	

			ΥΨΗΛΗ
2.	Απασχόληση ανηλίκων σε απαγορευμένες για αυτούς εργασίες	Άρθ. 2 του Ν. 1837/1989 (ΦΕΚ 85 Α'), άρθ. 4, 7 και Παραρτήματα Ι και ΙΙ του π.δ. 62/1998 (ΦΕΚ 67 Α'), άρθ. 4 του Ν. 3144/2003 (ΦΕΚ 111 Α') και ΥΑ 103621/2003 (ΦΕΚ 875 Β')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
3.	Παράβαση χρονικών ορίων εργασίας ανηλίκων	Άρθ. 5 του Ν. 1837/1989 (ΦΕΚ 85 Α') και άρθ. 3 του π.δ. 62/1998 (ΦΕΚ 67 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
4.	Μη επίδειξη μητρώου ανηλίκων	Άρθ. 9 εδ. β' του Ν. 1837/1989 (ΦΕΚ 85 Α')	ΧΑΜΗΛΗ
5.	Μη τήρηση, μη συμπλήρωση ή ελλιπής συμπλήρωση μητρώου ανηλίκων	Άρθ. 9 εδ. α' του Ν. 1837/1989 (ΦΕΚ 85 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ Η: ΜΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΔΕΛΟΥΛΕΥΜΕΝΩΝ, ΕΠΙΔΟΜΑΤΩΝ ΕΟΡΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΠΙΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
1.	Μη καταβολή αναδρομικών αποδοχών (ως παραβίαση όρων ΣΣΕ Δ.Α. ή Υ.Α.)	Άρθ. 7 παρ. 1, 8, 9, 11 και 21 του Ν. 1876/1990 (ΦΕΚ 27 Α'), άρθρο μόνον του Α.Ν.. 435/1968 (ΦΕΚ 124 Α') ως και άρθρο μόνον του Α.Ν. 690/1945 (ΦΕΚ 292 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 8 παρ. 1. του Ν. 2336/95 (ΦΕΚ 189 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
2.	Μη καταβολή αποδοχών διαθεσιμότητας	Άρθ. 10 του Ν. 3198/1955 (ΦΕΚ 98 Α') όπως συμπληρώθηκε με το άρθ. 1 του Ν.Δ. 206/1974 (ΦΕΚ 362 Α') και αντικαταστάθηκε από το άρθ. 4 του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α'), σε συνδυασμό και με το άρθρον μόνον του Α.Ν. 690/1945 (ΦΕΚ 292 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 8 παρ. 1. του Ν. 2336/95 (ΦΕΚ 189 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ

3.	Μη καταβολή προσαυξήσεων για εργασία κατά Κυριακές και αργίες	ΚΥΑ Υπουργών Οικονομικών & Εργασίας 8900/1946 (ΦΕΚ 54 Β'), ΚΥΑ 18310/1946 (ΦΕΚ 93 Β'), ΚΥΑ 25825/1951 (ΦΕΚ 86 Β'), άρθ. 2 του Ν.Δ. 3755/57 (ΦΕΚ 182 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθ. 2 του Ν. 435/76 & άρθ. 1 του Ν.Δ. 147/73 σε συνδυασμό με άρθρο μόνον του Α.Ν. 690/1945 (ΦΕΚ 292 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 8 παρ. 1. του Ν. 2336/1995 (ΦΕΚ 189 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
-----------	---	--	------------

ΕΝΟΤΗΤΑ Η: ΜΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΩΝ, ΕΠΙΔΟΜΑΤΩΝ ΕΟΡΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
4.	Μη καταβολή προσαυξήσεων για εργασία κατά νύκτα	ΚΥΑ 18310/1946 (ΦΕΚ 93 Β'), ΚΥΑ 25825/1951 (ΦΕΚ 86 Β') όπως τροποποιήθηκαν με την ΥΑ 27019/2/1953 (ΦΕΚ/Β/16-12-53) σε συνδυασμό με άρθρο μόνον του Α.Ν. 690/1945 (ΦΕΚ 292 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 8 παρ. 1. του Ν. 2336/1995 (ΦΕΚ 189 Α')	ΥΨΗΛΗ
5.	Μη καταβολή αποδοχών ανυπαίτιου κωλύματος	Άρθ. 657-658 ΑΚ και άρθρο μόνον του Α.Ν. 690/1945 (ΦΕΚ 292 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 8 παρ. 1. του Ν. 2336/1995 (ΦΕΚ 189 Α')	ΥΨΗΛΗ
6.	Μη καταβολή αποδοχών μετά των νομίμων προσαυξήσεων για εργασία πέραν της συμβατικώς καθορισμένης μερικής απασχόλησης	Άρθ. 2 παρ. 9 του Ν. 2639/1998 (ΦΕΚ 205 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 2 παρ. 11 εδ. β' του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α'), σε συνδυασμό με άρθρο μόνον του Α.Ν. 690/1945 (ΦΕΚ 292 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 8 παρ. 1. του Ν. 2336/95 (ΦΕΚ 189 Α')	ΥΨΗΛΗ
7.	Μη καταβολή αποζημίωσης για απασχόληση εκτός έδρας	ΥΑ 21091/1946 (ΦΕΚ 142 Β'), ειδικότερες ευνοϊκότερες διατάξεις ΣΣΕ, Δ.Α.	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ Η: ΜΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΩΝ, ΕΠΙΔΟΜΑΤΩΝ ΕΟΡΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
8.	Μη καταβολή μισθών/ημερομισθίων βάσει Σ.Σ.Ε., Δ.Α., Υ.Α. ή βάσει ατομικής συμφωνίας	Άρθ. 7 παρ. 1, 8, 9, 11 και 21 του Ν. 1876/90 (ΦΕΚ 27 Α'), άρθρο μόνον του Α.Ν. 435/1968 (ΦΕΚ 124 Α'), π.δ. 156/1994 (ΦΕΚ 102 Α') σε συνδυασμό με άρθρο μόνον του Α.Ν. 690/1945 (ΦΕΚ 292 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 8 παρ. 1. του Ν. 2336/95 (ΦΕΚ 189 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
9.	Μη καταβολή επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα	Άρθρο 10 της ΥΑ 19040/81 (ΦΕΚ 742 Β')	ΥΨΗΛΗ
10.	Μη καταβολή αμοιβής εργασίας που παρέχεται κατά την έκτη ημέρα της εβδομάδας προσαυξημένη κατά 30% κατά παράβαση του πενθημέρου	Άρθ. 8 του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α')	ΥΨΗΛΗ
11.	Μη καταβολή αμοιβής υπερεργασιακής και υπερωριακής απασχόλησης	Άρθρο μόνο του Α.Ν. 690/1945 (ΦΕΚ 292 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 8 παρ. 1. του Ν. 2336/1995 (ΦΕΚ 189 Α') σε συνδυασμό με μία από τις απαριθμούμενες περιπτώσεις παράνομης υπερωριακής απασχόλησης	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
12.	Μη καταβολή προσαύξησης 7,5 % στις αποδοχές των μερικώς απασχολούμενων, εφόσον το ωράριο απασχόλησής τους είναι μικρότερο των τεσσάρων (4) ωρών ημερησίως	Άρθ. 2 παρ. 9 εδ. β' του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
13.	Μη καταβολή επιδόματος γάμου σε χήρους, διαζευγμένους και άγαμους γονείς	Άρθ. 20 παρ. 2 του Ν. 1849/1989 (ΦΕΚ 113 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ Ι: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ - ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
1.	Άκυρη απόλυση εγκύου ελλείψει σπουδαίου λόγου	Άρθ. 15 του Ν. 1483/1984 (ΦΕΚ153 Α') σε συνδυασμό με το άρθ. 10 του π.δ. 176/1997 (ΦΕΚ 150 Β') & το άρθ. 9 του Ν. 3488/2006 (ΦΕΚ 191 Α')	ΥΨΗΛΗ

2.	Μη γνωστοποίηση σπουδαίου λόγου απολύσεως εγκύου	Άρθ. 10 του π.δ. 176/1997 (ΦΕΚ 150 Β)	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
3.	Μη χορήγηση άδειας μητρότητας (17 εβδομάδες)	Άρθ. 7 της ΕΓΣΣΕ 09.06.93, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 9 του Ν. 224/1994 (ΦΕΚ 112 Α'), όπως συμπληρώθηκε με το άρθ. 3 της ΕΓΣΣΕ 23.05.2000, το οποίο κυρώθηκε με το άρθ. 11 του Ν. 2874/00 (ΦΕΚ 286 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
4.	Μη χορήγηση μειωμένου ωραρίου ή ισόχρονης άδειας	Άρθ.ο 6 ΕΓΣΣΕ 15.04.2002, άρθ.α 8 και 9 της ΕΓΣΣΕ 24.05.04 ΕΓΣΣΕ, άρθ. 7 περ. γ' της ΕΓΣΣΕ 12.04.2006	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
5.	<p>Παράβαση της προστασίας και των διευκολύνσεων των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις: α) Απαγόρευση διάκρισης εργαζομένων που έχουν υποχρεώσεις προς εξαρτώμενα από αυτούς παιδιά ή άλλα μέλη της οικογένειάς τους. β) Μη χορήγησης άδειας ανατροφής</p> <p>γ) Μη χορήγησης άδειας για ασθένεια εξαρτωμένων μελών</p> <p>δ) Μη χορήγησης άδειας απουσίας για παρακολούθηση σχολικής επίδοσης</p> <p>ε) Μη χορήγησης άδειας σε μονογονεϊκές οικογένειες</p> <p>στ) Μη χορήγησης άδειας για γονέα για παιδί με νόσημα που απαιτεί μεταγγίσεις αίματος και παραγώνων του ή αιμοκάθαρση</p>	<p>α) Άρθ. 4 του Ν. 1483/1984 (ΦΕΚ 153 Α')</p> <p>β) Άρθ. 5 του Ν. 1483/1984 (ΦΕΚ 153 Α')</p> <p>γ) Άρθ. 7 του Ν. 1483/1984 (ΦΕΚ 153 Α') σε συνδυασμό με το άρθ. 11 της ΕΓΣΣΕ 23.05.2000, άρθ. 5 ΕΓΣΣΕ 02.04.2008</p> <p>δ) Άρθ. 4 ΕΓΣΣΕ 02.04.2008, άρθ. 9 παρ. 2 του Ν. 1483/1984 (ΦΕΚ 153 Α')</p> <p>ε) Άρθ. 7 ΕΓΣΣΕ 15.4.2002</p> <p>στ) Άρθ. 12 ΕΓΣΣΕ 24.5.2004</p>	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΑ: ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ, ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
9.	Α) Άρνηση πρόσβασης στα αρχεία και έγγραφα της επιχείρησης καθώς και στη δομή της	Α) Άρθ. 7 παρ. 1 περ. ζ' του Ν. 2639/1998 (ΦΕΚ 205 Α') όπως	ΥΨΗΛΗ

	<p>παραγωγικής διαδικασίας από τον εργοδότη</p> <p>Β) Άρνηση παροχής στοιχείων ή πληροφοριών από τον εργοδότη</p>	<p>αντικαταστάθηκε από το άρθ. 9 του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α')</p> <p>Β) Άρθ. 7 παρ. 1 περ. η' του Ν. 2639/1998 (ΦΕΚ 205 Α') όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 9 του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α')</p>	
10.	Μη παράσταση εργοδότη κατά τη διαδικασία επίλυσης ατομικών ή συλλογικών εργατικών διαφορών	Άρθ. 7 παρ. 1 περ. ιδ' του Ν. 2639/1998 (ΦΕΚ 205 Α') όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 9 του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α')	ΥΨΗΛΗ
11.	Παράβαση νομοθεσίας περί ομαδικών απολύσεων	Άρθ. 1, 3, 5 και 6 του Ν. 1387/1983 (ΦΕΚ 110 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
12.	Παράβαση διατάξεων για την προστασία των εργαζομένων που αποσπώνται για την εκτέλεση προσωρινής εργασίας στο έδαφος της Ελλάδας	Άρθρα 4, 5 και 10 του π.δ. 219/2000 (ΦΕΚ 190 Α')	ΥΨΗΛΗ
13.	Παράβαση υποχρέωσης πληροφόρησης και διαβούλευσης των εργαζομένων από τους εργοδότες που μεταβιβάζουν τις επιχειρήσεις	Άρθ. 8 και 9 του π.δ. 178/2002 (ΦΕΚ 164 Α')	ΧΑΜΗΛΗ
14.	Μη τήρηση από τους εργοδότες (επί μία διετία από την ημερομηνία λήξης τους) αντιγράφων συμβάσεων εργασίας, γνωστοποιήσεων και λουτών εγγράφων, που υποχρεούνται να χορηγούν στους εργαζόμενους σύμφωνα με το ΠΔ 156/94 και το άρθρο 1 ν. 2639/98	Άρθ. 7 του Ν. 3762/2009 (75 Α')	ΠΟΛΥ ΧΑΜΗΛΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΑ: ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ, ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
-----	------------------------------	-----------	------------

15.	Μη τήρηση διαδικασίας διαθεσιμότητας (προηγούμενη διαβούλευση, γνωστοποίηση στις οικείες υπηρεσίες ΣΕΠΕ)	Άρθ. 10 του Ν. 3198/1955 (ΦΕΚ 98 Α'), όπως συμπληρώθηκε με το άρθ. 1 του Ν.Δ. 206/1974 (ΦΕΚ 362 Α') και αντικαταστάθηκε από το άρθ. 4 του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
16.	Μη συμμόρφωση εργοδότη στην απόφαση επιθεωρητή περί διαφωνίας εργοδότη και συνδικαλιστικών οργανώσεων στις περιπτώσεις παραγράφων 2, 3, 5 και 7 του άρθρου 16 του Ν. 1264/82	Άρθ. 16 παρ. 2, 3, 5, 7 και 8 του Ν. 1264/1982 (ΦΕΚ 79 Α')	ΧΑΜΗΛΗ
17.	Μη τήρηση διαδικασίας απολύσεως συνδικαλιστικού στελέχους	Άρθ. 14 παρ. 2, 3, 5, 8, 9 και 15 του Ν. 1264/1982 (ΦΕΚ 79 Α')	ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ
18.	Μη θεώρηση ημερήσιου δελτίου απασχολουμένων σε οικοδομικά και τεχνικά έργα	Άρθ. 33 του Ν. 1836/1989 (ΦΕΚ 79 Α'), ΥΑ 1801/1989 (ΦΕΚ 569 Β')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
19.	Υπέρβαση της διάρκειας επιβολής του συστήματος εκ περιτροπής εργασίας πέραν των έξι (6) μηνών ανά ημερολογιακό έτος	Άρθ. 2 παρ. 2 εδ. γ' του Ν. 2639/1998 (ΦΕΚ 205 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 2 παρ. 3 εδ. δ' του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66 Α')	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
20.	Υπέρβαση του επιτρεπόμενου χρόνου διαθεσιμότητας πέραν των τριών (3) μηνών ετησίως	Άρθ. 10 του Ν. 3198/1955 (ΦΕΚ 98 Α') όπως συμπληρώθηκε με το άρθ. 1 του Ν.Δ. 206/1974 (ΦΕΚ 362 Α') και αντικαταστάθηκε από το άρθ. 4 του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ 66)	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΒ: ΜΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΔΕΙΩΝ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ
1.	Μη χορήγηση αδειάς για συμμετοχή σε εξετάσεις	Άρθ. 2 παρ. 1 του Ν. 1346/1983 (ΦΕΚ 46 Α'), άρθ. 7 ΕΓΣΣΕ 02.04.1996, άρθ. 6 ΕΓΣΣΕ 18.05.1998, άρθ. 10 ΕΓΣΣΕ 24.04.2004	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
2.	Μη χορήγηση αδειών προβλεπομένων από ΕΓΣΣΕ: α) Άδεια για μεταγίσεις αίματος	α) Άρθ. 8 ΕΓΣΣΕ 2002-2003 β) Άρθ. 9 ΕΓΣΣΕ 29.04.2002, η οποία κυρώθηκε	ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

β) Άδεια λόγω θανάτου συγγενούς	με το άρθ. 12 του Ν. 3227/2004 (ΦΕΚ 31 Α')	
γ) Άδεια λόγω AIDS	γ) Άρθ. 11 ΕΓΣΣΕ 24.5.2004	
δ) Άδεια γάμου και γεννήσεως τέκνου	δ) Άρθ. 6 ΕΓΣΣΕ 9.6.1993 και άρθ. 10 ΕΓΣΣΕ 23.5.2000	

ΠΗΓΗ: www.taxheaven.gr

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

- ✓ ¹ Γεωργακόπουλος Θεόδωρος, Πάσχος Παναγιώτης, «Εισαγωγή στη Φορολογία», Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα 2003. [ISBN 960-8249-42-2](#) σελ. 372
- ✓ ² βλ. Κυπραίου Στοιχεία Φορολογικού Δίκαιου 1980 σελ.43, Θεοχαρόπουλου Φορολογικό Δίκαιο Ι
- ✓ ³ βλ. Κόρσου Δημοσιονομικό Δίκαιο 1985 σελ. 72επ., Φινοκαλιώτη Φορολογικό Δίκαιο 1999 σελ. 76 επ., Θεοχαρόπουλου Φορολογικό Δίκαιο 1980 σελ. 115 επ., Στασινόπουλου Μαθήματα Δημοσιονομικού Δικαίου 1966 σελ. 44
- ✓ ⁴ βλ. Κόρσου Δημοσιονομικό Δίκαιο 1985 σελ. 74επ., Φινοκαλιώτη Φορολογικό Δίκαιο 1999 σελ.118 επ., Θεοχαρόπουλου Φορολογικό Δίκαιο 1980 σελ. 147 επ
- ✓ ⁵ βλ. Φινοκαλιώτη Φορολογικό Δίκαιο 1999 σελ. 142.Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ (Β ΕΚΔΟΣΗ), Θεοχαρόπουλου Φορολογικό Δίκαιο 1980 σελ. 201.
- ✓ ⁶ βλ. Αναστόπουλου Φορολογικό Δίκαιο 1992 σελ.128, Φινοκαλιώτη Φορολογικό Δίκαιο 1999 σελ.136, Κόρσου Δημοσιονομικό Δίκαιο 1985 σελ.79.
- ✓ ⁷ βλ. Σαρμά Η Συνταγματική και Διοικητική Νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας 1990 σελ.446
- ✓ ⁸ βλ. Κόρσου Δημοσιονομικό Δίκαιο 1985 σελ. 82
- ✓ ⁹ Φλώρος, Α. (2010). Φορολογική Λογιστική, Φορολογία Εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, λογιστική και πρακτική αντιμετώπιση (Εκδ 4η). Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη εκδοτική
- ✓ ¹⁰ Φλώρος, Α. (2010). Φορολογική Λογιστική, Φορολογία Εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, λογιστική και πρακτική αντιμετώπιση (Εκδ 4^η) Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη εκδοτική
- ✓ ¹² Αντωνόπουλος Δ. & Κατούδης, 2008
- ✓ ¹⁷ Ανδρουλάκης Γ. σημειώσεις μαθήματος «Φορολογία και Λοιπές Φορολογίες Κεφαλαίου»
- ✓ ΚΑΟΥΝΗΣ Π.Δ., 2006: Φορολογική Λογιστική ΙΙ, συνοπτική ερμηνεία της φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων. Αθήνα: Εκπαιδευτικό Βοήθημα. Εκδόσεις Καούνη Δικαίου
- ✓ Φορολογία εισοδήματος-Ανάλυση διατάξεων Ν.2238/94, Δημ. Σταματόπουλος
- ✓ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ Δ. ΙΩΑΝΝΗΣ, 2013: Λογιστικά, Κοστολόγηση, Φοροτεχνικά, Γενικό Λογιστικό Σχέδιο-Κ.Φ.Α.Σ. μέχρι και τον Ν.4110/13, (23^η Έκδοση), Εκδόσεις
- ✓ Καλυβιανάκης, Κ., Ξανθάκης, Μ., Λεβέντης, Α., Μανεισιώτης, Β., Θεοδωρόπουλος, Σ., Τραχανάς, Κ. & Φλεσιοπούλου, Κ., (1993). Φορολογικό καθεστώς, παραοικονομία και φοροδιαφυγή στην Ελλάδα. Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- ✓ Μανεισιώτης, Β., (1990). Παραοικονομία και Φοροδιαφυγή: Μια Πρώτη Διερεύνηση της Μεταξύ τους Σχέσης, στο Παραοικονομία, Ι. Βαβούρας (επιμ.), Εκδόσεις Κριτική
- ✓ Σταματόπουλος, Δ., Καραβοκύρης, Α. (2010). Φορολογία Εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, πρακτικό βοήθημα. Αθήνα: Εκδόσεις Elforin

- ✓ Νάστας, Ε., 2007. Το θεωρητικό Πλαίσιο της Διάκρισης Ανάμεσα στην Φοροδιαφυγή και την Παραοικονομία. e-Περιοδικό Επιστήμης & Τεχνολογίας, Στην ιστοσελίδα: http://e-jst.teiath.gr/issue_4_2007/nastas_4.pdf (Αναρτήθηκε το 2007)
- ✓ Κορομηλάς, Γ., 2009. Φοροδιαφυγή: Αιτίες και αντιμετώπιση. ΗΜΕΡΗΣΙΑ, στην ιστοσελίδα: <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=26533&subid=2&pubid=22057150> (Αναρτήθηκε το 2009)
- ✓ Παραοικονομία (Underground/black economy). Ευρετήριο Οικονομικών Όρων, στην ιστοσελίδα: <http://www.euretirio.com/2010/07/paraoikonomia.html> (Αναρτήθηκε το 2010)
- ✓ Πώς τα δάνεια “καρφώνουν” τη φοροδιαφυγή. euro2day, στην ιστοσελίδα: <http://www.euro2day.gr/news/economy/124/articles/720376/Article.aspx> (Αναρτήθηκε στις 22/8/2012)
- ✓ Γιώργος Γκουμπανιτσάς. Οικονομική Ανάλυση του φαινομένου της φοροδιαφυγής, στην ιστοσελίδα: old.phs.uoa.gr/~ahatzis/Goubanitsas.doc
- ✓ Έρευνα για Φοροδιαφυγή, 2010. Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας στην ιστοσελίδα: http://www.oe-e.gr/publ/ecocr/res_for_20102702.pdf (Αναρτήθηκε το 2010)
- ✓ Στεργίου, Λ., 2011. Οι κυριότερες εστίες της φοροδιαφυγής ανά δραστηριότητα, στην ιστοσελίδα: http://news.kathimerini.gr/4Dcgi/4Dcgi/w_articles_civ_11_08/05/2011_4414_01 (Αναρτήθηκε το 2011)
- ✓ Artavanis, N. Morse, A. & Tsoutsoura, M., (2012). Tax Evasion Across Industries: Soft Credit Evidence from Greece. Chicago Booth (12-25), σσ. 1-53
- ✓ <http://neaoikonomia.gr/files/articles/25.06.2010.pdf>, «Η ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΑΙΔΙ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Γ. ΑΓΑΠΗΤΟΣ, ΠΡΩΗΝ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ»
- ✓ Λέκκας: Η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα φθάνει ως το 15% του ΑΕΠ | [iefimerida.gr http://www.iefimerida.gr/node/54560#ixzz271To00fG](http://www.iefimerida.gr/node/54560#ixzz271To00fG)
- ✓ www.aueb.gr, Μελέτη «Ορισμοί, βασικές έννοιες και χαρακτηριστικά των πολυεθνικών επιχειρήσεων»
- ✓ <http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/15882>, Άρθρα Η offshore εταιρεία και τα μυστικά της, Επιμέλεια: Ορέστης Εμ. Σειμμένης Οικονομολόγος – Καθηγητής, Συγγραφέας.
- ✓ ΜΑΝΕΣΙΩΤΗΣ Β.: Παραοικονομία και φοροδιαφυγή: μια πρώτη διερεύνηση μεταξύ τους σχέσης, άρθρο στο ΒΑΒΟΥΡΑ Γ.: Παραοικονομία, σελ. 158-177, ΚΡΙΤΙΚΗ 1990.
- ✓ ΜΑΝΕΣΙΩΤΗΣ Β.: Η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα, άρθρο στο ΤΑΤΣΟΥ Ν.: Τα δημόσια Οικονομικά στην Ελλάδα, σελ. 237, ΣΜΠΙΛΙΑΣ 1991.
- ✓ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Π.: Η παραοικονομία: μια πρώτη οριοθέτηση, ΙΟΒΕ 1987
- ✓ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Π.: Το πιθανό Μέγεθος της Παραοικονομίας στην Ελλάδα περιοδικό Τάσεις, 1/2/2004
- ✓ Collins J. and Plumlee D. (1991): The taxpayer's Labor and Reporting Decision: The Effect of Audit Schemes. The Accounting Review, 66(3), pp.559-576 μετάφραση: Η Εργασία και Πληροφόρηση της απόφασης του Φορολογουμένου: Η επίδραση των Συστημάτων Ελέγχου.

- ✓ 19 (Κ.Σαββαΐδου, Η προσπάθεια αντιμετώπισης της διεθνούς φοροαποφυγής με τις διατάξεις των φορολογικών νόμων 3842/2010 και 3943/2011, ΔΦΝ 1471/2011, pp. 1108-1112)
- ✓ 20 Χ. Παμπούκης, Οι υπεράκτιες (offshore) εταιρίες στο ελληνικό ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, ΔΕΕ 10/2001, σελ.965, υποσημ.3
- ✓ [http://europa.eu/rapid/press-release IP-12-697 el.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-697_el.htm) Πάταξη της φορολογικής απάτης και της φοροδιαφυγής: η Επιτροπή καθορίζει συγκεκριμένα μέτρα, European Commission - IP/12/697 27/06/2012 (ανάρτηση στις 27/06/2012) πρόσβαση 07-02-2014
- ✓ http://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=137927&SearchTerms=z4bOv8_P_Bzr_S_Ou86_S_zrPOuc6xIM61zrUgzrHPgM6_S_IM66zr_S_Ouc69zr_S_Ovc65zrrOuS_D0sc_P_Dz4bOsc67zrnPg863 Μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης στην ΕΕ την περίοδο 2000-2011

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- ✓ www.gsis.gr , Ιστοσελίδα Υπουργείου Οικονομικών
- ✓ www.e-forologia.gr ,
- ✓ ¹⁴ www.taxheaven.gr , Κοινότητα Λογιστών
- ✓ ¹⁵ www.taxheaven.gr
- ✓ www.euretirio.com , Ευρετήριο Οικονομικών Όρων
- ✓ www.Karagiannisd.gr
- ✓ www.wikipedia.org
- ✓ www.epixeirisi.gr
- ✓ www.oikonomikon.gr
- ✓ www.psaxtiria.com
- ✓ www.capital.gr
- ✓ www.forin.gr
- ✓ www.taxnews.gr
- ✓ www.bankofgreece.gr
- ✓ www.news.gr
- ✓ www.pspa.uoa.gr , «Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις στην παγκόσμια οικονομία»
- ✓ www.aueb.gr , Μελέτη «Ορισμοί, βασικές έννοιες και χαρακτηριστικά των πολυεθνικών επιχειρήσεων»
- ✓ <http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/15882> , Άρθρα Η offshore εταιρεία και τα μυστικά της, Επιμέλεια: Ορέστης Εμ. Σειμμένης Οικονομολόγος – Καθηγητής, Συγγραφέας.
- ✓ <http://www.minfin.gr/content-api/f/binaryChannel/minfin/datastore/c7/94/ee/c794ee94383aea2f3db77e58b119d50bf5e4a86f/application/pdf/%CE%A6%CE%9F%CE%A1%CE%9F%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%99%CE%9A%CE%95%CE%A3+%CE%94%CE%91%CE%A0%CE%91%CE%9D%CE%95%CE%A3+2013.pdf> , ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ 2013
- ✓ [:Φοροαποφυγή εκατομμυρίων από offshore με ακίνητα | newmoney.gr](http://www.newmoney.gr/article/26727/foroapofygi-ekatommyrion-apo-offshore-me-akinita) <http://www.newmoney.gr/article/26727/foroapofygi-ekatommyrion-apo-offshore-me-akinita#ixzz2lwiNbpWl>

- ✓ http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el/displayFtu.html?ftuld=FTU_5.11.1.html#_ftnref1 Γενική Φορολογική Πολιτική
- ✓ http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/5/14/01/02/index.tkl?term=&s=1&e=10*&pos=172&all=1 Europedia-Φορολογία και όροι Ε.Ε.
- ✓ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/tax_el.pdf : «Εισήγηση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (22^{ης} Μαΐου 2013) με σκοπό την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης και της φοροδιαφυγής»
- ✓ COM(2012) 173 final Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: «Στοχεύοντας σε μία ανάκαμψη με άφθονες θέσεις απασχόλησης»
- ✓ <http://www.euro2day.gr/news/economy/article/1166329/oosa-se-ellada-oyggaria-h-megalyterh-afxhsh-foron.html>
- ✓ http://www.3comma14.gr/pi/view_survey.php?id=20004&from=%CE%A3%CF%84%CE%B1%CE%BB%CE%B8%CE%AD%CE%BD%20Link# Φορολογικά έσοδα ως ποσοστό ΑΕΠ σε χώρες ΟΟΣΑ
- ✓ <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=26516&subid=2&pubid=113210293>
Υψηλότερη από τον μέσο όρο της Ε.Ε. η φορολογία στην Ελλάδα

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ-ΝΟΜΟΙ

- ✓ ¹¹ Νόμος 1640/1918 «περί φορολογίας των καθαρών προσόδων»
- ✓ ¹⁵ Φορολογικό Νομοσχέδιο 2013 άρθρο 9 παρ. γ
- ✓ ¹⁶ Φορολογικό Νομοσχέδιο 2013 άρθρο 9 παρ. δ
- ✓ νόμος 2520/97, 2538/97 και 2601/98. Αυτά ορίζονται από τη ΠΟΛ. 1205/1998 διαταγή του υπουργείου Οικονομικών.)
- ✓ N.3091/2002 και ΠΟΛ.1041/5.3.2003 «Εξωχώρια εταιρία, ή Off Shore»
- ✓ άρθρο 16 N. 3091/2002 και ΠΟΛ.1041/5.3.2003
- ✓ «ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ:«ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ, ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΜΕΤΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ Ν. 4046/2012, ΤΟΥ Ν. 4093/2012 ΚΑΙ ΤΟΥ Ν.4127/2013 ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»
- ✓ ΝΟΜΟ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4174«Φορολογικές διαδικασίες και άλλες διατάξεις. (ΦΕΚ Α' 170/26-07-2013)», Ποινικές Κυρώσεις παραβατικότητας και φοροδιαφυγής
- ✓ «Το αδίκημα της φοροδιαφυγής υπό τις ειδικότερες εκφάνσεις του, όπως τυποποιείται στο Νόμο 4174/2013 Ποινικών Κυρώσεων στη φορολογική νομοθεσία.»
- ✓ **ΑΡΘΡΟ 55 Νόμου 4174/2013 : «Παραβάσεις φοροδιαφυγής»**
- ✓ ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4174Φορολογικές διαδικασίες και άλλες διατάξεις.(ΦΕΚ Α' 170/26-07-2013)*

2238/1994 Κύρωση του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.
(Ενημερωμένος μέχρι και τον Ν.4141/2013)

¹⁹* (Κ.Σαββαΐδου, Η προσπάθεια αντιμετώπισης της διεθνούς φοροαποφυγής με τις διατάξεις των φορολογικών νόμων 3842/2010 και 3943/2011, ΔΦΝ 1471/2011, pp. 1108-1112)

²⁰* (Χ. Παμπούκης, Οι υπεράκτιες (offshore) εταιρίες στο ελληνικό ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, ΔΕΕ 10/2001, σελ.965, υποσημ.3)